

სარჩევნი CONTENTS

2	შემეცნება Overview	62	პრეცედენტები Precedents
6	მთავარი თემა The Main Topic	64	ექსპერტი Expert
18	პორტრეტი The Portrait	68	ხელოვნების საგანძური Treasure of Art
34	პრობლემატიკა Problems	82	შედეგის ისტორია History of the Masterpiece
46	ქართველები უცხოეთში Georgians Abroad	92	ახალი კრისტისგან New by Kristi
52	სტუმარი The Guest	102	დაიჯესტი The Digest

COPYRIGHT

გამომცემელი: საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაცია/Publisher: Georgian Copyright Association (GCA) საქართველო, 0171 თბილისი, კოსტავას ქ. 63 / 63 Kostava str. 0171 Tbilisi, Georgia tel./Tel: +995 32 2 7887 www.gca.ge contact@gca.ge ნომერზე მუშაობდნენ: ირინა დემეტრაძე, კრისტი ყიფშიძე, გიორგი კალანდია, ნინო ჩაბრაძე, ხათუნა გოგიშვილი/The edition was prepared by: Irina Demetradze, Kristi Kipshidze, Giorgi Kalandia, Nino Chabradze, Khatuna Gogishvili, ფოტო: ირინა კუდრიაშოვა/photo: Irina Kudryashova გრაფიკული დიზაინი: ნუცა ნადირაძე/Graphic Design: Nutsa Nadiradze ლიტერატურული რედაქტირება: ნენა გიგოლაშვილი/Literature editing: Nena Gigolashvili თარგმანი: ნათია ლვინიაშვილი / Translation: Natia Ghviniashvili ნომერი დაიბეჭდა გამომცემლობა "შპს გაზეთი საქართველოს მაცნე"/ The edition was printed by the publishing house: "LTD The Newspaper Sakartvelos Matsne" უურნალი გამოდის საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს და ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრის "საქპატენტის" მხარდაჭერით/ The magazine is published with the support of the Ministry of Culture and Monument Protection of Georgia and the National Intellectual Property Center – SAKPATENTI უურნალში გამოქვეყნებული მასალების გამოყენება გამომცემლის ნებართვის გარეშე აკრძალულია/The use of the magazine content is forbidden without prior permission of the publisher. ყველა უფლება დაცულია © 2013 All Rights Reserved

საქართველოს
საავტორო უფლებათა
ასოციაცია
ქობულეთის ბარათის ორგანიზაცია

საქართველოს
საავტორო უფლებათა
ასოციაცია

შედეგები

OVERVIEW

რონალდ მოიჯი
BIEM-ის გენერალური მდივანი
Ronald Mooij
Secretary General of BIEM

საქართველოს საავტორო უფლებების ასოციაცია და საერთაშორისო თანამეგობრობა

GEORGIAN COPYRIGHT ASSOCIATION AND THE INTERNATIONAL COMMUNITY

მკითხველი წინა ნომერში გაეცნო საქართველოს საავტორო უფლებების ასოციაციის საერთაშორისო თანამშრომლობის სისტემას და მის ფუნქციას. აქვე მკითხველს შევახსენებთ, რომ საერთაშორისო არენაზე საქართველო ამჟამად სამ ქოლგა ორგანიზაციასთან თანამშრომლობს სხვადასხვა საავტორო უფლებების მანდატიდან გამომდინარე. ერთ - ერთი თანამშრომლობის მიმართულებაა მექანიკური უფლებების დაცვის მიმართულება. ამ სფეროს მსოფლიო საავტორო უფლებების დაცვის ორგანიზაციებიდან მეურვეობას უწევს BIEM-ი (Bureau International des Sociétés gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique)

In the previous issue of our magazine, readers learned about the system of international collaboration of the Georgian Copyright Association and its function. We would also like to remind our readers, that on international arena, Georgia currently cooperates with three different umbrella organizations due to the different copyright mandates. One of the directions of this cooperation is the protection of mechanical rights. This sphere is protected internationally by BIEM (Bureau International des Sociétés gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique), an umbrella organization which represents the mechanical copyrights societies,

ქოლგა ორგანიზაცია, რომელიც წარმოადგენს მექანიკური საავტორო უფლებების საზოგადოებებს და რომლის ერთ-ერთი აქტიური წევრიც არის საქართველო. BIEM-ი გახლავთ მექანიკური უფლებების დამცველი საავტორო საზოგადოებების გამაერთიანებელი საერთაშორისო ორგანიზაცია.

ამ უფლებას მსოფლიოს მრავალი ქვეყანა მართავს, რაც შესაბამისად გულისხმობს მუსიკალურ ნაწარმოებებზე რეპროდუცირების ლიცენზიების გაცემას, რომელიც მოიცავს ნაწარმოებების მექანიკურ გამოყენებას და ასევე უკვე ინტერნეტ სივრციდან მუსიკალური ნაწარმოებების გადმოწერის მექანიკურ ასპექტებს. ნებისმიერი პროდიუსერი აუდიო CD-ის ან LP-ის გამოცემისას თავდაპირველად ნებართვას იღებს ნაშრომის ავტორისგან, რაც შემდგომში გულისხმობს მისთვის შესაბამისი ჰონორარის გადახდას. ხოლო ამ პროცედურების სისტემატიზაციას უზრუნველყოფს BIEM-ის მიერ შემუშავებული რეგულაციები და სატარიფო პოლიტიკა.

თავად ტერმინი "მექანიკური უფლება" იმ დროიდან იღებს სათავეს, როდესაც რეპროდუცირება მხოლოდ მექანიკურად ხორციელდებოდა. მიუხედავად იმისა, რომ დღესდღეობით რეპროდუცირება სხვადასხვა ელექტრონული და ციფრული საშუალებებით ხორციელდება, მაინც ტერმინი "მექანიკური უფლება" ერთგვარ ჟარგონად დარჩა მუსიკალურ ინდუსტრიაში და ფართო მნიშვნელობა შეიძინა.

BIEM-ი ჩამოყალიბდა 1929 წელს. თავდაპირველად იგი ახორციელებდა მექანიკური ლიცენზირების ფუნქციას მისი ევროპელი წევრების სახელით, მაგრამ 1968 წელს ეს პასუხისმგებლობა დაუბრუნდა ინდივიდუალურ საზოგადოებებს. BIEM-ის სათაო ოფისი საფრანგეთში მდებარეობს, ხოლო მისი რეგიონალური წარმომადგენლობა განთავსებულია სინგაპურსა და ბუდაპეშტში. მექანიკური უფლებების საზოგადოებების კონფედერაცია

with Georgia as one of its active members. BIEM is an international organization uniting societies protecting and governing mechanical copyrights.

These rights are managed by many countries around the world, which means providing users with the license to reproduce musical production, which comprises mechanical use of the work as well as mechanical aspects of downloading music online.

Any producer, while publishing a CD or LP takes permission from the author of the work, which also means that the author will receive a honorarium. The systematization of these procedures is provided by regulations and tariff politics elaborated by BIEM.

The term "mechanical rights" emerged when reproducing was only possible mechanically. Despite the fact that today reproducing can be arranged through different electronic and digital means, the term remained as a slang within the industry and acquired a wider meaning. BIEM emerged in 1929. At first it provided mechanical licensing in the name of its European members, however in 1968 this responsibility returned to the individual societies. Head office of BIEM is situated in France, and its regional representations are located in Singapore and Budapest. The Confederation of Societies of Mechanical Rights has 52 member societies from 56 countries, out of these one of the active members is Georgian Copyright Association.

A contract between Member societies of BIEM, allows them to represent each other's repertoire on the territory where they operate. This system enables the Confederation to provide the worldwide licensing of copyright protected work.

BIEM licensing standards are concurred with the International Federation of Phonographic

წარმოადგენს 52 საზოგადოებას მსოფლიოს 56 ქვეყნიდან, აქედან ერთ-ერთი აქტიური წევრი გახლავთ საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაცია.

BIEM-ის წევრი საზოგადოებები ერთმანეთთან ურთიერთწარმომადგენლობითი ხელშეკრულებების საფუძველზე წარმოადგენენ შესაბამისი საზოგადოებების რეპერტუარს თავიანთი ოპერირების ტერიტორიებზე. სწორედ ამ სისტემის მეშვეობით ახორციელებს კონფედერაცია მსოფლიოს მასშტაბით საავტორო უფლებებით დაცული ნაწარმოებების ლიცენზირებას.

თავის მხრივ, BIEM-ს ლიცენზიების სტანდარტები შეთანხმებული აქვს ფონოგრაფიის ინდუსტრიის საერთაშორისო ფედერაციასთან IFPI და მხოლოდ ამის შემდეგ ხდება წევრი საზოგადოებებისთვის მათი, როგორც ძირითადი სალიცენზიო ნიმუშის წარდგენა. BIEM-ის როლი ამავე დროს განიზსაზღვრება წევრი საზოგადოებებისთვის ტექნიკური თანამშრომლობის წარმართვის დახმარებაში და ასევე საზოგადოებაში წარმოქმნილი შიდა პრობლემების მოგვარებაში. თითქმის ყოველთვიურ რეჟიმში, BIEM-ი კონფედერაციის წევრი საზოგადოებებისთვის მართავს კონფერენციებს, ვებკონფერენციებს, სადაც მონაწილეობის მიღება შეუძლია ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს წევრი საზოგადოებიდან, ისინი ერთვებიან დისკუსიებში და ამავე დროს იღებენ განახლებულ ინფორმაციას წამოჭრილ პრობლემატიკაზე.

BIEM-ი წარმოადგენს და ამავე დროს იცავს წევრი საზოგადოებების ინტერესებს WIPO-ს, UNESCO-ს, TRIPS-ის და WCO-ს ორგანიზაციების მიერ მოწოდებულ ფორუმებში. უმთავრესი ორგანიზაციები, რომლებთანაც BIEM-ი თანამშრომლობს, ეს არის CISAC-ი და GESAC-ი (ევროპის ავტორთა და კომპოზიტორთა საზოგადოებების დაჯგუფება)

თავად BIEM-ში გაწევრიანება შეუძლია მხოლოდ მექანიკური უფლებების კოლექტიურ საფუძველზე მმართველ ორგანიზაციას, რომლის განაცხადის დადასტურებას ახდენს გენერალური ასამბლეა მმართველი კომიტეტის რეკომენდაციის საფუძველზე. ამჟამად BIEM-ს ხელმძღვანელობს რონალდ მოიუი, რომელიც ამ ორგანიზაციის გენერალური მდივანია.

Industry (IFP) and only after this are these standards offered to the member societies, as the main licensing pattern. The role of BIEM is also determined by helping the member societies manage their technical cooperation and in solving the relevant problems emerging within the societies. Almost on a daily basis, BIEM holds conferences and web-conferences for the member societies. Any interested individual from the societies can join the discussion and at the same time receive updated information about the problem in concern.

BIEM represents and at the same time protects the interests of member societies on forums organized by WIPO, UNESCO, TRIPS and WCO. The main organizations who collaborate with BIEM are CISAC and GESAC (group of European author and composer societies). Only the organizations working on mechanical rights management can become members of BIEM.

Applications are considered and approved by general assembly, based on a recommendation from the ruling committee. Nowadays BIEM is being lead by Ronald Mooij, secretary general of the organization.

თელსონერის ჯგუფის წევრი
Part of TeliaSonera Group

მთავარი თემა

THE MAIN TOPIC

ფოტო / ჯო ფოსტერი Photo / Joy Foster

შეგიძლიათ მოკლედ აღწეროთ რეპროდუცირების უფლებების ორგანიზაციების საერთაშორისო ფედერაციის (IFRRO) აქტივობების მთავარი პრიორიტეტები?

უფლებათა კოლექტიური მართვის თაობაზე, ევროკავშირის დირექტივის სამუშაო ვერსია, რა თქმა უნდა, ცენტრალური მნიშვნელობისაა IFRRO-სა და მისი წევრებისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ ის მიმართულია ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისკენ, იგი, უდაოდ, მოახდენს გავლენას ევროპის მიღმაც; ის მსოფლიო მასშტაბით დააწესებს სტანდარტებს გამჭვირვალობის, ანგარიშვალდებულების და კარგი მართვის კუთხით კოლექტიურ მართვაში, ისევე, როგორც მუსიკალური ნამუშევრების საზღვარგარეთ ლიცენზირებისთვის.

IFRRO, ზოგადად დადებითად არის განწყობილი ევროკავშირის დირექტივისადმი უფლებათა კოლექტიური მართვის შესახებ და შესთავაზა თანამშრომლობა ევროკავშირის უწყებებს, რათა მიღწეულ იქნას საუკეთესო შესაძლებელი შედეგი. ჩვენი მთავარი საფიქრალი არის რეპროდუცირების უფლებათა ორგანიზაციები (RRO), რომლებიც მუშაობენ კოლექტიურ უფლებებზე ტექსტისა

გვესაუბრება რეპროდუცირების უფლებების ორგანიზაციების საერთაშორისო ფედერაციის აღმასრულებელი დირექტორი ბატონი ოლავ სტოკმო

Questions to Mr. Olav Stokkmo – Chief Executive of IFRRO

Could you describe briefly the main priorities of the IFRRO activities

The draft EU directive on Collective Rights Management is, of course, of main importance to IFRRO and its membership. Even if it is directed towards the EU Member States it will, undoubtedly, impact way beyond Europe; it will set the standards worldwide for transparency, accountability and good governance in collective management, as well as for cross-border licensing of musical works, including in print.

IFRRO is generally positive to a EU directive on collective management of rights and has offered to work collaboratively with the EU institutions to arrive at the best possible result. Our main concern is for RROs, the collectives in the text and image sector, to maintain their current business models where they are supported by creators and publishers concerned. It is the governance models the directive should address, not functioning business models!

The WIPO agenda, with its focus on exceptions and limitations to the exclusive rights granted to rightholders, is also vital to the IFRRO

და გამოსახულების სექტორში. ჩვენ უნდა შევინარჩუნოთ მათი ამჟამინდელი ბიზნეს მოდელები, სადაც მათ მხარს უჭერენ შესაბამისი ავტორებიც და გამომცემლებიც. დირექტივა უნდა მიმართავდეს მართვის/ ხელმძღვანელობის მოდელებს და არა მოქმედ და ქმედუნარიან ბიზნეს მოდელებს!

მსოფლიო ინტელექტუალური საკუთრების ორგანიზაციის (WIPO) დღის წესრიგი, რომლის ფოკუსიცაა გამონაკლისები და შეზღუდვები აღმასრულებელ უფლებებზე უფლებათა მფლობელებისათვის, ასევე სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა IFRRO-ს წევრებისთვის. არსებობენ კგ უფლები, რომლებიც აქტიურად ლობირებენ მისაწვდომობას ნამუშევრებისადმი ისეთი გამონაკლისების ფარგლებში, რომლებზეც გადასახადი არ წესდება მაშინაც კი, როდესაც შეთანხმება უფლებების მფლობელსა ან კოლექტიური მართვის ორგანიზაციებთან ასეთ მისაწვდომობას შესაძლებელს ხდის. ეს უარყოფითად იმოქმედებს არა მხოლოდ უფლებების მატარებლებზე, არამედ საზოგადოებასა და მომხმარებელზეც, რადგან ეს გავლენას ახდენს ახალი ნამუშევრების შექმნასა და გამოცემაზე.

ასევე გადამწყვეტი მნიშვნელობისაა IFRRO-თვის, უფლებათა მფლობელებისთვის და მათი წარმომადგენლებისთვის, თავის სასარგებლოდ შემოატრიალონ დისკუსიები საავტორო უფლებების არენაზე. გამონაკლისები შეიძლება გამართლებულ იქნას, სადაც არსებობს ბაზრის ჩავარდნა, ან ზოგიერთ განსაკუთრებულ შემთხვევაში, როდესაც ის შერწყმულია ანაზღაურებასთან უფლებათა მფლობელისთვის. ბაზრის ჩავარდნა წარმოიქმნება, როდესაც უფლებათა მფლობელები ვერ ახერხებენ შესავაზონ მისაწვდომობა მომხმარებელს შესაფერისი ლიცენზირების მექანიზმების მეშვეობით.

ეს ყველაფერი გვაჩვენებს რამდენად მნიშვნელოვანია კოლექტიური ლიცენზირება: არსებობს მისაწვდომობა ნამუშევრებისადმი, რომლებიც ავტორებსა და გამომცემლებს არ სურთ ან არ შეუძლიათ თავად მართონ, და რომლებიც მხოლოდ კოლექტიურად იყოს მართული. მოქმედი კოლექტიური მართვით ყველაზე უსაფრთხო, სწრაფი, მარტივი,

community. There are groups that lobby actively to obtain access to works under unremunerated exceptions, even when agreements with rightholders or a Collective Management Organisation (CMO) enable such access. This would affect negatively not only rightholders but also, ultimately, society and users, as it will impact on the creation and publishing of new works.

It is of main concern to IFRRO, and should be to all rightholders and their representatives, to win back the discussions on the copyright arena. Exceptions may be justified where there is a market failure or, in certain special cases, when it is combined with remuneration to rightholders. A market failure arises when rightholders do not manage to offer access through appropriate licensing mechanisms.

This makes collective licensing so incredibly important: there is work access which authors and publishers do not want to or cannot administer themselves, and which can only be managed collectively. With collective management in place the safest, fastest, simplest, most cost-efficient and innovative and thus the most convenient way to get legal access to copyright works is through agreements with creators and publishers, complemented by rights administration by CMOs; it is not through unremunerated exceptions and limitations. Collective Rights Management is therefore all about making copyright work!

Could you tell us more about the most successful projects of the IFRRO?

First of all, for those who are not familiar with the collective management organisations in the text and image sector, I should explain that they are generally referred to as RROs (Reproduction Rights Organisations), and that they are normally set up and governed jointly by authors and publishers. Their main rights management activities are linked to activities which creators and publishers either do not want to or cannot administer themselves. This is typically the case in respect of the administration of rights

ხარჯების მხრივ ეფექტური და ინოვაციურ და აქედან გამომდინარე ყველაზე ხელსაყრელი გზა მოიპოვო ლეგალური მისაწვდომობა საავტორო უფლებებით დაცული ნამუშევრებისადმი, ხდება შეთანხმებების მეშვეობით ავტორსა და გამომცემლებთან, რასაც ემატება სწორი ადმინისტრირება კოლექტიური მართვის ორგანიზაციების მხრიდან; ეს არ ხდება აუნაზღაურებელი გამონაკლისებისა და შეზღუდვების მეშვეობით. უფლებების კოლექტიური მართვა, ამგვარად, ემსახურება საავტორო უფლებების ამუშავებას.

შეგიძლიათ მეტი გვიამბოთ IFRRO-ს ყველაზე წარმატებულ პროექტებზე?

უპირველეს ყოვლისა, მათთვის ვინც გათვითცნობიერებული არ არის ტექსტისა და გამოსახულების სფეროს კოლექტიური მართვის ორგანიზაციებთან დაკავშირებით, ავხსნი, რომ მათ, როგორც წესი მოიხსენიებენ როგორც რეპროდუცირების უფლებათა ორგანიზაციებს (RRO) და რომ ისინი, როგორც წესი, იქმნება და იმართება ავტორებისა და გამომცემლების მიერ ერთობლივად. მათი მთავარი აქტივობები უფლებების მართვის მხრივ დაკავშირებულია იმ აქტივობებთან, რომლებიც ავტორებს და გამომცემლებს ან არ სურთ ან არ შეუძლიათ თავად მართონ. ეს, არის ტიპური შემთხვევა, რომელიც ეხება ადმინისტრირების უფლებებს, უფრო ფართო მასშტაბით ასლების გამრავლებას, დისტრიბუციის ან უკვე დაბეჭდილი ნამუშევრების მისაწვდომობის მიწოდებით პერსონალური ან ინსტიტუციური მოხმარებისთვის. ამგვარად, RRO-ები ავსებენ, მაგრამ არ უწყვენ კონკურენციას უფლებათა მატარებლების აქტივობებს.

ავტორებისა და გამომცემლების ერთობლივი ჩართულობა ასევე აისახება IFRRO-ს წევრობაში. IFRRO-ს 138 წევრი მოიცავს RRO-ებს, ყველა საერთაშორისო და ბევრ ადგილობრივ ავტორსა და გამომცემელს, რომელიც ამ სექტორთანაა დაკავშირებული. ჩემთვის, ის ფაქტი, რომ ავტორები და გამომცემლები ასე მჭიდროდ თანამშრომლობენ RRO-ებსა და IFRRO-ში, ჯერჯერობით ერთადერთი ყველაზე წარმატებული პროექტია ჩვენთვის.

in large scale copying, distribution or making available of already published works for personal or institutional uses. RROs thus complement, they do not compete with the rightholders' own activities.

The joint author and publisher involvement is also reflected in the IFRRO membership. The 138 IFRRO members comprise RROs, all international and many national creators' and publishers' associations in the sector. To me, the fact that creators and publishers work so closely together, within RROs as well as in IFRRO, is by far the single most successful IFRRO project.

However, on a more operational level, perhaps the most successful project in the recent years is the collaboration with libraries and other cultural institutions, and creators and publishers and their federations in developing solutions for the digitising and making available of cultural heritage to the public. This includes model licensing agreements for making available of out-of-commerce, including orphan works, on internal as well as open networks; a Memorandum of Understanding developed and signed under the auspices of the European Commission on collective licensing of works which are no longer being commercialised by the rightholders, and an electronic interface – ARROW – which allows libraries and others to reduce substantially the time and cost involved in identifying rights, rightholders and rights status (whether in or out of copyright, in or out of commerce, orphan, etc.). In the pilots, the average time saved using ARROW was 95%.

For instance, it allowed the British Library to reduce the time required in searches from 4 hours to 5 minutes per work. Needless to say that this is a significant time and cost reduction, with a mechanism that also facilitates licensing.

3.As far as we know, your work in Norway was related to the publishing activities. How effective are the copyright regulations in this field? What are the protection mechanisms, procedures and the statistics?

თუმცა, უფრო ოპერატიულ დონეზე, ალბათ, ყველაზე წარმატებული პროექტი გასული წლების განმავლობაში, არის თანამშრომლობა ბიბლიოთეკებსა და სხვა კულტურულ დაწესებულებებთან, ისევე, როგორც ავტორებთან, გამომცემლებთან და მათ ფედერაციებთან კულტურული მემკვიდრეობის გაციფრულებისა და საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფისთვის საჭირო მექანიზმის შემუშავების პროცესში. ეს მოიცავს საგანგებოდ შექმნილ სალიცენზიო შეთანხმებებს ისევე, როგორც ღია ქსელებს; შეიქმნა თანხმობის მემორანდუმი (Memorandum of Understanding) და ხელმოწერილ იქნა ევროკომისიის მფარველობის ქვეშ. ეს მემორანდუმი ეხება იმ ნამუშევრების კოლექტიურ ლიცენზირებას, რომლებიც აღარ გამოიყენებოდა კომერციული მიზნებისთვის უფლებათა მფლობელების მიერ და ასევე ეხება ელექტრონულ პროექტს, "ARROW"-ს, რომელიც საშუალებას აძლევს ბიბლიოთეკებსა და სხვებს საგრძნობლად შეამცირონ დრო და ხარჯები უფლებათა, უფლებათა მფლობელებისა და უფლებრივი სტატუსის (არის თუ არა საავტორო უფლებების ნაწილი, არის თუ არა კომერციული და ასე შემდეგ) იდენტიფიკაციისთვის. პილოტურ პროგრამებში ARROW-ს გამოყენებით დაზოგილი დრო უდრის 95%.

მაგალითად, ეს პროექტი საშუალებას აძლევდა ბრიტანულ ბიბლიოთეკას ძიების დრო 4 საათიდან 5 წუთამდე შეემცირებინა თითო ნამუშევარზე. თქმაც არ უნდა, რომ ეს საგრძნობი შემცირებაა დროსა და ხარჯებში, მექანიზმით, რომელიც ასევე აადვილებს ლიცენზირებას.

რამდენადაც ვიცით, თქვენი მოღვაწეობა ნორვეგიაში დაკავშირებული იყო საგამომცემლო აქტივობებთან. რამდენად ეფექტურია საავტორო უფლებები ამ სფეროში? რა არის დაცვის მექანიზმები, პროცედურები და სტატისტიკა?

აბსოლუტურად სწორია, მე რამდენიმე წლის მანძილზე მეკავა ნორვეგიული რეპროდუცირების უფლებათა ორგანიზაციის Kopinor-ის აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილის პოზიცია, შემდგომში კი ვიყავი

That is correct, I worked several years as the Deputy Executive Director of the Norwegian RRO, Kopinor, later as the Commercial Director of a leading Norwegian publishing house and I am a published author, of literature on management and HR (Human Resources) as well as on copyright and collective management.

I am reasonably proud of being a Norwegian when I see what Norwegian governments over time have done to maintain and stimulate Norwegian culture and new creative works. My field of activity is the text and image sector; however, I note that, not only in literature, but also in graphic design, film, music, especially jazz and what is referred to as "classical music", and haute cuisine Norway is increasingly being referred to, and Norwegian creators, publishers and producers are nominated and win even the most prestigious awards.

This is rewarding. It is easy to forget that Norway has been a rich country for some 20-25 years only. The mechanisms to stimulate the Norwegian creative sectors were introduced when Norway was the poor cousin, not only of the north but of Europe.

Norwegian politicians must have been awfully clear-sighted to understand that the future lied in the building of a strong national creative sector. For text and image based works this includes appropriate copyright legislation, an innovative system for the State purchase of new books written in Norwegian, generally by Norwegian authors, and published in Norway, generally by Norwegian publishers, which benefits creators who receive increased royalty for a defined number or copies, publishers who are guaranteed the sale of an important number of copies, and libraries and their users through receiving the copies under the purchase system; and, finally, compensation to authors for the lending of their books by public libraries (Public Lending Rights).

Moreover, copying and making available of published works in educational and other

წამყვანი ნორვეგიული გამომცემლობის კომერციული დირექტორი და მე თავადაც ვარ როგორც ადამიანური რესურსების მართვის შესახებ, ასევე საავტორო უფლებებსა და კოლექტიური უფლებების მართვაზე გამომცემული ლიტერატურის ავტორი. მე სავსებით სამართლიანად ვამაყობ იმით, რომ ნორვეგიელი ვარ, როდესაც ვხედავ თუ რა გააკეთა ნორვეგიის მთავრობამ დროთა განმავლობაში იმისათვის, რომ ნორვეგიული კულტურა და ახალი კრეატიული ნამუშევრები შეენარჩუნებინა და მათი სტიმულირება მოეხდინა. ჩემი მოღვაწეობის სფერო ტექსტი და გამოსახულებაა, თუმცა ვამჩნევ, რომ არა მხოლოდ ლიტერატურაში, არამედ გრაფიკულ დიზაინში, ფილმსა და მუსიკაში, განსაკუთრებით ჯახსა და კლასიკაში, ნორვეგია მზარდადაა მოხსენიებული და ნორვეგიელი ავტორები, გამომცემლები და პროდიუსერები ნომინირებულნი არიან საკმაოდ პრესტიჟულ ჯილდოებზე და მათ იგებენ კიდევ.

ეს ნამდვილად კარგი ჯილდოა. ადვილია იმის დავიწყება, რომ ნორვეგია მხოლოდ 20-25 წელია რაც მდიდარი ქვეყანაა. იმის მექანიზმები, რომ მოხდეს ნორვეგიული კრეატიული სექტორების სტიმულირება მაშინ იყო შემოთავაზებული, როდესაც ნორვეგია ითვლებოდა არა მხოლოდ ჩრდილოეთის, არამედ ევროპის ღარიბ ბიძაშვილად.

ნორვეგიელ პოლიტიკოსებს ალბათ განსაკუთრებით მკაფიო ხედვა ჰქონდათ იმისათვის, რომ განეჭვრიტათ, მომავალი სწორედ ძლიერი, ეროვნული, კრეატიული სექტორის მშენებლობაში მდგომარეობდა. ტექსტსა და გამოსახულებაზე დაფუძნებული ნამუშევრებისთვის, ეს ითვალისწინებს შესაფერის საავტორო უფლებათა კანონმდებლობას. ინოვაციურ სისტემას, ნორვეგიულად დაწერილი ახალი წიგნების სახელმწიფო შესყიდვებისათვის, რომლებიც ზოგადად ნორვეგიელი ავტორების მიერ არის დაწერილი და ნორვეგიაში იბეჭდება, ნორვეგიელი გამომცემლების მიერ, რაც სასარგებლოა შემქმნელებისათვის, რომლებიც იღებენ ანაზღაურებას ასლების განსაზღვრულ რაოდენობაზე, გამომცემლებს ეძლევათ იმის გარანტია, რომ გაიყიდება ასლების საგრძნობი რაოდენობა, ბიბლიოთეკები და

institutions are generally made under an agreement with Kopinor, the Norwegian RRO, who claims to licence some 85% of all copying of text and image based works taking place in Norway. And most importantly, although the government is not the main school owner in Norway, to set a standard, it was the government who signed the first photocopy licences with Kopinor back in the early 1980ies, also for non-private schools they did not own, in order to ensure that Norwegian public institutions were copyright compliant. This gave a clear signal as to how the government interpreted its own legislation. Many governments would benefit from following the example of the Norwegian government.

Norway, which used to consume a large portion of foreign, in particular US and UK works, is now among the countries that yearly produces the highest number of new works per capita. Ultimately, the society at large benefits from this. The copyright sector is also one of the areas that contribute most to the economy and employment, not only in Norway, but in most countries which offer adequate copyright legislation and stimulation and protection of the creative industries, as demonstrated by studies carried out in 40 countries using a methodology developed by WIPO.

What are the most effective enforcement mechanisms (legislative, as well as institutional)? What leads to the effective prevention of copyright infringements?

A well-functioning copyright system is supported by three main pillars: appropriate legislation to sustain the rightholders' moral and economic rights; copyright enforcement mechanisms to ensure that legislation, rights and licensing agreements are properly respected; and rights management, with both individual direct and collective management systems in place. In addition, copyright education of the user communities, educators, and key influencers in all areas is required.

მათი მომხმარებლები მიიღებენ წიგნებს შესყიდვის ამ სისტემის მეშვეობით, და ბოლოს ავტორი კომპენსაციას მიიღებს საჯარო ბიბლიოთეკაში მისი წიგნების გატანისთვის (საჯარო თხოვნების უფლებები) ამასთან ერთად, გამოცემული ნამუშევრების გამრავლება, საგანმანათლებლო და სხვა ინსტიტუტებში იქნება მისაწვდომი; ეს ყველაფერი, როგორც წესი ხდება Kopinor-თან შეთანხმების საფუძველზე, ეს არის ნორვეგიული RRO, რომელიც ლიცენზირებას უკეთებს ნორვეგიაში დაფუძნებულ ტექსტობრივ და ვიზუალურ ნამუშევართა 85%-ის გამრავლებას. ყველაზე მნიშვნელოვანია, რომ მთავრობამ, რომელიც არ არის ნორვეგიაში სკოლების მთავარი მფლობელი, სტანდარტის დასამკვიდრებლად, მოაწერა პირველ შეთანხმებას ხელი ქსეროასლების ლიცენზირებაზე კოპინორთან 1980-იან წლებში, ასევე იმ არა კერძო სკოლებისთვის, რომლებიც არ იყო მის საკუთრებაში, რათა დარწმუნებულიყო, რომ ნორვეგიელი საზოგადოებრივი დაწესებულებები საავტორო უფლებებს დაიცავდნენ. ეს იყო იმის მკაფიო მინიშნება, თუ როგორ ინტერპრეტაციას აძლევდა და იყენებდა მთავრობა საკუთარ კანონმდებლობას. ბევრი მთავრობა მოიგებდა ნორვეგიული მთავრობის ამ მაგალითს რომ მიჰყოლოდა.

ნორვეგია, რომელიც ადრე მოიხმარდა, უცხოური, განსაკუთრებით კი ამერიკული და ბრიტანული ნამუშევრების დიდ პორციას, ამჟამად იმ ქვეყნების სიაშია, რომლებიც ყოველწლიურად აწარმოებენ წიგნების ყველაზე მაღალ რაოდენობას ერთ სულ მოსახლეზე. საბოლოო ჯამში ეს საზოგადოებისთვისაა სასარგებლო. საავტორო უფლებების სექტორი ასევე არის ერთ-ერთი სფერო, რომელიც ეხმარება ეკონომიკას და დასაქმებას, არა მხოლოდ ნორვეგიაში, არამედ იმ ქვეყანათა უმეტესობაში, რომლებსაც ადეკვატური საავტორო უფლებათა კანონმდებლობა აქვთ და სტიმულირებას უკეთებს და იცავს კრეატიულ ინდუსტრიებს, როგორც აჩვენა 40 ქვეყანაში ჩატარებულმა კვლევამ WIPO-ს მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგიით.

Photo: Ljiljana Rudic - Dimic ფოტო / ლილიანა რუდიც - დიმიც

All three pillars – legislation, enforcement and copyright licensing and administration – need to be in place to ensure efficient copyright enforcement. Without offering legal access to certain uses of copyright works which users, politicians and others expect to be facilitated through individual or collective rights administration, copyright enforcement is difficult, if not outright impossible. Rights must also be managed in ways that are transparent, fair, and effective.

What are the main trends of copyright protection in the EU and the USA? Are there any globally problematic issues?

There is an understanding in both the EU and the U.S.A. that the future economy is the knowledge economy and that the knowledge economy is based on copyright and other intellectual property. The copyright based industries contribute 12% to the GDP in the US

რა არის ყველაზე ეფექტური იძულების მექანიზმი? (როგორც საკანონმდებლო, ასევე ინსტიტუციური) რას მივყავართ საავტორო უფლებათა დარღვევების ეფექტურ პრევენციამდე?

კარგად მოქმედი საავტორო უფლებათა სისტემა მხარდაჭერილია სამი ძირითადი სვეტით: ადეკვატური კანონმდებლობა, რომელიც უფლებათა მფლობელების მორალურ და ეკონომიკურ უფლებებს უჭერს მხარს; საავტორო უფლებათა რეალურ ცხოვრებაში გატარების მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფს, რომ კანონმდებლობა და სალიცენზიო შეთანხმებები სწორად იყოს დაცული და უფლებათა მართვა, როგორც ინდივიდუალური პირდაპირი, ასევე კოლექტიური მართვის ამოქმედების მეშვეობით. ამასთან ერთად, საავტორო უფლებათა კუთხით განათლება მომხმარებელთა ჯგუფების, განმანათლებლებისა და საკვანძო გავლენის მომხდენთათვის ყველა საჭირო სფეროში.

სამივე სვეტი - კანონმდებლობა, ამუშავება და საავტორო უფლებათა ლიცენზირება, უნდა მოქმედებდეს საავტორო უფლებათა ეფექტური მოქმედების უზრუნველსაყოფად. საავტორო ნამუშევრებისადმი გარკვეული სახის გამოყენებისათვის ლეგალური მისაწვდომობის უზრუნველყოფის გარეშე, მომხმარებლებისათვის, პოლიტიკოსებისა და სხვებისათვის, ვინც ელოდება რომ მსგავსი ნამუშევრების მართვა გაადვილდება ინდივიდუალური ან კოლექტიური უფლებათა ადმინისტრირებით, საავტორო უფლებების ძალაში მოყვანა რთულია, ან საერთოდ შეუძლებელი. უფლებები ასევე მართულ უნდა იქნას გამჭვირვალეობის, სამართლიანობისა და ეფექტურობის პრინციპების დაცვით.

რა არის ძირითადი მიმართულებები საავტორო უფლებათა დაცვის მხრივ ევროკავშირსა და აშშ-ში? არსებობს თუ არა რაიმე გლობალურად პრობლემური საკითხები?

არსებობს იმის გაგება, როგორც ევროკავშირში, ისე აშშ-ში, რომ მომავლის ეკონომიკა არის ცოდნის ეკონომიკა და რომ

and 5.3% in the EU; it employs 8.4% of the US work force. These are important contributions expected only to increase in the future.

In particular in the EU there has been willingness to search for pragmatic solutions based on existing copyright legal frameworks rather than focusing on new legislation. Memoranda of Understanding (MoU) facilitated by the European Commission (EC) have been signed by stakeholder on mechanisms to enhance access to copyright works for persons with print disabilities and for the digitisation and making available cultural heritage. Through stakeholder working groups and mediation the EC has aimed at arriving at smoother running of copyright levy schemes. And just recently stakeholder working groups were established to identify practical solutions to cross-border licensing, the inclusion of audio-visual works under copyright in the programs of making available European cultural heritage, text and data mining, user generated content and “one-click” licensing. The EU has also enabled solution oriented approaches through sponsoring projects, such as the ARROW project on atomising search for copyright information. IFRRO has been and active partner in all these dialogues.

In all this the EU has recognised the increased importance of collective management to facilitate appropriate legal user access to intellectual property. It is in this light we must see the draft Collective Rights Management directive.

What is the role of the EU in the Collective Management Organizations activities and how does it influence the copyright protection in the countries?

In respect of CMOs (Collective Management Organisations), the main role of the EU is in the adoption of legislative frameworks. Collective management is explicitly referred to, for instance, in the European Union directives on copyright, cable and satellite transmission and resale rights (Droit de suite). The rental and lending rights directive is also of relevance

ცოდნის ეკონომიკა ეფუძნება საავტორო უფლებებსა და სხვა ინტელექტუალურ საკუთრებას. საავტორო უფლებებზე დაფუძნებული ინდუსტრიები აშშ-ს მშპ-ს 12%-ს, ხოლო ევროკავშირის მშპ-ს 5.3%-ს შეადგენს; ის იკავებს აშშ-ის სამუშაო ძალის 8.4%-ს. ეს მნიშვნელოვანი კონტრიბუციებია და მომავალში მათი ზრდაა მოსალოდნელი.

განსაკუთრებით ევროკავშირში არსებობს იმის მონდომება, რომ პრაგმატული გამოსავალი მოიძებნოს, რომელიც ეყრდნობა არსებული საავტორო უფლებების ლეგალურ ჩარჩოს, და არა ახალ კანონმდებლობას. თანხმობის მემორანდუმში, რომლის ფასილიტაციაც ევროკომისიამ მოახდინა, ხელმოწერილ იქნა უფლებამფლობელების მიერ, რათა აემუშავებინა მისაწვდომობა საავტორო ნამუშევრებზე იმ ადამიანებისთვის, ვისაც შეუძლებელი უნარი აქვს ბეჭდური ან ვიზუალური მასალების აღქმის მხრივ და გაციფრულებისთვის, რათა კულტურული მემკვიდრეობის მისაწვდომობა გაიზარდოს. უფლებამფლობელების სამუშაო ჯგუფების მეშვეობით და მედიაციით ევროკომისიამ მიზნად დაისახა მიეღწია გადასახადების მხრივ უფრო რბილი და ეფექტური საავტორო უფლებების სქემისთვის. ცოტა ხნის წინ, უფლებამფლობელების სამუშაო ჯგუფები იქნა ჩამოყალიბებული იმ პრაქტიკული გამოსავლების იდენტიფიკაციისთვის, რომლებიც საჭიროა საზღვარგარეთ ლიცენზირებისთვის, აუდიოვიზუალური ნამუშევრების ჩართვისთვის საავტორო უფლებებში იმ პროგრამების ფარგლებში, რომლებიც ევროპის კულტურულ მემკვიდრეობას ხდის მისაწვდომს, ტექსტსა და მონაცემთა მოპოვების, ისევე, როგორც მომხმარებლების მიერ შექმნილი კონტენტის და "one-click" ლიცენზირების საკითხებში. ევროკავშირმა ასევე აამუშავა გამოსავალზე ორიენტირებული მიდგომა იმ პროექტების დაფინანსებით, როგორცაა ARROW-ს პროექტი საავტორო უფლებათა ინფორმაციის მოძიების ატომიზაციისთვის. IFRRO აქტიური პარტნიორი იყო ყველა ამ დიალოგში.

ამ ყველაფრით ევროკავშირმა აღიარა კოლექტიური მართვის მზარდი მნიშვნელობა, რათა გაადვილდეს შესაფერისი ლეგალური მისაწვდომობა ინტელექტუალური

to CMOs; Public Lending Rights (PLR) is most frequently administered by a CMO in membership of IFRRO. Besides, EU competition rules and decisions, and opinions and rulings of the Court of Justice of the European Union (CJEU) impact on the work of CMOs in Europe.

The most important legislative approach for CRM is, nonetheless, the draft EU Directive on Collective Rights Management which I have already mentioned. The aim is for the EU to adopt it before the end of 2013. No doubt this will have a decisive impact on the future running of CMOs and their administration of rights – provided the current business models can be kept, I believe also to the benefit of creators and publishers.

You visited Georgia last year, how do you assess the work of the Georgian Copyright Association (GCA)?

I must admit that I allowed myself to be impressed by what met me in Tbilisi during my last year's visit. It was my first trip to Georgia, so I cannot compare with what has been in the past; I can only express myself on what was presented to me by GCA on the work of the current regime - during and after my visit – and that represents solid work. I have met a highly competent leadership with commitment and, most importantly, an express willingness to develop activities in a transparent manner, and in collaboration with creators and publishers that aim at benefiting them. Most importantly, GCA is apparently sufficiently "curious" of new ideas to succeed in those efforts, with motivation to explore new opportunities by which creators and publishers can draw advantages from collective rights administration, and also to learn from others. I am looking forward to seeing how GCA develops in the years to come. It certainly has the potential to becoming a model for RRO work and the collective administration of rights in the text and image sector in the region.

Does the IFRRO implement any projects in Georgia for the effective protection of

Photo / Zhang Hongbo
ფოტო / ჯანგ ჰონგბო

საკუთრებისადმი. სწორედ ამ ჭრილში ვხედავთ ჩვენ უფლებათა კოლექტიური მართვის დირექტივის სამუშაო ვერსიას.

რა არის ევროკავშირის როლი კოლექტიური მართვის ორგანიზაციების აქტივობებში და როგორ გავლენას ახდენს ის საავტორო უფლებათა დაცვაზე სხვადასხვა ქვეყანაში?

რაც შეეხება კოლექტიური მართვის ორგანიზაციებს, ევროკავშირის მთავარი როლი, არის საკანონმდებლო ჩარჩოების მიღება. კოლექტიურ მართვას ექსპლიციტურად მოიხსენიებენ, მაგალითად, ევროკავშირის დირექტივებში საავტორო უფლებებთან დაკავშირებით, საკაბულო და სატელიტური მაუწყებლობისა და გადაყიდვის უფლებებზე (Droit de suite). გაჭირავებისა და გატანის უფლებების დირექტივა ასევე მნიშვნელოვანია კოლექტიური მართვის ორგანიზაციებისთვის; საჯარო თხოვების უფლებები (PLR) არის ყველაზე ხშირად

copyright and what kind of cooperation is between the IFRRO and the GCA?

IFRRO's philosophy is to work with our members. I am pleased to learn that GCA has put licensing of reprographic reproduction such as photocopying, digitisation, Internet downloading and other subsidiary uses of fragments of published works, including for the posting to internal networks, high on the agenda for 2013.

With the view to assisting GCA in its further development, we have recently facilitated a liaison programme between GCA and our Danish RRO member, COPYDAN. COPYDAN is a highly successful RRO, which have signed licences on copying and making available of fragments of published works in all sectors of society. Its collection and distribution of revenues to authors and publishers for such

განკარგული კოლექტიური მართვის ორგანიზაციების მიერ IFRRO-ს წევრობის ფარგლებში. გარდა ამისა, ევროკავშირის საკონკურსო წესები და გადაწყვეტილებები ისევე, როგორც მოსახრებები და დადგენილებები ევროპის სასამართლოს მიერ, გავლენას ახდენს კოლექტიური მართვის ორგანიზაციების მუშაობაზე ევროპაში.

ყველაზე მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო მიდგომა CRM-თვის მაინც არის ევროკავშირის დირექტივის სამუშაო ვერსია უფლებების კოლექტიურად მართვაზე, რომელიც მე უკვე ვახსენე. მიზანი არის, რომ ევროკავშირმა მისი მიღება შეძლოს 2013 წლის ბოლომდე. ეჭვგარეშეა, რომ ამას გადამწყვეტი გავლენა ექნება კოლექტიური მართვის ორგანიზაციების ფუნქციონირებაზე და მათ მიერ უფლებათა ადმინისტრირებაზე - თუ რა თქმა უნდა ამჟამინდელი ბიზნეს მოდელები შენარჩუნებული იქნება, მე ვთვლი, რომ ამით მოგებას შემქმნელები და გამომცემლებიც ნახავენ.

თქვენ საქართველოში მონახულეთ გასულ წელს, როგორ შეაფასებდით საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციის საქმიანობას?

უნდა ვაღიარო, რომ თავს უფლება მივეცი ჩემზე დიდი შთაბეჭდილება მოეხდინა იმას, რაც თბილისში დამხვდა გასულ წელს ვიზიტის დროს. ეს ჩემი პირველი ვიზიტი იყო საქართველოში და შესაბამისად არ შემიძლია წარსულთან პარალელების გავლება; მხოლოდ იმაზე შემიძლია ვისაუბრო, რაც საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციამ წარმიდგინა ამჟამინდელ სამუშაო რეჟიმზე - ჩემი ვიზიტის მანძილზე და მის შემდეგ - და რაც წარმოადგენს სოლიდურ სამუშაოს. მე შევხვდი მაღალი კომპეტენტურობის მქონე ლიდერობას, რომელიც ერთგული და მონდომებულია და რაც მთავარია გამოხატავს ნებას და ძალისხმევას, გამჭვირვალობის პრინციპის დაცვით განახორციელოს აქტივობები და ითანამშრომლოს გამომცემლებთან და ავტორებთან, რომელთა სასარგებლოდაც არის ეს აქტივობები. ყველაზე მნიშვნელოვანი ისაა, რომ ასოციაცია საკმაოდ ცნობისმოყვარეა ახალი იდეებისადმი, რათა

subsidiary uses of published works amounted to some € 40 million in 2011. Like GCA, COPYDAN administers several types of rights with a legislative framework as a basis for the activities which is not too different from the one in Georgia. It is therefore a suitable partner for GCA within the IFRRO community for discussions of the development of its future activities.

Beyond this, we shall just have to see how IFRRO can best cooperate with GCA; this also depends on the interest of GCA and Georgian authors and publishers.

What is the main standard for the effective administration of rights by the RRO?

An IFRRO Core Value is that we respect the rights of individual creators and publishers to determine how their works shall be managed. The main standards for rights administration by RROs are set out in the IFRRO recommended Code of Conduct and the Document Relationship between RROs, which also deals with the relationship between RROs and the rightholders they represent. Those instruments address issues such as core values; transparency, accountability, good governance, representation of and relationship to rightholders; relationship to users and policy on distribution of revenues to authors and publishers. We expect all RRO members of IFRRO to observe the IFRRO recommended governance documents.

You are Norwegian. What is the attitude of of the Norwegian people towards Knut Hamsun's personality? Are there his monuments, the streets named after him? I think he is a great humanist and can't be confused with the social-democratic ideology....

I love the works of Knut Hamsun. He was a brilliant writer and among the greatest literary stylists of the past two centuries. Being a literary genius does, however, not prevent from expressing confusing political opinions.

მიზანს მიაღწიოს და აქვს მოტივაცია ახალი შესაძლებლობები შეისწავლოს, რომლებითაც ავტორებსა და გამომცემლებს შეუძლიათ მოგება ნახონ უფლებების კოლექტიურად მართვის ადმინისტრირებიდან და ასევე სხვებისაგან ისწავლოს. მე დიდი სიამოვნებით მივადევნებ თვალყურს თუ როგორ განვითარდება საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციის სამუშაო მომავალ წლებში. მას ნამდვილად აქვს პოტენციური რეგიონის მასშტაბით გახდეს სამაგალითო RRO თავის მოღვაწეობაში და ტექსტისა და გამოსახულების სექტორში უფლებათა კოლექტიურ ადმინისტრირებაში.

ახორციელებს თუ არა IFRRO რაიმე პროექტს საქართველოში საავტორო უფლებათა ეფექტური დაცვის მხრივ და რა სახის თანამშრომლობა არსებობს IFRRO-სა და საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციას შორის?

IFRRO-ს ფილოსოფია არის წევრებთან ერთად მუშაობა. მე მოხარული ვარ რომ საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციამ თავის 2013 წლის დღის წესრიგში ერთ-ერთ მოწინავე პოზიციაზე დააყენა რეპროგრაფიული პროდუქციის ლიცენზირება, როგორც არის ქსეროასლები, გაციფრულება, ინტერნეტიდან გადმოქაჩვები და სხვა გამოქვეყნებული ნამუშევრების ფრაგმენტების სუბსიდირული გამოყენება, მათ შორის შიდა ქსელებში მათი განთავსება.

ჩვენ გვაქვს სურვილი დავეხმაროთ ასოციაციას მის შემდგომ განვითარებაში და ამიტომ, ცოტა ხნის წინ ჩვენ მოვახდინეთ კავშირის ფასილიტაცია საავტორო უფლებათა ასოციაციასა და ჩვენს წევრ დანიურ რეპროდუცირების უფლებათა ორგანიზაცია COPYDAN-თან. COPYDAN-ი ახდენს რამდენიმე ტიპის უფლებათა მართვას, იმ საკანონმდებლო ჩარჩოზე დაყრდნობით, რომელიც დიდად არ განსხვავდება საქართველოს მოდელისგან. ამიტომაც ის შესაფერისი პარტნიორია საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციისთვის, IFRRO-ს წევრთა თემს შორის დისკუსიებისა და მომავალი აქტივობების განვითარების მხრივ.

And, of course, due to the way he expressed his views, Hamsun has been and continues to be controversial. He started out in the late 1880ies as an anarchist; I do not think that many paid much attention to that. On the other hand, there have been strong reactions to what many interpreted to be his sympathies with the National-socialists?

Was he a Nazi, as someone claims, or just opposing what he perceived as being an unwanted development and modernising of society, as stated by others? Honestly, I do not know, I am not an expert on those aspects of Hamsun's life but I am convinced that the last book on that issue is sill to be written.

What is a fact, is that Hamsun, as an author, is highly appreciated by the Norwegians. The many monuments that have been erected, centres that have been established, banknotes with his portrait and squares and streets which carry his name is a living documentation of that. The celebration of the 150th anniversary of his birth in 2009 also triggered new books on his life, new monuments and even a Knut Hamsun memorial wine. I can assure you that Hamsun's writing is much better than Norwegian wine! Hamsun deserves to be judged on the merit of his writing, not on his political statements; he can hardly be described as a clever politician. Rather his legacy is as the main inspirer and influencer of the modern school of fiction literature. I believe that is generally recognised, also outside Norway.

International Federation of Reproduction Rights Organisations

ამას გარდა, ჩვენ უბრალოდ უნდა შევხედოთ თუ როგორ შეიძლება IFRRO-მ უკეთესად ითანამშრომლოს საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციასთან. ეს ასევე არის დამოკიდებული ასოციაციისა და ქართველ ავტორთა და გამომცემელთა დაინტერესებაზე.

რა არის მთავარი სტანდარტი RRO-ს მიერ უფლებათა ეფექტური ადმინისტრირებისთვის?

IFRRO-ს ძირეული ღირებულება გახლავთ, რომ ჩვენ პატივს ვცემთ ინდივიდუალური ავტორებისა და გამომცემლების უფლებას, განსაზღვრონ თუ როგორ უნდა იმართოს მათი ნამუშევრები. ძირითადი სტანდარტები უფლებათა ადმინისტრირებისთვის RRO-ს მიერ გაწერილია IFRRO-ს მიერ რეკომენდებულ ქვეყის კოდექსსა და RRO-ებს შორის ურთიერთობათა მარეგულირებელ დოკუმენტში, რომელიც ასევე ეხება RRO-ებსა და მათ მიერ წარმოდგენილ უფლებათა მფლობელებს შორის ურთიერთობას. ეს ინსტრუმენტები ეხება ისეთ საკითხებს, როგორცაა ძირეული ღირებულებები, გამჭვირვალობა, ანგარიშვალდებულება, კარგი მართვა, უფლებათა მატარებლების წარმოდგენა და მათთან ურთიერთობა, ურთიერთობა მომხმარებელთან და პოლიტიკა შემოსავლების გადანაწილების კუთხით ავტორებსა და გამომცემლებს შორის. ჩვენი მოლოდინია, რომ IFRRO-ს ყველა წევრი გაეცნობა და გაითვალისწინებს IFRRO-ს მიერ რეკომენდირებულ მართვის დოკუმენტებს.

თქვენ ნორვეგიელი ბრძანდებით. რა მიდგომა აქვს ნორვეგიელ ხალხს კნუტ ჰამსუნის პიროვნებისადმი? არის თუ არა რაიმე მონუმენტები, ან ქუჩები, რომლებსაც მისი სახელი ჰქვიათ? ჩემი აზრით ის დიდი ჰუმანისტია და არ შეიძლება შეგვეშალოს სოციალ-დემოკრატიულ იდეოლოგიაში ...

მე ძალიან მიყვარს კნუტ ჰამსუნის შემოქმედება. ის გენიალური მწერალი იყო და გასული საუკუნეების ერთ-ერთი უდიდესი ლიტერატურული სტილისტი. თუმცა, ლიტერატურული გენია არ უშლის ხელს ადამიანს გამოთქვას დამაბნეველი პოლიტიკური აზრები. რა თქმა უნდა, იქიდან

გამომდინარე თუ როგორ გამოთქვამდა ის საკუთარ აზრებს, ჰამსუნი იყო და რჩება საკამათო ფიგურად. მან მოღვაწეობა 1880-იანებში დაიწყო, როგორც ანარქისტმა; არა მგონია, რომ ბევრი აქცევდეს მისი ბიოგრაფიის ამ ნაწილს ყურადღებას. მეორეს მხრივ, იყო ძლიერი რეაქციები იმ ფაქტორებისადმი, რაც ბევრმა თარგმნა როგორც ნაციონალ-სოციალისტებისადმი მისი სიმპატია.

იყო თუ არა ის ნაცისტი, როგორც ზოგი ამბობს, თუ უბრალოდ ეწინააღმდეგებოდა იმას, რაც ესმოდა, როგორც მოდერნიზებული საზოგადოების არასასურველი განვითარება, სიმართლე გითხრათ არ ვიცი. მე არ ვარ ჰამსუნის ცხოვრების ამ ასპექტების ექსპერტი, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, რომ უკანასკნელი წიგნი ამ საკითხებზე ჯერ კიდევ არ დაწერილა.

ფაქტი ისაა, რომ ჰამსუნი, როგორც ავტორი, დიდად დაფასებულია ნორვეგიელების მიერ. მის საპატივცემულოდ აღმართულია ბევრი მონუმენტი, არის შექმნილი ცენტრები, კუპიურებზე მისი პორტრეტია გამოსახული, არის მოედნები და ქუჩები, რომლებიც მის სახელს ატარებს და ეს მისი დიდების ცოცხალი მაჩვენებელია. 2009 წელს მისი დაბადებიდან 150 წლის აღნიშვნამ ასევე გამოიწვია წიგნების ტალღა მისი ცხოვრების შესახებ, ახალი მონუმენტები და კნუტ ჰამსუნის მემორიალური ღვინოც კი. შემიძლია დაგარწმუნოთ, რომ ჰამსუნის მწერლობა გაცილებით უკეთესია, ვიდრე ნორვეგიული ღვინო!

ჰამსუნი იმსახურებს მასზე იმჯელონ მისი წიგნების მიხედვით და არა მისი პოლიტიკური განცხადებების მიხედვით. მას ნამდვილად ვერ აღვწერთ, როგორც ჰკვიან პოლიტიკოსს. უფრო მეტად, მისი მემკვიდრეობა არის ის, რომ იგი მხატვრული ლიტერატურის თანამედროვე სკოლის ერთ-ერთი მთავარი ინსპირატორი და გავლენაა. მე მჯერა, რომ ეს აღიარებულია ნორვეგიის ფარგლებს გარეთაც.

პორტრეტი

THE PORTRAIT

ირაკლი ჩარკვიანი
IRAKLI CHARKVIANI

ჩვენ ალბათ ნოტებზე დავრჩებით, ხალხს არ მოვაბეზრებთ თავს

WE WILL REMAIN ONLY AS MUSIC ON PAPER. WE WON'T BORE OTHERS WITH OUR PRESENCE...

.....

გელა ჩარკვიანი გამოსაცემად ამზადებს საკუთარი საფორტეპიანო მინიატურების კრებულს "ბიოგრაფიის კაპრიზები". მინიატურები ირაკლის და ნანას ხსოვნას ეძღვნება. ახლახან მან საოჯახო ქრონიკით დაამონტაჟა ფილმი ნანაზე. სწორედ ეს მინიატურებია ფილმში გამოყენებული და ნაწყვეტი ირაკლის სიმღერიდან "ჩვენ ალბათ ნოტებზე დავრჩებით...".

24 თებერვალს ირაკლი ჩარკვიანის გარდაცვალების დღეა. ბატონი გელა იხსენებს ირაკლის ჩვენთან საუბრისას...

Gela Charkviani is preparing to have a collection of his piano miniatures, called "The Whims of Biography," published. They are dedicated to the memory of his son Irakli and wife Nana. He has recently made a DVD of a family chronicle telling the story of Nana's life. The soundtrack of the film features some of his miniatures as well as parts of Irakli's song "We will remain only as music on paper..."

February 24 is the day when Irakli Charkviani died. Gela Charkviani remembers his son as he talks to us.

ნაბუ

ნაბუ ძალიან მიყვარდა, მისი სრული სახელი იყო ნაბუქოდონოსორი. მეგონა, რომ ის აბრეშუმისგან თვინიერი ძაღლი იქნებოდა. მე მხოლოდ ოთხჯერ მიკბინა და ოთხმოცდაოთხ კაცს უკბინა საერთო ჯამში. მერე ყოველ ათ კბენაზე ვაძლევდი წოდებას და ასე ავიდა გენერალისიმუსამდე. ეს უკვე ცოტა გადაჭარბებულად მეჩვენა. გენერალისიმუსი მგონი სულ ოთხი იყო მე - 20 საუკუნეში. მერე დავიწყე ფიქრი, შეიძლება დამსახურებული ძაღლი მივცე და სახალხოც. არც ეს გამოდგა ლამაზი. ბევრი მეგობარი მყავდა დამსახურებული თუ სახალხო არტისტი და რომ ვთქვი ეწყინათ (იცინის).

ირაკლის ძალიან უყვარდა ნაბუ. ნაბუმ რამდენჯერმე ირაკლისაც შეუქმნა პრობლემები. მასთან მეგობრები მოდიოდნენ ხოლმე ცოტა ნასვამები, ჰოდა ერთი-ორს მაგრადაც უკბინა. ძაღლებს მთვრალეები არ უყვართ.

NABU

I dearly loved my dachshund Nabu. His full name was Nabuchadnezzar. I believed the puppy would mature into a mild-natured, tame dog. Luckily, he bit me only four times, while in total, by the end of his life he had bitten 84 people. For every 10 bites I gave him a higher military rank, so, eventually, he had made it to a Generalissimo. That was by far too much. To my knowledge, there were only four generalissimos in XX century. So I decided to start conferring on him civilian titles, such as the Merited Dog or the People's Dog of the Republic. But it didn't work, either. I had many friends, who were Merited or People's artists, so when I shared my idea with them they didn't look particularly happy.(laughs)

Irakli, too, loved Nabu very much, even though the latter caused him some trouble. Those of his friends who came to our home inebriated, got badly bitten on several occasions. Dogs do not like drunken people.

მე ხშირად საზღვარგარეთ მიწევდა ხოლმე ყოფნა ორი-სამი თვით. იქიდან რომ ვრეკავდი, ნანას ვეუბნებოდი დააყეფეთ ნაბუ, მინდოდა დავრწმუნებულიყავი რომ ცოცხალია. ნაბუს დაყეფება არ იყო ადვილი საქმე. დასდევდნენ ირაკლი, თეონა, ნანა და იყო ერთი ამბავი. მაშინ ძალიან ძვირი იყო ამერიკიდან დარეკვა. სამი წუთი ოცდათხუთმეტი დოლარი ჯდებოდა და კიდევ დამატებითი წუთი რომ დაიწყებოდა, მე ვეუბნებოდი ერთი ჯინსი წავიდა უკვე..

ნაბუმ 88 წელს დაგვტოვა, ის 12 წლის იყო. ერთმა ჩემმა თანამშრომელმა ეს სათამაშო ჩამომიტანა საიდანღაც და ნაბუს ნაცვლად ირაკლი და თეონა სწორედ მას ეფერებოდნენ ხოლმე, გვჯეროდა, რომ ნაბუ სადღაც დაძრწის ზეცაში. არ ვიცი იქ კიდევ იკბინება თუ არა, ალბათ დაჭკვიანდა.

ანტიტუზისი

განსაკუთრებით მიყვარს მისი პირველი მოთხრობა ბაბუაზე, "ცალფეხშიშველი ბავშვი". მოთხრობაში არაა ნამდვილი ბაბუა გამოყვანილი. აქ ბაბუა სიგარეტს ეწევა, თავს იკლავს და კიდევ ბევრი რამ არის, რაც სინამდვილეს არ შეესაბამება. ირაკლის ბაბუა ძალიან უყვარდა და ზოგი რამ ბაბუისგანაც აქვს აღებული. ამ მოთხრობაში უკვე ჩნდება მეფის იდეა. ეპიზოდი, სადაც იხსენებს ბაბუა რომ უყვებოდა ისტორიას კეთილ მეფეზე, რომელმაც ყველაფერი დაარიგა და დარჩა მხოლოდ ცა. ცის მეფის თემა მთელი ცხოვრების მანძილზე გაყვა. ირაკლი იყო ნონკონფორმიზმის ყველაზე კვინტესენციური წარმომადგენელი თუ შეიძლება ასე ითქვას და ყოველთვის მზად იყო წინააღმდეგობა გაეწია საზოგადოებრივი აზრისათვის. მას ახასიათებდა დიალექტიკური მიდგომა. ის ამბობდა არსებობს თუზისი, ეს თუზისი არის მოდუნებული, დამყაყებული, მას უნდა დაუპირისპირდეს ანტიტუზისი, რომ შეიქმნას სინთეზი. სინთეზი კი მერე თანდათან გადაიქცევა თუზისად. ეს არის წმინდა ჰეგელიანური დიალექტიკა და საერთოდ დიალექტიკური მეთოდი აზროვნებისა. თუკი მისი ქმედება იწვევდა ძალიან უარყოფით რეაქციებს მას ეს ახარებდა. მაგალითად, როდესაც პარლამენტში იყო მისი სიმღერის,

I often had to travel abroad, for 2-3 months. I would call and ask Nana to make Nabu bark as I wanted to make sure he was alive. It was not an easy task, though. Irakli, Teona and Nana would chase him around and there was a great confusion. Back then, it was very expensive to make a call from the US. Three minutes would cost me 35 USD and when an additional minute started, I would declare - "hey there, one pair of jeans has already gone by ..."

Nabu left us in 1988 when he was 12. One of my employees brought me this toy from another country and Irakli and Teona used to pet it instead of Nabu. All of us firmly believed and still do that Nabu keeps gliding somewhere up in the skies. I don't know if he still enjoys biting. He may have changed his ways.

ANTITHESIS

I love Irakli's first short story "The Child with One Bare Foot" in particular. Even though it is believed to be written about his actual grandfather, the fictional character is somewhat different from his real life grandpa. He smokes and kills himself in the end. Irakli loved his grandfather very much and, as a child, tried to be like him in many ways. It is in this piece that the subject of the "king" is first broached. Grandfather is telling him a story about a kind king, who gave

"შენ აფრენ" გარჩევა (იცინის). ეს მართლაც საოცარი კლიპია დღესაც. ირაკლი რამდენიმე ტიპის მუსიკას წერდა. ძალიან ლამაზ მელოდებთან ერთად იყო ტექნო "რითმებზე" დასმული ცოტა დადაისტური, ცოტა ნაივური ტექსტები, როგორცაა "შენ აფრენ" და "ასე რატომ მიყურებ". გასაგებია, რომ ეს აბსოლუტურად მიუღებელი იყო ბევრისთვის.

ირაკლის კი პირიქით ეს მოსწონდა. ამბობდა კიდევ: "მე რეაქციას ვიწვევ და რეაქცია მშობს, მე ახალ ტალღას ვიწვევ, რომ გამიყვანოს შორს". ამით ხომ ყველაფერია ნათქვამი?

რომანში "მშვიდი ცურვა" იგი წერს: "მე მეყო გამბედაობა დამერქმია ჩემი თავისთვის მეფე. ამან ხალხში გამოიწვია ადრენალინის მოზღვავება და ეს სასიამოვნოა". ეს უნდა გაბედო, ეს არაა იოლი. ჯერ ერთი აკეთო ახალი და წინასწარ იცოდე, რომ ამისთვის "მოგხვდება". არა თუ განვითარებულ საზოგადოებაში, აბსოლუტურად ველურ ტომთანაც რომ ჩახვიდე, იქაც გახდები ადამიანი კონფორმისტი. ადამიანის კონფორმიზმი რაშია იცით? ის ვერ უძლებს არათუ მასის, 5 კაცის ზეწოლასაც კი. მე აღარ ვლაპარაკობ, იმაზე რომ ძნელია გაუძლოს ყოველი სახის პოლიტიკურ ზეწოლას. ირაკლიმ ეს შეძლო და ამიტომაც ითამაშა გამრღვევის როლი ქართული კულტურის შესაბამის სეგმენტში, ცნობიერებაში. ბევრი ნიშან-ხატი, რომელიც ასე მარტივად და ორგანულად ჩანს დღეს ქართულ როკში, თუ საერთოდ მუსიკაში, ირაკლის შემოტანილია და მან გახადა ორგანული.

ეს რთული საქმეა. მე საკუთარი გამოცდილებიდან ვიცი. მეორე კურსზე ვსწავლობდი პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში. იქ ტარდებოდა ოლიმპიადები. მე ჯაზის დაკვრა დავიწყე ჯერ კიდევ სკოლაში, მოსკოვში. ვწერდი კიდევ მუსიკას. ოლიმპიადისთვის გადავწყვიტე დამეწერა ქართულენოვანი როკ-ენ-როლი და ჩემი ფაკულტეტის ორკესტრთან ერთად შევასრულე. მღეროდა ნინო ორაგველიძე. მახსოვს სამჯერ გაგვამეორებინეს. მერე "პოლიტექნიკურის" გაზეთ "კიროველში" გამანადგურეს. წერდნენ, რომ გულისამრევი იყო რეპერტუარი,

away all his riches and the only thing he left for himself was the sky. The theme of the "sky king," pursued him throughout his life. Irakli was a most quintessential nonconformist, ever prepared to oppose public opinion. His approach was dialectical. Namely, he regarded the current state of the Georgian society as a thesis - stale and inactive. It ought to be opposed by an antithesis, in order to create a synthesis which will gradually develop into a new thesis, and so on and on. This is purely Hegelian dialectic. If his actions caused explicitly negative reactions, it made him happy. That was precisely the case when a discussion was held in the Parliament of Georgia with regard to his song "Shen Afren" ("You're nuts") (laughs). It is really an amazing video, even today. Irakli wrote several types of music, alongside with beautiful melodies, he had those Dadaistic, naïve texts set to complex techno rhythms, like "Shen Afren" ("You're nuts") or "Ase Ratom Mikureb" ("Why are you looking at me like that"). It could hardly be acceptable for most people at the time.

Irakli liked it. He puts it this way in a poem: "I cause reacton and through reaction I am born, I am starting a new wave, to take me far away." Doesn't this explain everything?

In his novel "Mshvidi Tsurva" (The Quiet Swim), he says: "I found the courage to call myself a king. This caused a flow of adrenalin in the public and it feels nice." You have to dare to do things like this and it is never easy. You do something radically new and you know damn well in advance, that you will be "punished" for that. Not only in a modern society like Georgia, but even if you go to live with the most primitive of tribes, you will eventually end up as a conformist. Humans cannot endure the pressure emanating from masses. Not even that of five other people. It is still harder to withstand political pressure. Irakli stood firm and that is how he managed to effect a breakthrough in the relevant segment of Georgian culture and consciousness. Many of the images, routinely heard and seen today, were originally introduced by Irakli and he made them look and sound organic to Georgian popular culture.

რომლითაც მე წარვსდექი. არ მწყინს, ვინაიდან ადამიანი, რომელიც ამას წერდა მართლა ასე ფიქრობდა და არავის არ დაუვალვებია ან დაუძალვებია მისთვის. მაშინ არ იყო მედია ამ სიტყვის ნამდვილი მნიშვნელობით. რომ ყოფილიყო ატყდებოდა სკანდალი, გაცილებით მეტი გამოხმაურება ექნებოდა. მართალია, მე დავწერე პასუხი, რომ "პავლოვის ლაბორატორიაში ძაღლებს საყვირის ხმაზე ერეოდან გული" და იგი "კიროველში" დაიბეჭდა. რატომ გავიხსენე ეს? ორგანულობა, რაღაც ახალი ტენდენციისა, გადმოტანა მისი ქართულ სინამდვილეში, ქართულ ენაზე, არის ძალიან რთული. მე ეჭვი არ მეპარება რომ პირველად ვინც ოპერას წერდა ასეთივე სირთულეები ექნებოდა. 90-იანები ირაკლის გარეშე წარმოუდგენელია.

It is not easy. I know it from my own experience. I was doing my second year at the Polytechnical University. We used to have those "olympiades" there. I had started to play jazz while I was still at school in Moscow. I even composed some music. For one of those "olympiades" I decided to write a Georgian language rock-n-roll and perform it with a combo band of my department. Nino Oragvelidze did the singing. I remember, that the audience kept insisting on the second encore. Yet, they crushed me in Kiroveli, the University newspaper. They wrote that my repertoire was nauseating. I didn't feel offended, since the person who wrote that really believed so and no one had forced him to write it. The media, in today's sense of the word, was nonexistent back

"მშვიდი ცურვა"-მიკროსასწაულები

რომ არ მომხდარიყო ის რაც მოხდა, რომანი ტრილოგიაში გადაიზრდებოდა. "მშვიდი ცურვასთან" რამდენიმე უცნაურობაა დაკავშირებული. პირველი ის, რომ 44 წლის ასაკს ბოლო ასაკს უწოდებს და მართლაც 44 წლისა გარდაიცვალა. კიდევ ერთი უცნაურობა ისაა, რომ რომანის მთავარი გმირი, რეინკარნაცია ჯალალ-ედ-დინ რუმისა, ცხოვრობს ბეიკერ სტრიტზე. ჩვენც, როცა ბრიტანეთში გამაგზავნეს, ამხელა ლონდონში მაინცდამაინც ბეიკერ სტრიტზე დამასახლეს. კიდევ უფრო უცნაური ისაა, რომ ირაკლის აღწერილი აქვს სცენა - რუმი ოქსფორდში ყოფნისას ხვდება პრინც ჩარლზს. ეს ნაწილობრივ ავტობიოგრაფიულია. ირაკლი სწავლობდა ოქსფორდში პოეზიის კურსებზე

then. If it had been, a scandal would've erupted and my rock song would have received at least some attention. In my reply to the author of that article I remarked that the only case in history when music caused listeners to throw up occurred in Pavlov's lab where the dogs were conditioned to vomit at the sound of a trumpet. Surprisingly enough the The Kiroveli published my response. Why I remembered this? Just to show how hard it is to transplant foreign cultural innovations into our soil and make them look and sound organic to Georgian culture. I have little doubt that those who first experimented with the Georgian opera faced similar difficulties. The 90s in Georgia are unimaginable without Irakli.

და იქ სტუმრად მივიდა ჩარლზი, რომელსაც მან ხელი ჩამოართვა. ირაკლი ნაწილობრივ რუმისთან იდენტიფიცირდება. თავადაც პოეტია. თუმცა, მადლობა ღმერთს, მისი რეინკარნირებული გმირისაგან განსხვავებით ირაკლი ტერორისტი არ ყოფილა (იცინის), მაგრამ პოეტი იყო და სუფიაც ცოტათი.

მე ჩარლზს შევხვედრივარ მანამდეც. ის ყოველთვის კარგ შთაბეჭდილებას ტოვებდა როგორც პრინცი, მაგრამ არასოდეს მიფიქრია მასზე, როგორც განუყენებელი მატერიებით ან ლიტერატურით დაინტერესებულ ადამიანზე. და ერთხელაც, „The Times“-ში, რომელსაც მე ყოველდღე ვკითხულობდი, როგორც ჭეშმარიტ ინგლისელ ჯენტლმენებს ჩვევიათ, ვაწყდები ასეთ რამეს: ოქსფორდის უნივერსიტეტში პრინცმა ჩარლზმა წაიკითხა ლექცია და სტუდენტებს დაუინებით სთხოვა გასცნობოდნენ ჯალალ-ედ-დინ-რუმის მოღვაწეობას. (იცინის) ეს რომ წავიკითხე, სულ მთლად გავოგნდი იმიტომ, რომ არასოდეს მინახავს ლიტერატურასთან დაკავშირებულ თემებზე ესაუბრა და მითუმეტეს ჯალალ-ედ-დინ-რუმისზე! მე ამას "მიკროსასწაულებს" ვეძახი ხოლმე.

"ჩვენს განშორებას, როგორც სიკვდილს გული ვერ იტანს"

ირაკლი ბუნებით იყო აბსოლუტურად თბილისელი. იტყოდა ხოლმე - "იცი რა, აღარ შემიძლია აქ ყოფნა. წავალ აქედან". მართლაც წავიდოდა ხოლმე. ერთი-ორი თვის შემდეგ იწყებოდა მისი ზარები, მერე თვითონაც გამოჩნდებოდა. არასდროს არსად დარჩენაზე არ უფიქრია. მისი ლექსები და მუსიკა იყო გათვლილი ამ საზოგადოებაზე, აქაური კონსერვატიზმის გარღვევაზე და სიამოვნებას სწორედ ამაში ხედავდა. გრძნობდა, რომ რაღაც ახალს აკეთებს აქ, ამ საზოგადოებაში. ირაკლი იყო კომერციულ ნიჭს აბსოლუტურად მოკლებული ადამიანი და სხვაგან ვერც იცხოვრებდა. კი, ზოგჯერ კონცერტს გამართავდნენ ხოლმე ის და ქეთათო, მაგრამ პრაქტიკულად ჩვენ ვაძლევდით ყოველთვის ირად ფულს, რომ ეარსება. ალბათ სწორიც იყო. ჯობდა ეკეთებინა ის, რასაც აკეთებდა, ვიდრე დაეწყო რაღაც მანევრები, რომ თავი ერჩინა.

"THE QUIET SWIM", MICRO MIRACLES

This novel would become a trilogy if the tragedy had not happened.

There are several strange occurrences connected to "The Quiet Swim". First, it names 44 years as the lifespan deadline for the protagonist. Irakli died at age 44. Another unlikely coincidence is that the protagonist of the book, who happens to be a reincarnated Jalal ad-Din Rumi, lives in Baker Street. When I was appointed Georgia's ambassador to Britain, in the enormous metropolis of London, I was offered residence in Baker Street, of all places. What seems no less unusual is the following. In his novel Irakli describes a scene where – Rumi meets Prince Charles in Oxford. In a sense, it is true to life. When Irakli studied poetry at Oxford, Prince Charles visited the University and they shook hands. Irakli identifies with his main character Rumi, but then again, thank God, unlike his reincarnated protagonist, Irakli never espoused the art of terror. (laughs). But, poet he was, and also he was a bit of a Sufi.

I have met Prince Charles on several occasions. He invariably left a good impression as a prince, but I never thought of him as of a person who might have a special interest in the field of literature or philosophy. So, once as I read my morning paper (which I did on a daily basis) I came across an item asserting that Prince Charles had read a lecture at Oxford University and highly recommended that the students read the work of Jalal ad-Din Rumi. (laughs) When I read this, I was flabbergasted. I call these "micromiracles".

"US PARTING IS LIKE DEATH, HEART CANNOT HOLD IT"

Irakli, was a totally "Tbilisi person" by nature. Sometimes he would start grumbling that he couldn't take it any more and that he would do well to leave the place. And he really would leave. In a couple of months, however, he would start calling from wherever he happened to be.

ომარ ხაიამს აქვს ნათქვამი: “за мудрость в наши дни не платят ни гроша”. სიბრძნეში არც არასოდეს იხდიდნენ - ყველას ჰგონია, რომ ისედაც ბრძენია.

ეპილოგი

ირაკლის სიცოცხლეში მე არ ვუკრავდი მის სიმღერებს. ახლა უფრო ხშირად ვუკრავ ხოლმე, ეს გასაგებია. ადამიანები მიდიან ჩვენგან სამწუხაროდ, როცა ასაკში შედიხარ ეს გარდაუვალი ხდება. თუმცა ირაკლი ახალგაზრდა წავიდა. მან ველარ გაუძლო, იცით რას? ეს იყო შუა ასაკის კრიზისი, რომელიც მამაკაცებში უფრო ძლიერია, ვიდრე ქალებში. მისთვის ეს განსაკუთრებულად მძიმე იყო. მას ვერ წარმოედგინა საკუთარი თავი ხანში შესული. ლექსშიც წერს ერთგან "დაე მოწრუპონ ის მჟავე წყლები, ხალხში რომ ჰქვია ტკბილი სიბერე".

რა როლით იქნებოდა ხანში შესული? რას გააკეთებდა? როგორ იცხოვრებდა? თან შუა ასაკის კრიზისი როგორია იცით? მოდის აქტიური ცხოვრების ბოლო ეტაპი. შენ კი რითი ხვდები? თანაც მას ეყოლა პატარა ბავშვი და ბუნებრივია გრძნობდა პასუხისმგებლობას, იცოდა, რომ სჭირდებოდა უფრო სტაბილური სამსახური, მეუბნებოდა კიდევ, იქნებ დიპლომატიის ხაზით ვიმუშაოო. მე ვპასუხობდი, შენ დიპლომატის ანტიპოდი ხარ. დიპლომატი ბიუროკრატია, არა ცუდი გაგებით. უნდა გააკეთოს ყველაფერი რასაც უბრძანებენ. სიტყვაზე უნდა დახედეს აეროპორტში 6 საათზე ვინმეს, ვინც შეიძლება მასზე პატარაა ასაკითაც და შეიძლება ჭკუითაც ნაკლებია. ირაკლი ამას ვერ გააკეთებდა. ის თავისუფალი და თავნება ადამიანი იყო. ის საერთოდ დაიღუპებოდა, როგორც პიროვნება. მაგრამ იცოდა, რომ რაღაც სჭირდებოდა. ხომ ფიქრობდა უკვე მომავალზე. ბავშვს ხომ დასჭირდებოდა ბევრი რამ... მე გმონია ეს იყო ერთ - ერთი მიზეზი იმისა, რომ ბოლო წელს ირაკლის დასჭირდა ამ რეალობის ასე ვთქვათ ტრანსფორმირება, საკუთარი რეალობის შექმნა. დაიწყო

Then he would reappear once again. He never thought of actually staying anywhere else. His poetry and music were meant for this society, for fighting the local conservatism and this is where he found pleasure. Irakli was completely lacking in commercial instinct and if only for that reason, he could hardly make a living elsewhere. He and his wife Ketato would arrange for a concert or two, but it was the money we gave them every week that helped them survive. That was probably the right thing to do. It was better for him to keep doing what he did, rather than seeking ways to support his family.

Omar Khayyam once wrote: “nowadays, no one pays a dime for wisdom”. Nobody was ever paid for offering wisdom, for everyone thinks they’re wise anyway.

EPILOGUE

While Irakli was still alive, I never played his songs. Now I do and it isn’t hard to understand why. Horrible as it is, people depart and after you enter a certain age it becomes common and inevitable. Yet, Irakli was still young when he died. It looks like he couldn’t take it anymore. It was a middle age crisis. It hit him especially hard. He could never imagine himself an old man. „Let those who make it to the end sip those sour waters known as the sweet old age“.

What role would he have as an old man? What would he do? How would he live? The middle age crisis makes you fully aware that the final stage of your active life has set in. How well are you prepared to cope? Also, he had just gotten a child and he felt a burden of new responsibilities. He knew he needed a stable income, a job. He told me once he could probably work as a diplomat. I rejected the idea by telling him, he was a diametrical opposite of a diplomat.” Diplomat is a bureaucrat. When you’re one, you should do what you’re told to do; you should pick up people at the airport at 6 am. They may happen to be a lot younger than you are and not necessarily brighter.” He would’ve never been able to cope with that. He was free and somewhat wayward and the system of subordination would’ve ruined

რადაც საშუალებების მიღება. ამას ახალგაზრდობაშიც აკეთებდა, მაგრამ მერე თავი მიაწვინა და სწორედ მაშინ შექმნა თავისი საუკეთესო ნაწარმოებები. მე ვუთხარი ერთი სამი დღით ადრე "ირაკლი შენ თავს იკლავ". სამწუხაროდ, მე მომიხდა გარდაცვლილი ირაკლის აღმოჩენა და ამან უკვე ჩემი რეალობა შეცვალა. მართალია არა აბებით, მე სხვა მექანიზმები მქონდა... მე წარმოვიდგინე და შეიძლება ეს ასეც არის, რომ ეს რეალობა ილუზიაა. თუ ეს რეალობა არ არსებობს და ილუზიაა, მაშინ ეს ტრაგედიებიც ილუზიაა, რადგან მხოლოდ ჩვენს გონებაში ტრიალებს ყოველივე ეს. შეიძლება ასეც არის სინამდვილეში, ამის დამამტკიცებელი საბუთი არ არსებობს და საწინააღმდეგოსაც ვერავინ დაამტკიცებს. ყველა ხომ საკუთარი გონებიდან ხედავს. აი ასე იყო ეს ისტორიაც.

his individuality. But he knew he needed to act, to do something to secure a worthy future for the little girl. She would need lots of things ... In his last year he deemed it necessary to transform the existing reality and create a reality of his own. He started to take some substances. He used to do it when he was young, but then he quit and that's exactly when he created his best works. I told him 3 days before the worst happened, "Irakli, you are killing yourself". Unfortunately, I was the one who discovered him dead in his bed and this, in its turn, changed my reality. Not with the pills, though. I had other, solipsistic means. Once you imagine the world is a product of your mind, a grand illusion, its parts – tragedies cannot be anything but illusion, either. Maybe that's the way it really is, we have no proof of it and no one can prove the opposite. That's how the story ends.

ქეთათოს კაფე "ო მოდა, მოდა"- ში შევხვდი. ძალიან კარგად გამოიყურება. მას შეუძლია ატაროს ნილაბი (ამ სიტყვის კარგი გაგებით). ეს სრულიად გამართლებულია, მით უფრო ქართულ საზოგადოებაში, სადაც არ უყვართ ბედნიერი და წარმატებული ადამიანები. კი ქართველებს მხოლოდ ჩაგრულები და მჩაგვრელები უყვართ. მოკლედ სადომაზო საზოგადოება ვართ... ქეთათოს ირაკლის ჰალსტუხი და წიგნი უჭირავს ხელში. ჩვენ ვთხოვეთ ირაკლის საყვარელი ნივთები მოეტანა თან. წიგნის სათაურს, რომ დაგვხედუ ბატონი გელას სიტყვები გამახსენდა მაშინვე "ირაკლი თავადაც ცოტა სუფია იყო" ...

I met Ketato at a café called “O,Moda, Moda”. She looked amazing. She can allow herself to wear a mask (in a good sense of this word). This is totally justified, especially within the Georgian society, so hostile towards happy and successful people. Yes, Georgians only like the oppressed and the oppressors. To make the long story short, we are a sadomasochistic society. Ketato was holding Irakli’s tie and a book. We asked her to bring some objects that were dear to Irakli. When I looked at the title of the book, I immediately remembered Gela’s words “Irakli was a Sufi himself”.

ეს ირაკლის ერთ-ერთი უსაყვარლესი წიგნია. ბევრი საყვარელი წიგნი აქვს. უბრალოდ ახლა ეს მომხვდა ხელთ და თან წამოვიღე, ამ წიგნში არის ცნობილი პოეტი - სუფია ჯალალ ედ-დინ რუმი. ეს პერსონაჟი ირაკლის "მშვიდ ცურვაში" ჰყავს გამოყვანილი. ფაქტიურად იგი ირაკლის რეინკარნაციაა, ზოგადად სუფიების ფილოსოფია ირაკლისთვის ახლობელია. ბოლო პერიოდი კითხვაში ათენებდა და აღამებდა... "მშვიდი ცურვის" ფინალი გახსოვთ? იქ ჩნდება ბავშვი - მეფის, პოეტის ბოლო რეინკარნაცია... ამ ფინალით ყველაფერი გაცხადდა.

რთულია ალბათ იყო ასეთი პიროვნების მეუღლე?

17 წლის ვიყავი, ის კი ჩემზე 17 წლით უფროსი იყო. თუმცა ამას ვერ ვგრძნობდი. ჩვენ ერთად ვიზრდებოდით თითქოს. საკუთარი თავის შეცნობით ვიყავით დაკავებული. მიუხედავად იმისა, რომ ქორწინებაში ვცხოვრობდით და გვეყოლა შვილი, ეს არ ნიშნავდა უღელს ან ვალდებულებებს ერთმანეთის მიმართ. ჩვენ ეს არ გვამძიმებდა, ანუ მოვალეობა არ იყო მთავარი ურთიერთობებში. ეს იყო მაგნეტიზმი ყველა ტიპის - სულიერიც, ხორციელიც, შემოქმედებითიც. 24 საათი სულ ერთად ვიყავით და არ ვიღლებოდით, არ გვწყინდებოდა ერთმანეთი. პირიქით ეს ძალიან ინტენსიური პროცესი იყო, ძიების, საკუთარი თავის აღმოჩენისაც თუ გნებავთ. მიჭირდა კი არა, უბედნიერესი ვიყავი. ადამიანები ამთავრებენ სხვადასხვა უნივერსიტეტებს იმისთვის, რომ სულიერ მამებთან, ასე ვთქვათ გურუებთან ჰქონდეთ შეხება. მე კი გურუსთან ვცხოვრობდი. ის არა მარტო ჩემი, მთელი თაობების გურუა. საერთოდ, ნიჭიერ ადამიანთან ურთიერთობა, დიდი სიამოვნებაა.

ამავდროულად რთულიც...

არა, ჩემთვის უნიჭო ადამიანთან ურთიერთობაა რთული. უნიჭო ადამიანები, როგორც წესი, სხვის წარმატებას ვერ იტანენ, ათასი კომპლექსი აწუხებთ. ნიჭიერი ადამიანი სინათლეს ასხივებს. მასთან ერთად სიჩუმეში ყოფნა უფრო საინტერესოა, ვიდრე ვინმე უსახურთან ლაპობა. დღემდე ყველა ემოცია ცოცხალია ჩემში. საერთოდაც წარსულში

This is Irakli's favourite book. He has many favorite books; it's just that I happened to pick this one today. Famous poet - Jalal ad-Din Rumi is in this book. Irakli included him as a character in his novel "The Peaceful Swim". He is practically Irakli's reincarnation. Sufism is quite close to him. Before he passed away, he used to spend whole nights just reading ... Do you remember the final scene of "The Quiet Swim"? A child appears there - the last incarnation of the King, of the poet ... this final scene makes everything clear. Do you remember the final scene of "The Quiet Swim"? A child appears there - the last incarnation of the King, of the poet ... this final scene makes everything clear.

I imagine it was not easy to be the wife of such a complicated personality?

I was 17 and he was 17 years older than me, although we did not really feel this difference. We continued to mature together. We were trying to explore our inner selves. Despite the fact that we were married and had a child it did not entail any major responsibilities towards each other. We were not burdened by them - responsibilities were not the most important part of our relationship. It was magnetism, different kinds of it - spiritual, carnal and creative. We were together 24/7 and didn't get tired of it. We didn't get bored of each other. This was a constant process of intensive exploration and self-discovery. It was not difficult to be his wife, on the contrary, it made me happy. People graduate from all sorts of universities in order to have contact

მასზე ლაპარაკი ძალიან მიჭირს. ჩემს უსაყვარლეს მწერალს, ბორხესს აქვს ნათქვამი - არ აქვს მნიშვნელობა ნიჭიერი ადამიანი, ან ქმნილება ხუთი საუკუნის წინ არსებობდა თუ ხუთი საუკუნის მერე, ის უკვე არის.

ამ ჰალსტუხზე რას გვეტყვი?

ირაკლის ძალიან უყვარდა ჰალსტუხები. მიუხედავად იმისა, რომ არაორდინალურად გამოწყობილიც დადიოდა, ვთქვათ ყვითელი ქურთუკით და წითელი კედით, შეეძლო "პიერ კარდენის" კლასიკური კოსტუმიც მოერგო, თან ძალიან უხდებოდა კლასიკური სტილი. ხუმრობით იმასაც კი ამბობდნენ, მგონი ჩარკვიანს ჯიბით დააქვს ჰალსტუხიო და როცა სჭირდება იკეთებსო. ბევრს არ შეუძლია რადიკალურად განსხვავებული სტილის ტანსაცმელი მოირგოს. ირაკლის, როგორც მუსიკაში და პოეზიაში ახასიათებს სტილისტური მრავალფეროვნება, ასევე ჩაცმულობაშიც.

with their spiritual fathers, Gurus, while I lived with a Guru. He was not only my Guru; he was the Guru of the whole generations. Having a relationship with such a talented person is rather interesting.

And difficult, I suppose ...

No. It's more difficult for me to interact with people deprived of any talent. Those people, usually, hate other's success and are envious. Talented people radiate light. It is more interesting to be with them in complete silence, than to talk to someone fake and dull. All the emotions are still alive in me today. I find it hard to talk about him in the past tense. My favorite writer Borges once wrote, that it doesn't matter whether a talented person and his work lived five centuries before or five centuries later. The most important thing is that he already is.

What can you say about this tie?

Irakli loved ties. Despite the fact that he used to dress in a very peculiar way, for instance, wearing a yellow jacket and red shoes, he could also put on a classic suit from Pierre Cardin, and look amazing in it. They used to joke, that "Charkviani carries the tie around in his pocket and puts it on when he needs it". Many people are simply not made for radically alternative clothes. Irakli's music and poetry were characterized by stylistic diversity, and the same goes for his clothes.

He has some very melodic songs, which are catchy and incredibly easy to remember. It doesn't matter whether you understand Georgian or not. We met many foreigners that were crazy about his music. It is very interesting.

Mr. Gela Charkviani mentioned, that after your daughter was born, Irakli felt a huge responsibility and wanted to start working, even try his luck in diplomacy...

Irakli could be a successful diplomat somewhere in England or USA. He had the ability to represent Georgian culture, in a way that you understood that it was a live culture and not just some exotic corner of the world, with its unusual traditions, which was often narrow-mindedly perceived and represented. He had a sense of insufficiency, of dissatisfaction. He knew very well, that the integration of Georgia

მას აქვს ისეთი მელოდიური სიმღერებიც, რომლებიც ერთი მოსმენით ამახსოვრდება ადამიანს. მიუხედავად იმისა, ესმით თუ არა მათ ქართული ენა. არაერთხელ ყოფილა შემთხვევა, როცა უცხოელები გაგიჟებულან ირაკლის სიმღერებზე. ეს ძალიან საინტერესო ფაქტებია.

ბატონი გელა ამბობს, რომ ბავშვის დაბადების შემდეგ ძალიან დიდ პასუხისმგებლობას გრძნობდა, სამსახურის დაწყება უნდოდა, თუნდაც დიპლომატიის განხრით...

ირაკლის შეეძლო იგივე ამერიკაში ან ინგლისში ძალიან წარმატებული დიპლომატი ყოფილიყო. მას შეეძლო ისეთი ფორმით მოეხდინა ქართული კულტურის წარდგენა, რომ ეს ყოფილიყო ცოცხალი კულტურა და არა მხოლოდ ეგზოტიკური კუთხე, თავისი უჩვეულო ტრადიციებით და ხშირად სწორხაზოვნად აღქმულ-მოწოდებული. მას ჰქონდა გარკვეული დაუკმაყოფილებლობის

into the Euro-Atlantic area, is the only right way for such a small country. However, he also knew, that it was more important to integrate the European and Western values mentally, on the consciousness level. Irakli understood that a modern writer, musician, painter needs more information, that the modern artifacts need to be created, that you cannot be completely fallen out of context and you need to reflect the century you live in. Ignorance and vacuum is what was killing talented people in Georgia. Irakli could never become a diplomat in the sense of doing the “dirty work”. He could never go and pick up someone at the airport. Most importantly, he would never become a person who implements someone’s narrow political interests. He was truly a free man. Irakli could assume the role of an ideologist – an ideologist of a new culture. This is what he did all his life. He would just have a bigger arena for that.

“Cultural Revolution” cannot be done by politicians. They have to have the will, and spend a lot of money on art and literature. Their attitudes have to

გრძნობა. ის, რომ საქართველოს ინტეგრაცია ევროატლანტიკურ სივრცეში - ეს ერთადერთი სწორი გზაა ისეთი პატარა ქვეყნისთვის, როგორც საქართველოა, ირაკლის კარგად ესმოდა. მაგრამ მნიშვნელოვანი ევროპული, და ზოგადად დასავლური ფასეულობების მენტალურად მიღება-გათავისებაა სწორედ, რაც ცნობიერების დონეზე უნდა მოხდეს. ირაკლის ესმოდა, რომ თანამედროვე მწერალს, მუსიკოსს, მხატვარს მეტი ინფორმაცია სჭირდებოდა. ის, რომ თანამედროვე არტეფაქტს უნდა შეიქმნას, რომ არ უნდა იყოს ამოვარდნილი საერთო კონტექსტიდან და ეხმიანებოდეს ამ საუკუნესაც. უცოდინარობა და ვაკუუმი ღუპავდა ნიჭიერ ხალხს საქართველოში. ირაკლი დიპლომატი ვერ იქნებოდა იმ გაგებით, რომ ვერ შეასრულებდა "შავ სამუშაოს". არა, აეროპორტში ვერავის დახვდებოდა მართლა, და არც ვინმეს ვიწროპარტიული ინტერესების გამტარებელი იქნებოდა. ის მართლა თავისუფალი ადამიანი იყო. ირაკლის შეეძლო იდეოლოგიის როლი ეკისრა - ახალი კულტურის იდეოლოგიის. ის რასაც მთელი ცხოვრება აკეთებდა, უბრალოდ ამისთვის უფრო ფართო ასპარეზი გაუჩინებოდა.

"კულტურულ რევოლუციას" პოლიტიკოსები ვერ მოახდენენ. მათ უნდა გამოიჩინონ ნება და უბრალოდ ბევრი ფული დახარჯონ ხელოვნებაზე, ლიტერატურაზე. მათი დამოკიდებულება უნდა იყოს სწორი, რასაც კულტურის პოლიტიკას ეძახიან, უბრალოდ სწორად წარმართონ პროცესები. მეტად საჭიროა, ხელშეწყობა იმისა, რომ ნიჭიერი ადამიანები დასაქმდნენ და იყვნენ რეალიზებულნი. ქვეყანამ გამოიყენოს მათი პოტენციალი.

ისევ ირაკლის რომ დავუბრუნდეთ, საქმე იმაშია, რომ ის წინ უსწრებდა დროს და ამიტომაც, ასე ვთქვათ, ვერ მოახერხა იმის მეთვალის გაკეთებაც, რაც შეეძლო.

ეს გახდა მიზეზი იმისა, რომ მან საკუთარი რეალობა შეიქმნა?

ირაკლი იყო შრომისმოყვარე, ძალიან მონდომებული და რაც მთავარია ნიჭიერი ადამიანი. მისი მოტივაცია იყო მიმართული

be right, in terms of cultural politics, they need to lead the process in a simple and right way. They need to support talented people, employ them and help them achieve the self-realization. The country should use their potential.

If we go back to Irakli, the thing is that he was ahead of time and this is why he couldn't manage to do all that he had potential for.

Was this the reason why he created his own reality?

Irakli was a diligent, hardworking man and he had talent. His motivation was never directed towards his personal well-being or carrying out tasks of some party politicians. Irakli was meant to create a new metaphor. Whether it was working on a new musical piece, or writing a poem. Behind his catchy melodies, (which is also problematic for a composer, since creating a melody is a rare gift), we always hear interesting lyrics written in good Georgian, which breaks the stereotype that Georgian language is not applicable to the modern music. I guess those who decide to sing in English, simply lack will and diligence to work on their mother tongue and make it modern.

Irakli had his own opinion on how it is possible to help modern Georgian culture cross the regional borders and involve it in international processes. Georgian rock music would also improve in quality. Since the culture always has been and always will be the determining factor of society's development, into a place where the expression of individualism wouldn't be marginalized and the slave mentality is transforming. Irakli believed that art can make people think, ask questions, which already equals awareness and freedom.

One can neither be a good diplomat nor a shoemaker or a baker, if one lacks inner culture, if you don't integrate the most important principles like freedom of speech, culture of listening to different opinions, rejecting all forms of violence. This is what Irakli believed and he positively influenced many lives with his art, he helped many people come nearer to the greatest value, which is personal freedom.

არა საკუთარი კეთილდღეობის შესაქმნელად და რომელიმე ტრიბუნიდან პარტფინიების ინტერესების გასატარებლად, არამედ მთელი თავისი არსით ირაკლი იყო მოწოდებული შექმნა ახალი მეტაფორა, იქნებოდა ეს მუსიკალურ ნაწარმოებზე მუშაობა, თუ ლექსის წერა. მისი, ერთი შეხედვით ადვილად დასამახსოვრებელი მელოდიების მიღმა, რაც თავისთავად ან გამოსდის კომპოზიტორს, ან არა, რადგან მელოდიის შექმნა იშვიათი ნიჭია, ყოველთვის გვხვდება საინტერესო, კარგი ქართული ენით დაწერილი ლირიკა, რამაც ის სტერეოტიპი, რომ ქართული ენა არ ესადაგება თანამედროვე მუსიკას, დაამსხვრია. ალბათ მათ, ვისაც უცხოენოვანი კომპოზიციების შესრულება ერჩივნათ, უბრალოდ ეხარებოდათ მშობლიური ენის დამუშავება და გათანამედროვეება.

ირაკლის ჰქონდა საკუთარი მოსაზრება იმაზე, თუ რამდენად შესაძლებელია თანამედროვე ქართული კულტურა რეგიონალურ საზღვრებს გასცდეს და მსოფლიო პროცესებში ჩაერთოს.

იგივე ქართულენოვანი როკი მეტად ხარისხიანი იქნებოდა, ვინაიდან კულტურა ყოველთვის იყო და იქნება საზოგადოების განვითარების განმსაზღვრელი, სადაც ინდივიდუალიზმის გამოვლინება არ იქნება მარგინალიზაციად მიჩნეული და მონური ფსიქიკა ტრანსფორმირებას განიცდის. ირაკლის სჯეროდა, რომ ხელოვნებას შეუძლია დააფიქროს, კითხვები გაუჩინოს ადამიანს, რაც უკვე ნიშნავს აზროვნებას და თავისუფლების პირდაპირპროპორციულია.

ვერ იქნები ვერც კარგი დიპლომატი, ვერც მეწაღე, ვერც ხაბაზი, თუ შინაგან კულტურას ხარ მოკლებული, თუ უმთავრეს საკითხებში არ ხარ ჩამოყალიბებული, როგორც არის სიტყვის თავისუფლება, განსხვავებული აზრის მოსმენის კულტურა, ძალადობის ყოველგვარ გამოვლინებაზე უარის თქმა - ასე სჯეროდა ირაკლის და თავისი შემოქმედებით უამრავი ადამიანის ცხოვრებაზე იქონია პოზიტიური გავლენა, მიაახლოვა უმთავრეს ფასეულობას, რასაც პიროვნული თავისუფლება ჰქვია.

პრობლემატიკა

PROBLEMS

სანდრო ყანჭელი / Sandro Kancheli

ფოტო / ზაზა ლაფერაშვილი Photo / Zaza Laferashvili

მხოლოდ სილამაზე ვერ გადაარჩენს სამყაროს...

THE BEAUTY ALONE CANNOT SAVE THE WORLD ...

საავტორო უფლებების როლი თანამედროვე კულტურასა და მუსიკალურ ინდუსტრიაში. სოციალური კულტურა და საზოგადოების არჩევანი. აქვს თუ არა ღარიბ ქვეყანას ლიცენზირებული პროდუქციის მოხმარების ფუფუნება. რას ნიშნავს იყო მხოლოდ საკუთარი თავის იდეოლოგი? გვესაუბრება გრაფიკოს-დიზაინერი და გამომცემელი სანდრო ყანჩელი

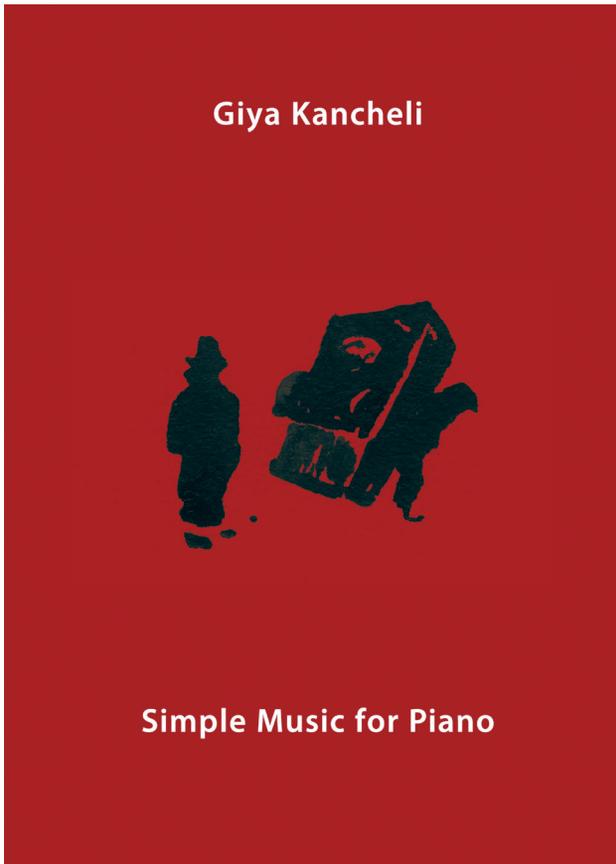
The role of copyright in modern culture and music industry. Social culture and the choice of our society. Does a poor country have the luxury of purchasing licensed products? What does it mean to be your own ideologist? You will find out this and much more from our conversation with graphic designer and publisher Sandro Kancheli.

სანდრო, თქვენი საქმიანობის სფერო მრავალფეროვანია. ანიმაციიდან მოყოლებული, ხმის დიზაინით და საგამომცემლო საქმით დამთავრებული. შეიძლება რაიმე გამომრჩა კიდევ, ან არ ვიცი. საავტორო უფლებების მართვა, ეს იმ გამოწვევებზე ადეკვატური რეაქციაა, რასაც როგორც შემოქმედი აწყდებოდით, თუ უფრო მეტი ამბიცია გამოძრავებთ? მოკლედ როგორ მოხვდით ამ სფეროში და რა გამოცდილება გაქვთ?

უპირველეს ყოვლისა უნდა მოგახსენოთ, რომ საკუთარ თავს როგორც შემოქმედს არ აღვიქვამ. სკოლის დამთავრების შემდეგ განათლების მიღებას როგორც ანიმაციური ფილმის მხტავარი ვაგრძელებდი, ბეჭდური მედიის დიზაინთან ურთიერთობა კი მოგვიანებით მომიხდა. ხმის დიზაინერის

Sandro, your area of work is quite diverse. From animation, to sound design and to publishing. Maybe I forgot something, I don't know. Copyright management seems like an adequate reaction to the challenges that you faced as an artist, or was it more your ambition that led you there. How did you end up in this field and what is your experience?

First of all, I would like to say, that I don't perceive myself as an artist. After finishing the school I continued receiving the education as a designer of animated films. My encounter with the design of printed media happened much later. The profession of a sound designer reminds me of "motoball" from the film "Tsisperi Mtebi" (A Gerogian comedy from 1983, where the main character is referring to football, handball, volleyball, but cannot understand the necessity of motoball). As much as the sound

სპეციალობა ცოტა არ იყოს მოტობურთს მაგონებს "ცისფერი მთებიდან". ხოლო რაც შეეხება ხმის ჩაწერას, ამ პროცესით დაინტერესება უნებლიედ მოხდა. თუ გავითვალისწინებთ რა სიხშირით დავკვებოდი მამაჩემს სხვადასხვა სახის ჩაწერებზე ადრეული ასაკიდან, გასაგები გახდება, რატომ გამიჩნდა სურვილი ხმის რეჟისორის, როგორც მოგვიანებით გაირკვა თითქმის დაუფასებელი პროფესიის საიდუმლოებებში ჩახედვის.

საავტორო უფლებების ცნება ჩემი ინტერესების სფეროს 90-იანი წლების დასაწყისში შეემატა, როდესაც განგებამ ჩემს მშობლებთან ერთად მომახვედრა გერმანიაში. როცა გაირკვა, რომ დასავლელი გამომცემლები მამაჩემის შემოქმედების მიმართ გულგრილნი არ არიან და მასში გარკვეულ პოტენციალს ხედავენ, აღმოჩნდა, რომ საბჭოთა სინამდვილისგან განსხვავებით, დასავლეთში თითქმის ყველაფერი მოლაპარაკების საგანია.

recording is concerned, if we consider how often I accompanied my father to different kinds of recording studios from my early childhood, the interest in revealing the mysteries of the recording process becomes apparent. As I discovered later on the profession of the sound engineer is a rather unrewarding and thankless task.

Copyright emerged among my spheres of interest in the beginning of the 90s, when I was destined to move to Germany together with my parents. It turned out that the publishers in the West were not indifferent to my father's work and that they recognized a certain potential in his music. We found out, that unlike the Soviet reality, in the West everything could become the subject of negotiation. Aside from the collective management of copyright, where the rates and the administration principles are predetermined, the market is completely free and merciless at the same time. As it later turned out, music publishing and individual management of copyright can play a significant role in the oeuvre and in the professional life of a composer.

When one of the publishers offered my father to sign a general publishing agreement covering already existing and also all future works, one, seemingly insignificant detail looked suspicious to me. I started wondering, why would the publishers be interested in the music for films and plays, which they not only hadn't seen, but also had no idea about how popular some of those melodies were in the former Soviet environment? This is when I began to explore the basic principles of the music industry. The word industry, at the first sight, seems to be inappropriate in terms of arts, however, it is exactly the music industry that determined the necessity of protecting and managing the intellectual property and gave the authors at least a theoretical chance to make living through their creative work.

The mentioned general agreement was not signed and my father's work, in the genre of so-called incidental music, remained his exclusive property. Almost 20 years have passed since then, and I'm feeling more and more confident, that the decision was right. If chamber and symphonic music becomes the subject of interest, author's capability to handle the catalogue of works individually recedes and this task is conveyed to a midsize or a major publishing company for a certain share of the

საავტორო უფლებების კოლექტიური მართვის გარდა, სადაც ტარიფები და მართვის პრინციპები წინასწარ არის განსაზღვრული, "ბაზარი" სრულებით თავისუფალია და ამავდროულად უმოწყალოც. როგორც მოგვიანებით გაირკვა, კომპოზიტორის შემოქმედებაში და ცხოვრებაში მუსიკალურ გამომცემლობას და საავტორო უფლებების ინდივიდუალურ მართვას გადამწყვეტი როლი შეუძლია ითამაშოს.

სწორედ მაშინ, როდესაც ერთ-ერთმა გამომცემლობამ მამაჩემს შესთავაზა გენერალური ხელშეკრულება გაეფორმებინათ უკვე არსებულ და სამომავლო რეპერტუარზე, ერთმა, პირველი შეხედვით უმნიშვნელო დეტალმა, ჩემში ეჭვი დაბადა. რატომ უნდა დაინტერესებულყო გამომცემლობა მუსიკით იმ ფილმებისთვის და სპექტაკლებისთვის, რომლებიც არამც თუ ენახათ, არამედ წარმოდგენაც არ ჰქონდათ ამა თუ იმ მელოდიის პოპულარობაზე იმდროისთვის უკვე ყოფილ საბჭოთა სივრცეში. მაშინ დავიწყე იმ პრინციპებში გარკვევა, რომლებიც საფუძვლად უდევს მუსიკალურ ინდუსტრიას. ტერმინი ინდუსტრია, თითქოს სრულ შეუსაბამობაშია ისეთ დარგთან, როგორიც ხელოვნებაა, მაგრამ სწორედ მუსიკალურმა ინდუსტრიამ განაპირობა საავტორო უფლების დაცვისა და მართვის აუცილებლობა და მისცა ავტორებს თუნდაც თეორიული შანსი საკუთარი შემოქმედებით იარსებონ.

გენერალური ხელშეკრულება არ გაფორმდა და მამაჩემის ნამოღვაწარი ე.წ. გამოყენებითი მუსიკის ჟანრში მის მფლობელობაშივე დარჩა. მას შემდეგ გავიდა თითქმის 20 წელიწადი და რაც მეტი დრო გადის, მით უფრო ვრწმუნდები ამ გადაწყვეტილების სისწორეში. თუ კამერულ და სიმფონიურ მუსიკაზე მოთხოვნა ჩნდება, ინდივიდუმი ვეღარ ერევა მის მოვლა-პატრონობას და ამ პასუხისმგებლობას საშუალო ან მსხვილ გამომცემლობას, რა თქმა უნდა შესაბამისი გასამრჯელოს ფასად გადასცემს. სამაგიეროდ კატალოგს, რომელიც 60-მდე ფილმისთვის და დაახლოებით ამდენივე სპექტაკლისთვის დაწერილ მუსიკას მოიცავს, მე ვმართავ და ამით, შეიძლება ითქვას, გარკვეულწილად მუსიკალური გამომცემლობის როლს ვითავსებ.

income. Whereas a catalogue, consisting of almost 60 film scores and the music written for almost the same quantity of plays is exclusively in my hands. This provided me with the possibility to assume the responsibilities of a music publisher to a certain degree.

In 1994, I had luck of getting a job at a record label situated in Munich. Almost eight years spent at ECM Records in a full time position gave me a rare opportunity of taking a look at the principles of the music industry from almost every aspect. I familiarized myself with a variety of processes connected to the production of compact discs: organizing, coordinating, publishing, producing, designing, editing, promoting, marketing and administrating. This listing seems rather impressive and if you consider the quantity of records released annually (35-45), you get the impression that we are speaking about a major corporate company. In reality, the ECM team back then consisted of seven staff members and before the introduction of electronic means of communication our technical equipment was limited to one fax machine and a few typewriters. Today ECM has around 15 employees who are almost chained to their computer screens, however the result remains the same: 35-45 releases per year.

During the last 3 years, I tried myself as an independent publisher of printed matter. My first publication was the sheet music, then a book, and before that I had designed and produced various audio albums. I intend to continue this activity also in future.

Everything that I have just told you played crucial and important role in my formation as a professional and still, when people ask me about my profession, I am not sure what to answer.

What are the problems in Georgia in terms of copyright and what ways do you see to problems?

Unfortunately, in Georgia, we don't experience a lack of problems in any area. I will only state the most important ones. Georgian authors, with a few exceptions, either have a very vague understanding of their rights, or have no idea about the principles of copyright management. Luckily, we are facing a

1994 წელს ბედმა გამიღიმა და მიუნხენში განთავსებულმა ხმისჩამწერმა კომპანიამ ECM Records-მა სამსახური შემოთავაზა. სწორად ECM-ში გატარებულმა თითქმის რვა წელიწადმა მომცა საშუალება ჩამეხედა ხმის ჩამწერი ინდუსტრიის "სამზარეულოში". აქ გავეცანი დისკის გამოშვებასთან დაკავშირებულ უამრავ პროცესს: ჩაწერის ორგანიზებას და კოორდინირებას, ბეჭდვას და წარმოებას, მხატვრულ გაფორმებას, რედაქტირებას, პოპულარიზაციას და გავრცელებას, ადმინისტრირებას და ა.შ. ერთი შეხედვით შთამბეჭდავი ჩამონათვალია და თუ ამას წელიწადში გამოშვებული დისკების რაოდენობას დავამატებთ, (35-45) დიდი კორპორაციული კომპანიის შთაბეჭდილება შეიქმნება. სინამდვილეში კი მაშინდელი ECM-ის გუნდი სულ შვიდი თანამშრომლისგან შედგებოდა და ელ-ფოსტის დანერგვამდე მთელი ჩვენი ტექნიკური აღჭურვილობა ერთი ფაქსით და რამოდენიმე საბეჭდი მანქანით შემოიფარგლებოდა. დღეს ECM-ში თხუთმეტამდე თანამშრომელი დილიდან საღამომდე კომპიუტერის მონიტორს არის მიჯაჭვული, შედეგი კი იგივეა: 35-45 დისკი წელიწადში.

უკანასკნელი 3 წლის განმავლობაში თავი როგორც დამოუკიდებელმა გამომცემელმაც მოვსინჯე. ჯერ გამოვეცი სანოტო რვეული, შემდეგ წიგნი, მანამდე კი არაერთი აუდიო დისკი მაქვს გაფორმებული და გამოშვებული. ამგვარი საქმიანობის გაგრძელებას მომავალშიც ვაპირებ.

ყველაფერმა, რაც მოგიყევით, გადამწყვეტი და უმნიშვნელოვანესი როლი ითამაშა ჩემს პროფესიულ ჩამოყალიბებაში და მიუხედავად ამისა, როდესაც სპეციალობას მეკითხებიან, ვერ ვპასუხობ, თუ რად ჩამოვყალიბდი.

საქართველოში რა პრობლემებია ამ მხრივ და როგორ გესახებათ ამ პრობლემების მოგვარების გზები?

პრობლემები საქართველოში სამწუხაროდ არც ამ სფეროში და არც სხვა სფეროებში არ გვაკლია. ყურადღებას მხოლოდ ყველაზე მნიშვნელოვან პრობლემებზე შევაჩერებ. ქართველი ავტორები, იშვიათი გამონაკლისების გარდა, ან

considerable progress in the sphere of collective management of the copyright. In 2011, the state put the copyright management agency under the protection of Sakpatenti (Georgian Patent Office). Thereafter, the work carried out by the agency has been progressing significantly.

I cannot leave out the role of Mr. Elguja Shapatava, who, after a long period of inactivity, was the first to put the efforts to the best of his abilities and was running the Georgian Authors' Society from its founding in 1999 through 2011 as a chairman.

If a customer and a potential violator of the copyright know that the State doesn't stand behind the Authors' Society, a sense of a complete impunity emerges and there is nothing to oppose to the appropriation of the intellectual property. We Georgians have incredible proverbs, which we often use as an example, but we rarely implement those wisdoms in the daily life. There is a saying "Whether you steal a camel or a needle, you're still a thief." But who believes that appropriating an intellectual property or using protected materials without permission is a thievery? Very few people, and the authors themselves.

The Georgian Copyright Association is a union created voluntarily by the authors and it is a non-profit organization. Worldwide, the authors trust the collective management of their rights to the entities of this kind. These organizations do not have the right to financial profit and all royalties are being distributed to the authors. Of course, the administration keeps the service charges and, with the consent of authors, spends a certain amount of income for the maintaining their work and for the technical equipment.

Let's go back to the role of the State in the field of protection of intellectual property. Without the patronage of the state, those organizations would be helpless even in the advanced countries. In a country like ours, where order is maintained by force and not by self-conscious, the support of the government is even more important. On our way towards the integration into the civilized parts of the world, the West almost forced us to take actions towards the protection of the intellectual property and in 2009 the government finally made time for the authors who were in extremely difficult conditions.

ძალიან ბუნდოვნად ერკვევიან თავიანთ უფლებებში, ან საერთოდ წარმოდგენა არ აქვთ საავტორო უფლების მართვის პრინციპებზე. საბედნიეროდ, საავტორო უფლების კოლექტიური მართვის სფეროში მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოხდა. 2011 წელს სახელმწიფომ საავტორო უფლებათა სააგენტო საქპატენტის მფარველობის ქვეშ მოაქცია, რის შედეგადაც სააგენტოს საქმიანობა მზარდი ნაბიჯებით პროგრესირებს.

არ შემიძლია არ ავლნიშნო ბატონი ელგუჯა შაფათავას როლი, რომელმაც უმოქმედობის ხანგრძლივი პერიოდის შემდეგ პირველმა განაახლა ეს საქმიანობა და 1999 წელს ჩამოყალიბებულ "საქართველოს ავტორთა საზოგადოებას" ავად თუ კარგად 2011 წლამდე თავჯდომარის სტატუსით ედგა სათავეში.

თუ მომხმარებელმა და საავტორო უფლების პოტენციურმა დამრღვევმა იცის, რომ ავტორთა საზოგადოების უკან სახელმწიფო არ დგას, უმალ ჩნდება სრული დაუსჯელობის და განუკითხაობის შეგრძნება და ინტელექტუალური საკუთრების მითვისებას საერთოდ აღარაფერი უდგას წინ. ქართველებს შესანიშნავი ანდაზები გვაქვს და ისინი ხშირად მოგვყავს მაგალითად, მაგრამ ანდაზების არსს ყოველდღიურ ცხოვრებაში როგორც წესი უგულვებელყოფთ. ნათქვამია: "აქლემის და ნემსის ქურდი - ქურდია". მაგრამ აბა ვის მიაჩნია ინტელექტუალური საკუთრების მითვისება ან კიდევ დაცული ნაწამოების უნებართვოდ გამოყენება ქურდობად? მხოლოდ ერთეულებს და თავად ავტორებს.

საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაცია ავტორთა ნებაყოფლობით შექმნილი კავშირია და ის არაკომერციულ ორგანიზაციას წარმოადგენს. მთელს მსოფლიოში ავტორები თავიანთი უფლებების კოლექტიურ მართვას ანალოგიურ ორგანიზაციებს ანდობენ. ამგვარ ორგანიზაციებს არ აქვთ ფინანსური მოგების უფლება, ყველანაირი ჰონორარი უკანასკნელ თეთრამდე უნაწილდება ავტორებს, რა თქმა უნდა ადმინისტრაცია იკავებს მომსახურების საკომისიოს და ავტორთა თანხმობით მოკრეფილი თანხების გარკვეულ ნაწილს საკუთარ ქმედითუნარიანობას და ტექნიკურ აღჭურვას ახმარს.

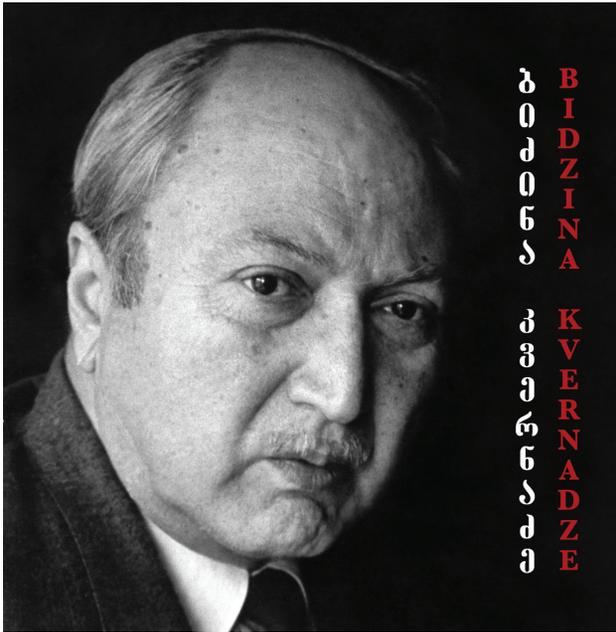
Here, I would also like to mention the negative expression of State's attitude towards authors. According to legislation, the Georgian Authors' Association did not pay VAT for years. Then suddenly, without any warning, they were obliged to pay this tax when the government, in order to fill the budget, was thoroughly checking everyone whose account had an accessible amount of money. I have nothing against VAT, but how was it possible to make them pay this tax for all the past royalties that were collected in time when they legitimately were not required to pay it? In 2006, out of the accumulated amount, 150,000 GEL was forcedly transferred to the state budget and the debit is still being deducted from the income of the authors.

In 2011, the Georgian Patent Office assumed the responsibility of taking care of the protection of the intellectual property. They called for a general assembly of the authors, elected a new chairman and soon thereafter the Georgian Copyright Association started, already under new name,

ბიძინა კვერნაძე
ხანდაზმული ვარ,
ხან არა...

ხუბ ვაზიანი 2011

დავუბრუნდეთ სახელმწიფოს როლს ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის სფეროში. სახელმწიფოს პატრონაჟის გარეშე ამგვარი ორგანიზაციები უსუსურები იქნებოდნენ განვითარებულ ქვეყნებშიც კი. ჩვენნაირ ქვეყანაში, სადაც წესრიგის დაცვა არა შეგნებულად, არამედ იძულებით ხდება, სახელმწიფოს თანადგომა კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია. ცივილიზებულ სამყაროში ინტელექტუალური საკუთრების დაცვად გვაიძულა ინტელექტუალური საკუთრების დასაცავად აუცილებელი ნაბიჯები გადაგვედგა და 2011 წელს სახელმწიფომ, როგორც იქნა უკიდურესად მძიმე ვითარებაში მყოფი ავტორებისთვისაც მოიცალა.

აქვე უნდა ვახსენო ავტორების მიმართ სახელმწიფოს დამოკიდებულების უარყოფითი გამოვლენაც. საქართველოს ავტორთა საზოგადოება კანონმდებლობით წლების მანძილზე დღგ-ს გადამხდელად არ ირიცხებოდა. დღგ-ს გადახდა ყოველგვარი გაფრთხილების გარეშე სწორედ იმ პერიოდში დაეკისრა, როდესაც მთავრობა ბიუჯეტის შესავსებად განსაკუთრებული მონდომებით ამოწმებდა ყველას, ვის ანგარიშზეც ხელმისაწვდომი თანხა ეგულებოდა. არაფერი მაქვს დღგ-ს საწინააღმდეგო, მაგრამ განა შეიძლება გადასახადი "უკანა

actively solving the most important problem – raising awareness among authors and consumers in terms of their rights and responsibilities. Mr. Giga Kobaladze and his energetic team convinced the consumers with unbelievable velocity that the fees paid for the usage of protected works served the sole purpose of distributing the royalties to the corresponding authors. Thus, we can say that the first, and the most important, problem has been solved almost in its full range.

Another important problem is combating piracy and eradicating illegal products from the local market. The matter is, that even the effectively functioning Association is not able, or more precisely, does not have the legal power to fight the distributors of the pirate media carriers for a rather simple reason. The majority of the illegal physical carriers are imported to Georgia from Russia and Ukraine. Imagine the situation of the resellers, who absolutely legally purchased artfully created counterfeits abroad, carried the transportation costs, legitimately imported the illegal copies to Georgia, declared them, paid all the required taxes and charges and placed the imported products on the counters for the realization. In this situation, how are we going to put an end to the almost legal import of a counterfeit? At an international conference held last year in December, which was dedicated to the neighbouring rights, I addressed the Russian guests with this topic.

The Russian representatives admitted, that combating piracy in their country is ineffective and in nearest future we cannot expect major improvements. The only way of stopping the illegal import is to identify the counterfeit production at the customs and to sequester it. But how are you going to identify the counterfeits? Of course there is a mechanism of doing this. But imagine, that this mechanism started functioning and the cheap pirated products were replaced by the much more expensive originals. In a poor country like ours, people who can afford obtaining those originals are very few. Retaliators will lose their clientele and join the growing army of unemployed citizens. What we're dealing with is a chain of problems, the origin of which, as in most of the cases, lies in the extreme poverty of our population and a very poor purchasing power of our population.

რიცხვით" იმ ჰონორარებზე გაავრცელო, რომელთა მიღებისას დღე კანონით არ იყო გათვალისწინებული? 2006 წელს აკუმულირებული თანხიდან 150 ათასამდე ლარი ძალდატანებით გადაირიცხა ბიუჯეტში და შექმნილ დეფიციტს ქართველი ავტორები დღემდე ისტუმრებენ კუთვნილი ჰონორარებიდან.

2011 წელს ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის სფეროზე მფარველობა საქპატენტმა ითავა. მოიწვიეს ავტორთა საერთო კრება, აირჩიეს ახალი თავმჯდომარე და სულ მალე საქართველოს ავტორთა საზოგადოება, უკვე ახალი სახელწოდებით, აქტიურად შეუდგა ყველაზე მნიშვნელოვანი პრობლემის მოგვარებას, ავტორთა და მომხმარებელთა გათვითცნობიერებას მათ უფლება-მოვალეობებში. ბატონმა გიგა კობალაძემ და მისმა ენერგიულმა გუნდმა წარმოუდგენელი სისწრაფით დაარწმუნეს მომხმარებლები, რომ მათ მიერ გადახდილი ჰონორარები მხოლოდ და მხოლოდ ერთ მიზანს ემსახურება, კუთვნილი ანაზღაურების ავტორებამდე მიტანას. ამრიგად პირველი და შეიძლება ითქვას ურთულესი პრობლემა პრაქტიკულად მოგვარდა.

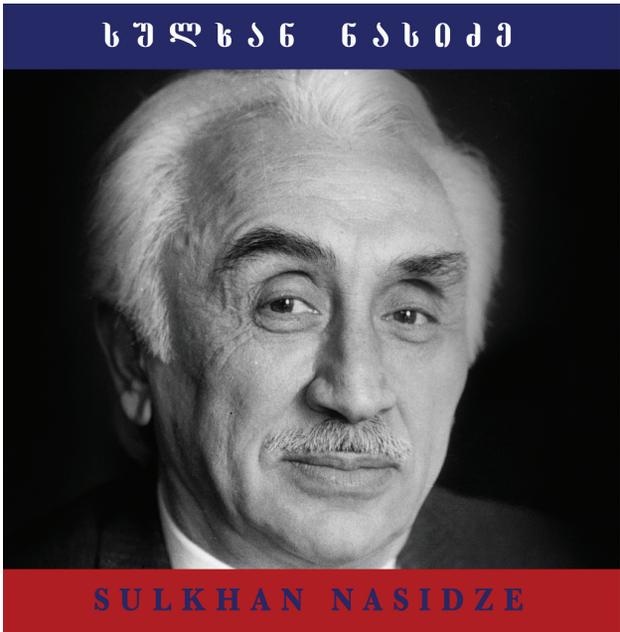
არანაკლებად მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს პირატულ პროდუქციასთან ბრძოლა და მისი აღმოფხვრა ბაზრიდან. საქმე იმაში გახლავთ, რომ გამართულად მომუშავე ასოციაციასაც კი არ ძალუძს, უფრო სწორად კი, უფლებაც არ აქვს ებრძოლოს პირატული ფიზიკური მატარებლების გამავრცელებლებს მარტივი მიზეზის გამო. არალეგალური ფიზიკური მატარებლები საქართველოში ძირითადად რუსეთიდან ან უკრაინიდან შემოდის.

წარმოდგინეთ იმ გადამყიდველის მდგომარეობა, რომელმაც უცხოეთში სრულებით ლეგალურად შეიძინა საკმაოდ ოსტატურად დამზადებული არალეგალური ასლები, გაიღო ტრანსპორტირების ხარჯი, ოფიციალურად შემოიტანა საქონელი ქვეყანაში, განაბაჟა, გადაიხადა ყველანაირი გადასახადი და განათავსა იმპორტირებული პროდუქცია დახლზე სარეალიზაციოდ. ასეთ ვითარებაში როგორ უნდა აღკვეთო ფალსიფიცირებული პროდუქციის ლამის

Similar problems occur in the World Wide Web. The Internet significantly changed the world and influenced the field of arts. It is obvious, that by abolishing the virtual boundaries and frontiers, individuals obtained unlimited opportunity to reach out to the millions of potential customers, but at the same time the same Internet made it possible to share the intellectual property without controls and limit. Today, many musicians started deliberately distributing their music through the Internet free of charge, believing that it stimulates their popularity and concert attendance.

I can only hope that the virtual musical entertainment will never overcome a live performance. However we cannot exclude the famous hypothesis, which is attributed to Einstein, to come true: "I fear the day that technology will surpass our human interaction. The world will have a generation of idiots."

Let's return to the local matters. In my opinion, the main problem in Georgia is the lack of the information and the acute deficit of professionalism in diverse spheres. It adds up to the complete disinterest in the ongoing processes abroad. If you allow me, I will take a turn from the topic and will tell you a remarkable story from the period of my work at the museum. There was a discussion about whether or not we should export and show abroad

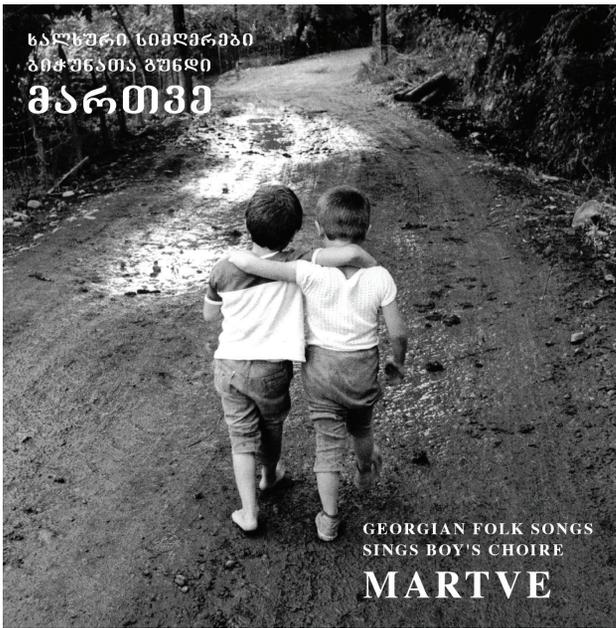

ლეგალური იმპორტი? გასული წლის დეკემბერში ჩატარებულ საერთაშორისო კონფერენციაზე, რომელიც მომიჯნავე უფლებებს ეძღვნებოდა, მე სწორად ამ თემით მივმართე რუს სტუმრებს.

რუსეთის წარმომადგენლებმა აღიარეს, რომ პირატობასთან ბრძოლა მათ ჭკეყანაში არაეფექტურია და ახლო მომავალში ვითარების გაუმჯობესებას არ უნდა ველოდეთ. არალეგალური იმპორტის შეჩერების ერთადერთი საშუალება ფალსიფიცირებული ტვირთის საზღვარზევე ამოცნობა და ჩამორთმევაა. მაგრამ როგორ უნდა ამოიცნო ფალსიფიკაცია? ამის მექანიზმი რა თქმა უნდა არსებობს. ახლა წარმიდგინეთ, რომ ეს მექანიზმი ამუშავდა და იაფი პირატული პროდუქცია ბევრად უფრო ძვირადღირებულმა ორიგინალებმა ჩაანაცვლა. ჩვენნიარ გაჭირვებულ ჭკეყანაში ორიგინალური პროდუქციის მყიდველი თითზე ჩამოსათვლელია. რეალიზატორები დაკარგავენ კლიენტებს და უმუშევართა მხარდ არმიას შეუერთდებიან. საქმე გვაქვს პრობლემების ჯაჭვთან, რომელიც სათავეს, როგორც ეს თითქმის ყველა დანარჩენ შემთხვევაშიც, მოსახლეობის უკიდურეს გაჭირვებასა და დაბალ მსყიდველუნარიანობაშია.

ასეთივე რთული ვითარებაა ინტერნეტ სივრცეშიც. ინტერნეტმა ზოგადად შეცვალა სამყაროც და უშუალოდ ხელოვნების სფეროსაც შეეხო. მართალია ინდივიდუუმებს ვირტუალური საზღვრების მოშლით შეუზღუდავი საშუალება გაუჩნდათ საკუთარი შემოქმედება ხელმისაწვდომი გახადონ ინტერნეტის მილიონობით მომხმარებლისთვის, მაგრამ ამავდროულად იგივე ინტერნეტმა ინტელექტუალური საკუთრების პირატულად და ყოველგვარი კონტროლის გარეშე გავრცელებასაც შეუწყო ხელი. დღესდღეობით მუსიკოსების დიდმა ნაწილმა ნებაყოფლობით დაიწყო საკუთარი შემოქმედების ინტერნეტით გავრცელება ყოველგვარი ანაზღაურების გარეშე და თვლის, რომ ეს მათ პოპულარიზაციას და კონცერტებზე დასწრებას უწყობს ხელს.

იმედა, რომ ტექნოლოგია ვერასდროს შეძლებს მსმენელის მოთხოვნებისა თუ

the collection, which could have been shipped without any risk of damaging the objects. Those who were against this idea opposed the supporters with the following argument: “If someone is interested in exploring our collections, they should come and examine them on-site !”

It is believed that copyright and intellectual property in general, as a value, is a prerogative of a developed and civilized society. For a nation who dreams of 5 GEL insurance, or a 50% reduction of taxes, is this topic actual? Or is my position too extreme?

No, your position is in no way extreme, your question is very logical and reasonable. We should just consider that side by side with the rest of the population Georgian authors also dream about inexpensive insurance and lower taxes. And how should an author generate any income if not by finding an outlet for their creative work?

In terms of the extreme poverty, you cannot find a parking space in front of the restaurants, and the halls for the celebration of weddings could easily compete by the quantity of seats with the Berlin Philharmonic Hall.

It is very rare when someone is willing to pay for the music, for a book or for a piece of fine art. A painting

მოლოდინის იგივენაირად დაკმაყოფილებას, როგორც ეს "ცოცხალ" შემსრულებელს შეუძლია. თუმცა არ არის გამორიცხული აინშტაინის ცნობილი ჰიპოთეზა სულ მალე გამართლდეს და ადამიანებს შორის ურთიერთობები ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებებმა სრულად ჩაანაცვლოს. ასეთ შემთხვევაში აინშტაინი მომდევნო თაობების სრულ გამოთავისებობას გვიწინასწარმეტყველებს.

ისევ დავუბრუნდეთ ლოკალური მასშტაბის პრობლემებს. ჩემი აზრით საქართველოში მთავარი პრობლემა ინფორმაციის ნაკლებობა და ამა თუ იმ სფეროში ცოდნისა და პროფესიონალიზმის მწვავე დეფიციტია. ამას ემატება მასიური უინტერესობა ქვეყნის საზღვრებს გარეთ მიმდინარე პროცესების მიმართ. თუ ნებას დამრთავთ ოდნავ გადავუხვევ თემიდან და ამასთან დაკავშირებით ერთ დაუფიწყარ ეპიზოდს შემოგთავაზებთ მუზეუმში მუშაობის პერიოდიდან. მიმდინარეობდა დისკუსია თემაზე, გავიტანოთ თუ არა ქვეყნის გარეთ ისეთი კოლექცია, რომელსაც ტრანსპორტირებისას არანაირი საფრთხე არ ემუქრებოდა. გატანის მომხრეებს მოწინააღმდეგეები დაუპირისპირდნენ: თუ ჩვენი ექსპონატები უცხოეთში აინტერესებთ, თვითონ ჩამოხრძანდნენ ბატონო და ადგილზე ნახონო!

ითვლება, რომ საავტორო უფლებები და ზოგადად ინტელექტუალური საკუთრება როგორც ფასეულობა, განვითარებული და ცივილიზებული საზოგადოების პრეროგატივაა. 5 ლარიან დაზღვევაზე ან ტარიფების განახევრებაზე მეოცნებე ერისთვის აქტუალურია ეს თემა? თუ ზედმეტად კატეგორიულია ჩემი პოზიცია?

არა, თქვენი პოზიცია სულაც არ არის კატეგორიული, პირიქით, თქვენი შეკითხვა ძალიან ლოგიკური და მართებულია. უბრალოდ უნდა გავითვალისწინოთ ისიც, რომ ხუთლარიან დაზღვევაზე და ტარიფების შემცირებაზე სხვებთან ერთად საქართველოში მოღვაწე ავტორებიც ოცნებობენ. ავტორებს კი საკუთარი თავის რეალიზების გარდა შემოსავლის სხვა წყარო არ გააჩნიათ. უკიდურესი გაჭირვების ფონზე

is expected as a present from a grateful artist, no one has the time for reading books anymore, tickets should be granted to you by the organizers of the concerts and the music can be simply “multiplied”.

In addition to the above-mentioned problems we are facing an extremely small and very specific market in our country. Let’s imagine that 4 million people worldwide speak Georgian (for comparison, German speaking population is reaching 100 million and English is spoken by 1 billion). How should even the most popular and “readable” author exist in Georgia from the revenues from the local market?

This is why the protection and respect of intellectual property is directly proportionate to author’s wealth and protection of their human and professional dignity.

Modern artist should also incorporate the functions of a producer. Also, they need to be able to migrate from one field to another, as it is in your case. I believe that it is an opportunity for self-realization and adaptation to the market. To what extent do you think can Georgia adopt this model?

I don’t believe that Georgia is an exception in this case and young people are perfectly capable of migrating between the spheres and internalizing different models. As for my own migration, so far I have only managed to carry out geographical migration, whereas the functions I assume are not following my own wish, I am simply reacting to the given situation. If I had the relevant skills and sufficient ability, I would gladly limit myself to one type of activity, but those kinds of grants fall seldom on one’s lot.

How do you see the state policy in culture? (in Georgia) Is the culture an ideology?

All my conscious life, I see how we are trying to escape different ideologies. We get rid of one and then are enslaved by another one. We get rid of one regime and choose another. As soon as we break yet another circle, the electorate is disappointed again and at some point we have to raise a question: what does the electorate expect after all? Unfortunately, it expects and hopes for everything but the common efforts and personal responsibility.

რესტორნებთან მანქანას ვერ გააჩერებ, ხოლო საქორწილო და საქელეხო დარბაზები დასაჯდომი ადგილების რაოდენობით ბერლინის ფილარმონიას არ ჩამოუვარდება. კომპაქტ დისკს, წიგნს ან ნახატს კი იშვიათად ყიდულობს ვინმე. ნახატი მადლიერმა მხატვარმა უნდა გაჩუქოს, წიგნების კითხვის დრო აღარავის აქვს, ბილეთი კონცერტის მომწუბმმა უნდა მოგართვას, დისკს კი "დაგიკოპირებენ".

ხელოვნების ამდაგვარ დაფასებას ემატება ადგილობრივი ბაზრის სიმწირე და ქვეყნის სპეციფიკა. დავუშვათ, რომ ქართულ ენაზე მთელს მსოფლიოში ოთხ მილიონამდე ადამიანი ლაპარაკობს. (შედარებისთვის, გერმანულენოვანი მოსახლეობა 100 მილიონს უტოლდება, ინგლისურენოვანი კი 1 მილიარდს). როგორ უნდა იარსებოს საქართველოში თუნდაც ყველაზე წარმატებულმა და "კითხვადმა" ავტორმა მხოლოდ ადგილობრივი ბაზრის ხარჯზე?

სწორად ამიტომ ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა და პატივისცემა ავტორთა კეთილდღეობის და მათი შემოქმედებითი და ადამიანური ღირსების დაცვის ბირდაპირპროპორციულია.

(Some of them are apparently hoping for a "jackpot", since every third or fifth car has a number plate 777.)

How many times have we convinced ourselves that a single person can solve all our problems and is able to drag the country out of the swamp of poverty all alone? One individual cannot rescue even such a small country like ours. However, the heads of the State with appropriate behaviour and actions can set an example, which instead of a short lived hope, will generate a long-term belief and trust among the population.

Is the existence of a secular state and the necessity of the social institutions a natural phenomenon for you? Or if we take the education system, should the Patriarchate of Georgia have the access to these processes?

Of course, the existence of the secular State and social institutions is a natural thing. As for the access of Patriarchate to the educational processes, it is hard for me to give a definite answer. That's why I will try to answer your question with a counter-question: Which Patriarchate? The one that can play a crucial role in the formation of a person and is capable to communicate to the disciples how dangerous can arrogance, intolerance and aggression towards minorities be? Or the Patriarchate that is serenely observing how the objects of common use are being blessed against charge and that believes that being orthodox Christian is a privilege?

What is the one thing you dislike the most in today's Georgia?

I dislike the fact, that we, Georgians, solely believe in the uniqueness of our country and that the respect towards the own country and towards the people is mainly expressed in the toasts.

თანამედროვე შემოქმედი პროდიუსერის ფუნქციებსაც უნდა ითავსებდეს. ასევე მას უნდა შეეძლოს მიგრაცია ერთი სფეროდან მეორეში, როგორც ეს თქვენს შემთხვევაშია. ეს ჩემი აზრით თვითრეალიზაციის საშუალებაცაა და ბაზარზე ადაპტაციისაც. რამდენად გაითავისებს ამ მოდელს საქართველო?

მგონია, რომ ამ მხრივ საქართველო არანაირ გამონაკლისს არ წარმოადგენს და ახალგაზრდები შესანიშნავად ახერხებენ სფეროებს შორის მიგრაციასაც და ყველანაირი მოდელის გათავისებასაც. რაც შეეხება პირადად ჩემს მიგრაციას, მე ჯერ-ჯერობით მხოლოდ გეოგრაფიული მიგრაცია მოვახერხე, ხოლო ფუნქციებს არა საკუთარი სურვილით ვითავსებ, არამედ ვითარებიდან გამომდინარე. შესაბამისი მონაცემები და უნარი რომ მქონოდა, სიამოვნებით შემოვიფარგლებოდი ერთი სახის საქმიანობით, მაგრამ ამგვარი "ფუფუნება" მხოლოდ ერთეულების ხვედრია.

როგორ გესახებათ სახელმწიფოს პოლიტიკა კულტურის სფეროში? (საქართველოში) არის თუ არა კულტურა იდეოლოგია?

რაც თავი მახსოვს, გამუდმებით ვცდილობთ ამა თუ იმ იდეოლოგიას დავაღწიოთ თავი. ვთავისუფლდებით და ისევ ტყვეობაში ვიქცევთ თავს. ვიცოდებთ ერთ რეჟიმს და ვირჩევთ მეორეს. როგორც კი მორიგ რკალს ვარღვევთ, ამომრჩევლებს ისევ იმედი უცრუვდებათ და ჩნდება შეკითხვა: ბოლოს და ბოლოს რისი იმედი აქვთ ამომრჩევლებს? სამწუხაროდ ყველაფრის, ერთობლივი ძალისხმევებისა და პიროვნული პასუხისმგებლობის გარდა. (ნაწილი კი ეტყობა "ჯეკპოტის" იმედზეა, ვინაიდან ყოველი მესამე თუ არა, მეხუთე მანქანის სანომრე ნიშანი 777-ია.)

მერამდენედ ვახერხებთ საკუთარი თავის დაიმედებას, რომ ერთი ადამიანი მოგვიგვარებს პრობლემებს და მხოლოდ საკუთარი ძალებით ამოათრევს სიღარიბის ჭაობში ჩაფლულ მოსახლეობას? ერთი ადამიანი მხოლოდ საკუთარი ძალებით ვერ მოერევა ჩვენნაირ პატარა ქვეყანასაც კი.

სამაგიეროდ შესაბამისი ქცევით და ქმედებით პირველ პირებს შეუძლიათ ისეთი პირადი მაგალითის მიცემა, რომელიც ხალხს ხანმოკლე იმედის ნაცვლად რწმენას ჩაუსახავს და ნდობას აღუდგენს.

იდეოლოგიად ალბათ შეიძლება ქცევის კულტურამ ივარგოს. ჩვენ ვტრიალებთ უძველესი კულტურით, მაგრამ ყოველდღიურ ცხოვრებაში განა კულტურულად ვიქცევით? არ ჩამითვალთ პესნიმში, მაგრამ ვერც სილამაზე ვერ გადაარჩენს სამყაროს და ვერც კულტურა ვერ გახდება იდეოლოგია. ჩვენ თვითონ უნდა გავხდეთ საკუთარი თავის იდეოლოგები.

არის თუ არა თქვენთვის სეკულარული სახელმწიფო და სოციალური ინსტიტუციების არსებობის აუცილებლობა ბუნებრივი მოვლენა? ან თუნდაც განათლების სფერო რომ ავიღოთ, უნდა ჰქონდეს თუ არა წვდომა საპატრიარქოს ამ პროცესებთან?

რა თქმა უნდა სეკულარული სახელმწიფოსა და სოციალური ინსტიტუტების არსებობა ბუნებრივი მოვლენაა. რაც შეეხება საპატრიარქოს წვდომას განათლების პროცესებთან, ერთგვაროვანი პასუხის გაცემა მიჭირს. ამიტომ პასუხს შეკითხვის ფორმით შემოგთავაზებთ: რომელ საპატრიარქოს? რომელსაც უკიდურესად მნიშვნელოვანი როლი შეუძლია ითამაშოს პიროვნების ჩამოყალიბებაში და დაანახოს აღსაზრდელებს თუ რა საშიშროებასთანაა დაკავშირებული ქედმაღლობა, შეუწყნარებლობა და აგრესია უმცირესობების მიმართ? თუ იმ საპატრიარქოს, რომელიც მშვიდად შესცქერის ზოგადი მოხმარების საგნების კურთხევას და რომელსაც მართლმადიდებლობა პრივილეგიად მიაჩნია?

ყველაზე მეტად რა არ მოგწონთ დღეს საქართველოში?

ის, რომ საკუთარი ქვეყანა მხოლოდ ჩვენ მიგვაჩნია უნიკალურად და მის მიმართ პატივისცემას, ისევე როგორც პატივისცემას ადამიანების მიმართ, როგორც წესი, მხოლოდ სადღეგრძელოებში გამოვხატავთ.

ქართველები უცხოეთში

GEORGIANS ABROAD

ქეთი პაპავა

KATIE PAPA VA

ამბობენ ნამდვილი ვენელი ვენაში იზადება და კვდება. თუ ამ მოვლენას ჩავუკვირდებით, მივხვდებით, რომ ის უბრალოდ ვერ თმობს კომფორტს. იმპერიული ქალაქისთვის ჩვეული გამოზომილი ცხოვრების რითმი. ჩვევები, რომელიც უკვე ხასიათში გადავიდა. ვენური ვიწრო კაფეები, სადაც ოფიციალური და სტუმარიც ერთნაირად ასხივებს თვითკმაყოფილებას. არავინ არსად ჩქარობს. სვამენ უგემრიელეს Vienna Melange-სა და Aperol Spritz-ს. გიმასპინძლდებიან ოჯახური საუკუნოვანი რეცეპტებით და სტუმართმოყვარეობით იწონებენ თავს.

ქეთი პაპავას ცნობილ კაფე "მოცარტში" შევხვდი. აქ როგორც ყოველთვის ბევრი ტურისტია, მაგრამ საჯარო განმარტობაცაა შესაძლებელი. ქეთი რეპეტიციიდან მოვიდა. უფრო ზუსტად სამი "პრაგონი" ჰქონდა დღეს. ორ დღეში მას სცენაზეც ვნახავ. მაკმილანის დადგმა "მანონი" მელის წინ. ქეთის "კარმენით" და "ანა კარენინათი" ჩემი მეგობრები აღფრთოვანებულნი არიან. ჩვეულებისამებრ ინტერვიუმდე რეცენზიებს და გამოხმაურებებს ვკითხულობ. ამჯერადაც ასე მოხდა. როგორც წესი მხოლოდ ინფორმაციას უნდა დაეყრდნო. აქცენტები - შაბლონურია და ცოცხალი, კონტაქტი ვველაფერს თავის ადგილს უჩენს.

პირველი შთაბეჭდილება: როგორი გახსნილი და თავისუფალი ადამიანია! ძალიან დადებითი აურა, ენერგეტიკა აქვს. არც დაღლილობა ემჩნევა. არც ვარსკვლავური სენითაა დაავადებული, არ დაფრინავს. სულ არ მეჩვენება რომანტიკულად, უფრო სწორად არ მაჩვენებს თავს ასეთად. ქეთი რეალისტია, რაც მე მასში ძალიან მომწონს.

They say that a real Viennese is born in Vienna and dies in Vienna. Looking closer at this phenomenon, we will understand that they simply cannot give up the comfort. The measured rhythm of life is so inherent to imperial cities; habits which have already become part of their character. The waiters and guests of narrow Viennese cafes radiate the same kind of complacency. No one rushes to go anywhere. They drink delicious Vienna mélange and aperol spritz. They offer you food prepared according to centuries old family recipes and boast about their hospitality.

I met Katie Papava in the famous restaurant, Mozart. There were many tourists there, as usual, but it was also possible to enjoy public solitude. Katie came there straight from her rehearsal. To be more correct she had three dress rehearsals that day. In two days time I would see her on stage in McMillan's "Manon". My friends are delighted by Katie's Carmen and Anna Karenina. Usually, before interviews I read reviews. This time wasn't any different. Most of the time, you should only rely on information. Accents have usual dull patterns and live communication is what puts everything in its right place.

First impression: what an open and free person she is! She has such a delightful and positive energy. She bears no sign of weariness. She's not affected by her stardom. Her mind isn't flying elsewhere. I don't really see her as a romantic, or she doesn't present herself in that way. Katie is realistic. I like this quality very much.

ვარ ძალიან ბედნიერი, პირველ რიგში იქიდან გამომდინარე, რომ მშობლები მენდნენ და 9 წლის ასაკში გამიშვეს პეტერბურგში, მიუხედავად იმისა, რომ იქ იყვნენ ირმა (ქეთი ირმა ნიორადის დისშვილია) და მზია, ჩემი დეიდები. სხვა შემთხვევაში არ ვიცი დღეს ვინ ვიქნებოდი, რა ცხოვრებით ვიცხოვრებდი. ვაგანოვას სასწავლებელში გატარებული ყოველი დღე ცოცხლად მახსოვს. იყო ბევრი სირთულე. მე იქ ბევრი რამ ვისწავლე, არა მხოლოდ პროფესია. ფაქტიურად იქ გავიზარდე, პიროვნებად ჩამოვყალიბდი., შემდეგ იყო მარინის თეატრი. დღეს იმ პერიოდის სურათებს რომ ვათვალიერებ, თითქოს ხმებიც კი მესმის, სუნთქვაც კი მახსოვს. პირველი წელი თეატრში იყო ჯოჯოხეთი. ბალერინების ძველ და ახალ თაობას შორის დიდი კონკურენცია დამხვდა. იქ სხვა სუბორდინაციაა, მიმართვის ფორმა თქვენობითია, რაც აქ ევროპაში არ არის, აქ ურთიერთობები უშუალოა. როდესაც კორდებალეტის ბოლო ხაზში დგახარ და შენს გარდა დასში სამასი ბალერინაა, აქედან თექვსმეტი მსოფლიო ვარსკვლავი, ძალიან, ძალიან ბევრი უნდა იმუშაო, რათა პატარა სოლო მიიღო. მარინის თეატრში რამდენიმე სოლო მაინც ვიცეკვე. ეს იყო ბრძოლის და მუშაობის შედეგი. მერე მარინის თეატრში რემონტი დაიწყო. გერგეივმა (მარინის თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელი) გადაწყვიტა მეორე სცენა გაეხსნა. მოხდა ისე, რომ ერთი სცენა დაიხურა, მეორე ჯერ არ იყო გახსნილი. დასს ბოშათა ბანაკივით უნდა ემოგზაურა სხვადასხვა სცენებზე. ამ და სხვა მიზეზების გამო გადაწყვიტე წამოვსულიყავი თეატრიდან. ჩემი გადაწყვეტილების თაობაზე არავისთან მილაპარაკია. მახსოვს ბოლო სპექტაკლზე, როგორ ჩავალაგე ჩემი ნივთები და ყვავილების თაიგულით ხელში უხმოდ გამოვედი თეატრიდან.

ვენის თეატრში გასაუბრებები უკვე დასრულებული იყო, მაგრამ მე გამიმართლა და აუდიენცია დამინიშნეს. მალევე გავაფორმეთ კონტრაქტი და გავხდი ამ თეატრის სოლისტი. ვენაში ამერიკისა და ლონდონის საგასტროლო ტურნედან ჩამოვედი. კვირა დღე იყო. ასე ვიფიქრე მთელ ქალაქს ეძინა. ძალიან უჩვეულო იყო ჩემთვის ვენის რითმი, თავიდან ვერც ვეგუებოდი.

I am a very happy person, first, because my parents trusted me and let me go to St. Petersburg when I was 9, despite the fact that Irma (Nioradze) and Mzia, my aunts, were already there. Otherwise, I have no idea who would I be today and what sort of life I would lead. I vividly remember every single day at Vaganova's school. There were many difficulties, but I learned many things there, not only profession-wise. I practically grew up there, found my identity as a person. Then there was Mariinsky theatre. Today when I look at the pictures from back then, I almost can hear the voices, I even remember breaths. The first year in theatre was hell. I came and saw enormous rivalry between the old and young generation of ballerinas. They have a different subordination there; their way of addressing each other is very formal. This does not happen in Europe, here relationships are immediate. When you are standing in the final line of corps-de-ballet alongside with other 300 ballerinas, out of which

მე საერთოდ ყველაფერს პოზიტიურად ვუდგები და ვცდილობ ყველაფერში დადებითი მხარე დავინახო. მე ვიცნობ ბევრ ბალერინას, რომლებიც დღეს ფსიქიატრიულ კლინიკებში მკურნალობენ. მათ უბრალოდ გადამეტებული წარმოდგენები თუ მოლოდინები ჰქონდათ, რაც გაუცრუვდათ. მე მხოლოდ საკუთარ ჯანმრთელობაზე ვფიქრობ. არ ვოცნებობ ცალკეულ როლებზე. როლები თავისით მოვლენ. ვენაში მომიწია იმ ქორეოგრაფიაში მომესინჯა ძალები, რაზეც მარინის თეტრში ვერც ვიოცნებებდი. რუსული საბალეტო სკოლა მოდერნს, ნეოკლასიკას ცოტა სკეპტიკურად უყურებს და ვფიქრობ ჯერ არცაა მენტალურად მზად, რომ ის მიიღოს, გაითავისოს. კლასიკური დადგმები ძალიან მნიშვნელოვანია, მაგრამ XXI საუკუნეში თანამედროვე ქორეოგრაფიაც უნდა აითვისო, რათა განვითარდე. მაგალითად რუსი ბალერინა სცენაზე ლიფის გარეშე არ იცეკვებს, არც პუბლიკაა ამისთვის მზად. ან თუნდაც ჩემი კარმენი მათთვის სრულიად მიუღებელი იქნებოდა. მოდერნში არ არის აუცილებელი დაიცვა პოზიციები. უფრო თავისუფლად ცეკვავ და ემოციებიც უფრო აბსტრაქტულია. მაყურებელი თავად თხზავს ისტორიას, ეს არაა მზა ისტორიები, როგორცაა უიხელი, მანონი, მძინარე მზეთუნახავი...

იტალიელი ქორეოგრაფი დავიდო ბომბანა ჩემს კარიერაში გამორჩეულ ადგილს იკავებს. "კარმენი" ჩემთვის დაიდგა. პრემიერის მერე ვენაში დიდი აუიოტაჟი იყო. კრიტიკოსების აზრი ორად გაიყო. ზოგი წერდა ქეთი პაპავას კარმენი ასექსუალურია, ეროტიულობა აკლიაო. ზოგსაც პირიქით ძალიან მოსწონდა. ჩემთვის ბომბანასთან მუშაობა დიდი ბედნიერება იყო. ისაა ძალიან რბილი და კეთილმოსურნე. სულ მამხნევებდა და მეუბნებოდა რომ ყველაფერი გამომივიდოდა. მისი კონცეფცია ჩემთვისაც ორიგინალური და საინტერესო იყო. მაგალითად ტორეადორის ნაცვლად ბომბანასთან ხართან ვცეკვავდი. მან პიკასოს ნახატიდან ხარი გადმოიტანა სცენაზე. მე ხართან მქონდა სექსუალური აქტი. კარმენი ხართან ანუ მთელს კაცობრიობასთან ლალატობს ხოსეს.

ვენაში ნაკლებად უყვართ ბალეტი. აქ ოპერის და კლასიკური მუსიკის თაყვანისმცემლები

16 are world stars, you have to work very hard in order to be allowed at least a small solo. I performed several solos in Mariinsky theatre. It was a result of struggle and labor. Then the renovation of Mariinsky theatre started. Gergiev (art director of the theatre) decided to open a second stage. It so happened that the first stage was shut down, while the second one was not yet available and the group of ballerinas had to wander like a gypsy camp from one stage to another. This and some other reasons made me decide to leave theatre. I never spoke to anyone about my decision. I remember how after the last performance, I packed my bags and, with a bouquet of flowers in my hand, silently left the theatre.

Auditions at Vienna theatre were already over, but I was lucky enough to get an extra audition. We signed a contract shortly after that and I became soloist of the theatre. I came to Vienna from a tour in USA and London. It was a Sunday. I had a feeling that the whole city was asleep. Vienna's rhythm was very unusual for me, I could hardly get used to it at first. I usually look positively at things and always try to see a good side of everything. I know ballerinas who are being treated in the psychiatric clinics today. They simply had exaggerated expectations and they got disappointed. I only care about my health. I don't dream about certain roles. Roles will come by themselves. In Vienna I got to try myself in the type of choreography which I couldn't even dream about when I was at Mariinsky theatre. Russian ballet school views contemporary and neoclassical ballet with skepticism and I don't believe they're mentally ready to accept and internalize it. Classical productions are very important, but in XXI century you also need to take up modern choreography in order to develop. A Russian ballerina, for instance, will never appear on stage without a bra and the audience is not ready for it in the first place. Even my Carmen would be completely unacceptable for them. In Modern ballet you don't need to strictly keep the positions. You dance freely and emotions are more abstract. The spectator is inventing their own story; it is not a ready story like Giselle, Manon or Sleeping Beauty ...

Italian choreographer Davide Bombana occupies a special place in my career. Carmen was staged for me. After the premier in Vienna, there was a great boom. Critics were divided in two groups. Some wrote that Katie Papava's Carmen seemed asexual

უფრო არიან. ისედაც მაყურებელი მშვიდი და გაწონასწორებულია. წარმოუდგენლად იშვიათად ხდება, როდესაც ფეხზე ამდგარი გიკრავს ტაშს. ასე მოხდა "ანა კარენინას" შემდეგ და კიდევ როლან პეტის Die Fledermaus-ი მიიღეს ასე. ეიფმანის დადგმა თავისთავად ძალიან საინტერესოა. ესაა სინთეზური სპექტაკლი მოდერნისტული ქორეოგრაფიისა და დრამატის. რეჟისურა, დრამა არანაკლებ მნიშვნელოვანია ვიდრე მოძრაობები, პლასტიკური ნახაზი. თანაც ჩემთვის კარენინა მინც ახლოსაა, მე დიდი ხანი ვცხოვრობდი რუსეთში. რასაკვირველია ფრანგი რეპეტიტორი მარტო მოძრაობებს გასწავლის, როლზე მე დამოუკიდებლად ვმუშაობდი. საერთოდ ეიფმანის ქორეოგრაფია განსაკუთრებულია, არც მოდერნია და არც ნეოკლასიკაა. ესაა ეიფმანის ინდივიდუალური ხელწერა - აკრობატიკის, ფოლკლორის, კლასიკის თავისებური მიქსი. ყველა ემოციას პლასტიკის, სხეულის ენით გამოხატავ, ისევე როგორც რუსულ დრამატულ თეატრში მოქმედებაზე გამომსახველი პაუზაა. ეს სპექტაკლი უკვე აღარაა ჩვენი თეატრის რეპერტუარში. იცით, საავტორო უფლებები საკმაოდ ძვირია და როგორც წესი ერთი წლით ყიდულობენ ხოლმე. მე ტატიანაც ვიცეკვე "ევგენი ონეგინში". ალბათ ტატიანა ჩემს ნატურასთან უფრო ახლოსაა.

ცხოვრებაში ძალიან მხიარული და უკონფლიქტო ვარ. თეატრში ვტოვებ გმირის ყველა ემოციას. გარეთ რომ გამოვდივარ უკვე საკუთარ თავს ვუბრუნდები. ვხვდები მეგობრებს, დავდივარ კინოში, დისკოთეკაზე. მიყვარს ქალაქგარეთ გასვლა, ბუნება. ფანატიზმი არაფერში არ ვარგა. მეც ვცდილობ ჩემი ცხოვრების წესი იყოს ჩვეულებრივი. არ ვიზღუდავ დიეტებით თავს და ვცდილობ ვაკეთო ის, რაც სიამოვნებას მანიჭებს. მე არ მესმის, რატომ არიან საქართველოში ხელოვანები ჩართული პოლიტიკაში? ჩვენი პოლიტიკა - ჩვენი საქმეა, მე ასე ვთვლი.

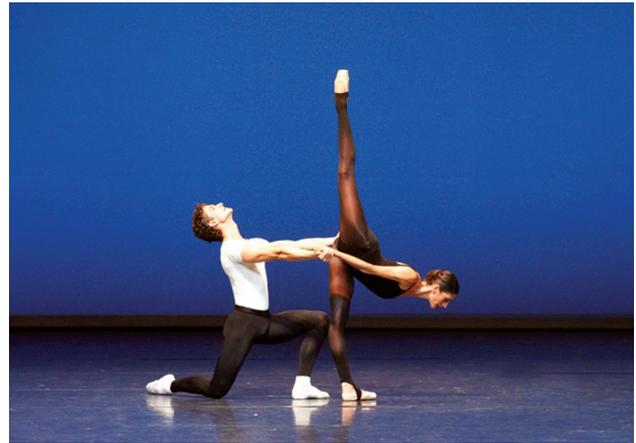
მე დასაწყისში ვთქვი რომ ბედნიერი ადამიანი ვარ. მე მყავს ყველაზე კარგი მშობლები, ყველაზე კარგი მეგობარი და მაქვს ყველაზე კარგი პროფესია...

and lacked eroticism. Others liked it very much. Working with Bombana was a great pleasure for me. He is very soft and well-wishing. He always encouraged me and told me that I can do anything. His concept was original and interesting for me. For instance, instead of the Toreador, in Bombana's production, I'm dancing with a bull. He transferred Picasso's bull from the painting onto the stage. I had sexual intercourse with a bull. Carmen betrays José with the bull – that is with the rest of the humanity.

They do not like ballet in Vienna that much. There are more fans of opera and classic music here. And spectators are calm and balanced. It is extremely rare for them to stand up to applaud. This happened after Anna Karenina and they also received Roland Petit's Die Fledermaus the same way. Eifman's interpretation is very interesting per se. It is a synthesis of modernist choreography and drama ballet. Direction and drama are no less important than the movements and the plastic line. Besides, Karenina is very dear to me, since I lived in Russia for a long time. Of course, French tutors only taught me how to move, while I worked on the role by myself. Eifman's choreography is incredible; it's not modernist, and not even neoclassical.

This is Eifman's personal signature – a peculiar mix of acrobatics, folklore and classic. All the emotions are expressed through body language, as well as in Russian drama theatre pauses are more expressive than action. This play is not in the repertoire of our theatre anymore. You know, copyrights are quite expensive and they are usually purchased for a year. I also performed Tatiana in Evgeny Onegin. I think Tatiana is closer to my nature.

As a person, I'm quite joyful and peaceful. I leave all the emotions connected to my roles in the theatre. When I come out I return to myself. I meet my friends, go to the cinema, night clubs. I love going out of the city to be in nature. Fanaticism isn't good in anything. I try to make my lifestyle normal. I'm not limiting myself with diets and I'm trying to do things that bring me pleasure. I don't understand why, in Georgia, artists are involved in politics. I believe that politics is not our cup of tea. I mentioned in the beginning that I'm a happy person. I have the best parents ever, the best friends ever and I have the best profession on earth.

ქეთიმ და მე კიდევ დიდ ხანს ვისაუბრეთ. ის თავისი ექსპრესიით და გამორჩეული გარეგნობით ავსტრიელების ყურადღებას იქცევდა. მე კი მიხაროდა, რომ ჩემი თანამოსაუბრე და თანამემამულე იმ ლეგენდარული თეატრის ვარსკვლავია, რომლის განათებულ ფანჯრებს კაფე "მოცარტიდან" ვუყურებდით. ქეთის ვემშვიდობები. ჯერ კიდევ ოციოდე წუთი რჩება მაღაზიების დახურვამდე. ჩემი მომხიბვლელი თანამოსაუბრე "სვაროვსკისკენ" მიდის.

მე მეორე დღეს მის სპექტაკლს "მანონს" ვესწრები. თეატრში არცერთი თავისუფალი ადგილი არაა. ქეთის პირველივე შემოსვლა სცენაზე ექსპრესიულია. რაღაც სილაღე, თავისუფლება, თავაშვებულობა, ამბიციურობა იგრძნობა მის ცეკვაში. ეს გოგონა "მისტერ ბის" სამშობლოდან უდაოდ ნეოკლასიკის დედოფალია.

Katie and I continued to talk for a long time. She continued to attract the attention of arrogant Austrians by her expressivity and singular appearance. And I was happy, that my interlocutor and compatriot is the star of a legendary theatre whose lit windows I've been watching from café Mozart. I said goodbye to Katie. There are 20 minutes left until the shops close. My attractive companion is going towards Swarovski.

I attended Manon the next day. There were no vacant seats in the theatre. Katie's very first entrance on stage was expressive. She was free, unchained, and ambitious and you could feel it in her dance. This girl who comes from "Mister B." 's motherland has truly become a queen of neoclassic.

სტუმარი

THE GUEST

გიორგი გეგეჩკორი / მხატვარი
Giorgi Gegechkori / Painter

სელოვნების კრიტიკა ფაქტიურად გაქრა

CRITICISM OF ART HAS VIRTUALLY DISAPPEARED

რატომ აღარ არსებობს ნაწარმოების შეფასების კრიტერიუმები და მხატვრული კრიტიკა? ვინ უნდა მართოს სახელოვნებო სასწავლებლების მუშაობა? რატომ არის საჭირო საავტორო უფლებების კოლექტიური მართვა? გვესაუბრება მხატვარი გიორგი გეგეჭკორი

Why do the criteria for the evaluation of works of art not exist anymore? Where has the art critique disappeared? Who should govern the work of art schools and educational institutions? Why is the management of collective rights important? Painter Giorgi Gegechkori answers our questions on these and other topics.

იყო თუ არა XX საუკუნის ქართული მხატვრობა დეტერმინირებული საბჭოური იდეოლოგიებით, თუ პირიქით ?

Do you believe that Georgian pictorial art of XX century was determined by Soviet ideologemes?

დაზგური მხატვრობა საქართველოში ფაქტიურად მხოლოდ მე-19 საუკუნის ბოლოდან იღებს სათავეს. ამას თავისი სუბიექტური და ობიექტური მიზეზები ჰქონდა: ქვეყნის ისტორიულ-პოლიტიკური პერიპეტეხები - მონღოლთა ბატონობა, სახელმწიფოებრიობის რღვევა, მრავალსაუკუნოვანი ბრძოლა გადარჩენისათვის...

Easel painting, in Georgia, practically developed in the end of the 19th century. This has, of course, specific reasons: historico-political problems, like Mongolian governance, destruction of the state, struggle for survival that lasted for centuries...

ცნობილი ქართველი მხატვრები: დავით კაკაბაძე, ლადო გუდიაშვილი, ელენე ახვლედიანი, ქეთო მაღალაშვილი, შალვა ჭიჭოძე უცხოეთში სწავლბდნენ. სამწუხაროდ, უნიჭიერესი მხატვარი, შალვა ჭიჭოძე ძალიან ადრე გარდაიცვალა გერმანიაში. ლადო გუდიაშვილმა, ელენე ახვლედიანმა, დავით კაკაბაძემ, ქეთო მაღალაშვილმა კი სამშობლოში თითქოს პარიზული სული ჩამოიტანეს. გიგო გაბაშვილიც უცხოეთში სწავლობდა, კერძოდ გერმანიაში, მაგრამ ის მაინც აკადემიური სტილის მიმდევარი დარჩა

Famous Georgian painters: David Kakabadze, Lado Gudishvili, Elene Akhvlediani, Keto Magalashvili, Shalva Kikodze studied abroad. Unfortunately, our extremely talented artist Shalva Kikodze, passed away very young in Germany. Lado Gudishvili and Elene Akhvlediani, as well as Keto Magalashvili and David Kakabadze, brought back the Parisian spirit to their homeland. Gigo Gabashvili also studied abroad, in Germany, but he remained faithful to the academic style until the end. His work reflects the influence of Russian school.

ბოლომდე. მის შემოქმედებაში რუსული სკოლის გავლენა იგრძნობა. 1936-1937 წლებამდე, სანამ საბჭოთა რეპრესიული მანქანა მთელი სისასტიკით ამოქმედდებოდა, მხატვრობაში სტილისტური მრავალფეროვნება და რაც მთავარია, თავისუფალი სული შენარჩუნებული იყო.

20-იანი წლები ფაქტიურად საბჭოთა ავანგარდის ოქროს ხანაა. პერიოდი როდესაც ახალი ენა, ძიებები, ახალ სახელმწიფოებრივ იდეოლოგიას ერწყმის.. მაიაკოვსკიდან და ობერიუტებიდან მოყოლებული მეიერჰოლდით და ტაიროვით დამთავრებული რომელი ერთი ჩამოვთვალოთ..

დიახ, ეს იყო დიდი განახლების ძალიან საინტერესო პროცესი ყველა მიმართულებით. შეხლუდები 1935-1936 წლებში დაიწყო, მეორე მსოფლიო ომმა კი უმკაცრეს ჩარჩოებში მოაქცია ხელოვნება. საბჭოთა მთავრობა მას პროპაგანდისტულ იარაღად იყენებდა. მაგალითად, მიხეილ ჭიაურელის "გიორგი სააკაძე" სტალინის დაკვეთით და უშუალო ჩარევით შეიქმნა. თუმცა ამ სიტუაციაშიც ნიჭიერი ადამიანები ახერხებდნენ ღირებულის შექმნას...

ვიენზელის "ივანე მრისხანე" თუნდაც. ბელადმა ტირანში საკუთარი თავი ამოიცნო და ეს ძვირად დაუჯდა ავტორს.

თბილისის სამხატვრო აკადემიას ისეთი პიროვნებები ხელმძღვანელობდნენ, როგორებიც იყვნენ გიორგი ჩუბინაშვილი, უჩა ჯაფარიძე, აპოლონ ქუთათელაძე, სერგო კობულაძე. მათ ღირსეულად გაუძლეს საბჭოთა იდეოლოგიის წნეხს. უბრალოდ, სხვა მასშტაბის პიროვნებები იყვნენ. აპოლონ ქუთათელაძემ, ფაქტიურად გადაარჩინა აკადემია. ეს ძალიან საინტერესო ისტორიაა, რომელიც ჩემმა პედაგოგმა, უჩა ჯაფარიძემ მიაგმო: საბჭოთა კავშირში სულ სამი სამხატვრო აკადემია ფუნქციონირებდა: ლენინგრადის, რიგისა და თბილისის. მოსკოვში არ იყო აკადემია. როდესაც ხელისუფლებაში ნიკიტა ხრუშჩოვი მოვიდა, იმის ნაცვლად, რომ მას აკადემია მოსკოვშიც გაეხსნა, მან თბილისის აკადემიის გაუქმება გადაწყვიტა. ამ პრობლემის მოსაგვარებლად აპოლონ ქუთათელაძე, უჩა ჯაფარიძე, შოთა მიქაბაძე, სერგო კობულაძე და კიდევ

Before 1936-1937 when Soviet repression machines started working with all their brutality, stylistic diversity and most importantly, a free spirit were maintained in the Georgian pictorial art.

1920s can be seen as the golden age of Soviet Avant-garde. It was the time when new language and explorations were merging with the new state ideology ... from Maiakovsky and Oberiuts to Meyerhold and Tairov. There are so many to name ...

Yes, it was a time of great innovations, a very interesting process that took place in many different spheres. The restrictions emerged in 1935-1936, and the World War II put art in the strictest of frames. Soviet government used it as a weapon of propaganda. For instance, "Giorgi Saakadze" by Mikheil Chiaureli was filmed after a direct order from Stalin and with his personal involvement. Although in this situation, talented artists still managed to create something valuable.

For instance, Eisenstein's Ivan The Terrible ... Stalin recognized himself in the tyrant and it cost the author a lot, which cannot be said about the conformist ideological surrogates created by Mikheil Chiaureli. However, he is our compatriot, nothing to say about his "chinovnik" career.

Tbilisi Academy of Art was lead by people like Giorgi Chubinashvili, Ucha Japaridze, Apolon Kutateladze and Sergo Kobuladze. They withstood the pressure of soviet ideology. They were personalities of a different magnitude. Apolon Kutateladze practically saved the Academy. It is a rather interesting story, which my teacher Ucha Japaridze told me: there were only three Art Academies in the whole Soviet Union – in Leningrad, Riga and Tbilisi. Moscow did not have one. When Nikita Khrushchev came to power, instead of opening a new academy in Moscow, he decided to shut down the Tbilisi Academy of Arts. To

სრულიად საქართველოს კათალიკოს პატრიარქი ილია II / Catholicos-Patriarch of All Georgia Ilia II
მხატვარი - გიორგი გეგეჩკორი / Painter - Giorgi Gegechkori

რამდენიმე პროფესორი მოსკოვში ჩავიდნენ. ხრუშჩოვთან ბატონი აპოლონი შევიდა, დანარჩენები მისაღებში დაელოდნენ. ცოტა ხანში მდივანმა კაბინეტში კონიაკითა და ტკბილეულით გაწყობილი საგორავებელი მაგიდა შეასრიალა. გარკვეული დროის შემდეგ კი გაიღო კაბინეტის კარი და აპოლონთან ხელიხელგადახვეული სახეაწითლებული ხრუშჩოვი გამოვიდა. გაისმა მისი განკარგულება: “Немедленно передайте Фурцевой” (ეკატერინე ფურცევა, მაშინდელი კულტურის მინისტრი): построить новое здание и добавить новые факультеты для Тбилисской Академии Художеств”. რა უთხრა, როგორ “მოხიზლა” აპოლონ ქუთათელაძემ საბჭოთა კავშირის კომპარტიის გენერალური მდივანი, არავინ იცის, მაგრამ ფაქტია, რომ ისეთმა პიროვნებამ, როგორც ის იყო, თბილისის სამხატვრო აკადემია გაუქმებისგან იხსნა. სხვათა შორის, სამხატვრო აკადემიას სულ ცოტა ხნის წინაც, თეატრალურ უნივერსიტეტსა და კონსერვატორიასთან ერთად გაქრობა ემუქრებოდა, მაგრამ საბედნიეროდ, ეს არ მოხდა.

მე თეატრალურში არ მისწავლია, მაგრამ ბოლო თხუთმეტი წელია ვმუშაობ, ვერ ვიტყვი რომ პრობლემები მხოლოდ ექვსი თვის მანძილზე დაგროვდა და ისინი სტატუსის შეცვლამ განაპირობა.

ჩემი აზრით, ამ სფეროში სისტემური პრობლემებია მოსაგვარებელი. გაუგებარია, როდესაც სამივე უმაღლესი სახელოვნებო სასწავლებელი არასამეწარმეო იურიდიულ პირადაა გადაკეთებული და გადაწყვეტილებებს ე.წ. "რეგენტთა საბჭო" იღებს, კულტურის სამინისტრო კი მართვის პროცესებში მონაწილეობას ვეღარ იღებს.

ყველა ტიპის სრულფასოვანი სახელოვნებო სასწავლებლის იდეა ოსტატ-შეგირდის ურთიერთობას ეფუძნება. სწორედ ამგვარ ურთიერთობას ეყრდნობოდა აღორძინების ხანის ოსტატთა სკოლები. მაგალითად, ტიცციანის სახელოსნოში სწავლების ასეთი სისტემა არსებობდა: ერთი წლის განმავლობაში შეგირდი სწავლობდა ხელობას - საღებავის მომზადებას, ტილოს გადაჭიმვას, დაგრუნტვას. საღებავებსაც თვითონ ამზადებდნენ შესაბამისი ფერის პიგმენტისგან. სწავლების ახალი ეტაპი

solve this problem, Apollon Kutateladze, Ucha Japaridze, Shota Mikatadze, Sergo Kobuladze and several other professors went to Moscow. Apolon went in to see Khrushchev, while the rest of the delegation remained outside to wait. Soon thereafter, a secretary rolled in a table filled sweets and Koniak. After some time, the door opened and Khrushchev came out hand in hand with Apolon. Everyone heard Khrushchev dictating to his secretary “Tell Furtseva (Ekaterina Furtseva was the minister of culture back then) right away, to start building a new building and add new faculties to Tbilisi State Academy of Arts”.

How exactly Apolon Kutateladze managed to convince the First Secretary of the Communist Party of the Soviet Union, no one knows. The fact is that he was the person who saved Tbilisi State Academy of Arts from shutting down. Recently, the State Academy of Arts, alongside with the Conservatory and Theatre University faced the same threat, luckily it did not happen.

I never studied at the Theatre University, however I’ve been working there for past 15 years and I can say that problems started to accumulating during he last 6 months and were caused by the change of the status.

I believe that there are many systemic problems to solve in this sphere. I don’t understand why they would change the status of the three institutions for higher education into non-profit-making legal person. Besides, this decision was made by a so-called “regent council”, while ministry of culture could not take part in this process.

The idea of every normal educational institution, which deals with art, is based on the relationship between the master and the apprentice. This is the principle on which the Renaissance schools stood. For instance, in Titian’s workshop there was a following teaching system: for the whole year,

მხოლოდ ამის შემდეგ იწყებოდა. სწავლების ასეთი მეთოდოლოგია დაედო საფუძვლად ცნობილი იტალიელი მხატვრების, ანიბალე და აგოსტინო კარაჩების მიერ ბოლონიის აკადემიის დაარსებასაც.

ტექნოლოგიების განვითარებამ განსხვავებული რეალობა შექმნა იგივე ვიზუალურ ხელოვნებაში...

თანამედროვე ეპოქამ ახალი მიმართულება და პროფესიები მოიტანა.

ადამიანის თვალი ისე მიეჩვია სამ განზომილებას და მრავალფეროვან ეფექტებს, რომლებსაც მას ელექტრონული მედია სთავაზობს, რომ ნაკლებად ეფექტური გამოსახულება მისთვის უკვე საინტერესო აღარ არის. დავით კაკაბაძე წერდა, რომ მთავარი მხატვრობაში სივრცის განცდაა. სივრცის განცდას ორგანოზომილებიან სიბრტყეზე მესამე განზომილების შემოტანა

apprentices would learn to prepare paint, canvas, applying ground. They learned to prepare colors from different pigments. Only after this, the new stage of learning began.

This method of teaching is based on the principles of famous Italian painters Annibale and Agostino Caracci, founders of the Art Academy in Bologna.

The coming of technologies created a new reality in visual arts ...

New epochs always bring new movements and professions.

Human eye is so used to dimensions and various effects, offered by electronic media, that the less effective images stopped being interesting. David Kakabadze used to say,

იძლევა. როგორ აღიქვამს ამას თვალი? ცნობილი ხელოვნებათმცოდნე, ბერნარდ ბერნსონი ამბობდა, რომ პატარა ბავშვი ყველაფერს ხელის შეხებით შეიცნობს. ეს უბრალო ცნობისმოყვარეობა არ არის. ბავშვს მესამე განზომილების აღქმა დროთა განმავლობაში უყალიბდება საგნებთან უშუალო შეხების გზით. ამიტომ მისი ნახატიც ორგანზომილებიანია. ის მესამე განზომილებას ეძებს, ამიტომაც ეხება საგნებს ხელით. ადამიანს მესამე განზომილების აღქმა თვალდახუჭულსაც შეუძლია. ხელით გვრძნობთ ფორმას. ყველაზე მგრძობიარე ადამიანის თითებია. გარკვეული დროის შემდეგ ხელით შეხების "ცოდნა" თვალზე გადმოდის. ზრდასრული ადამიანი მესამე განზომილებას თვალით ეხება. ფერწერული თუ გრაფიკული ნამუშევრის სივრცისეული აღქმა მხოლოდ იმ შემთხვევაშია სრულფასოვანი, თუ ის მაღალი ოსტატობითაა შესრულებული.

ასევეა ფაქტურა. სხვადასხვა ტიპის ფაქტურის - აბრეშუმის, ხავერდის, ძვირფასი ქვების, ლითონის, ხის - ტილოზე გადმოცემა ფერწერის ტექნოლოგიის საფუძვლიან ცოდნას, დაუღალავ შრომას და მრავალწლიან გამოცდილებას მოითხოვს.

რამ განაპირობა თქვენი ინტერესი ისტორიული თემატიკისადმი?

ისტორიული პირების პორტრეტების შექმნა ჩემთვის თვითმიზანი არ ყოფილა. ქართველ მეფეთა და საზოგადო მოღვაწეთა პორტრეტების სერიაზე მუშაობისას შევეცადე, თანამედროვე დაზგურ ფერწერაში მეტი მნიშვნელობა პარადული პორტრეტის უანრის დამკვიდრებისათვის მიმენიჭებინა. ეს თემატიკა მეტად საინტერესო და მრავალფეროვანია: სხვადასხვა ეპოქის მდიდრული სამოსი, აქსესუარები, აღჭურვილობა... ეს საშუალებას მაძლევს, მუშაობის პროცესში თანამედროვე ტექნიკურ საშუალებებზე დაყრდნობით სრულფასოვნად გამოვიყენო კლასიკური ფერწერის ტექნოლოგიის მრავალსაუკუნოვანი გამოცდილება, როგორც ტრადიციული მრავალფენიანი ფერწერის ტექნოლოგია გამჭვირვალე საღებავების გამოყენებით, ასევე ფერწერა a la prima.

that the most important thing in pictorial art is perception of space. This perception is brought about by introducing a third dimension into the bidimensional plane. How does an eye perceive it? A famous art historian Bernard Berenson used to say that children perceive the world around them by touching it with their hands. It is not just a curiosity. Children develop a sense of dimensions gradually, through coming in touch with the objects. This is why their paintings are also bidimensional. They search for the third dimension; this is why they touch things. Human beings can perceive the third dimension even with their eyes closed. We feel the shape of things with our hands. The most sensitive human instrument is their fingers. After some time, the knowledge of "touching" transfers to eyes.

The same thing goes for texture. There are different types of texture – silk, velvet, jewels, metal, wood – to represent them on canvas, one has to have the knowledge of technology; it requires hard work, as well as years of experience.

What determined your interest towards the historical themes?

I never aimed to work specifically on the portraits of historical figures. However, while working on a series of portraits of Georgian kings and public figures, I tried to raise the importance of full-length portrait in the modern easel painting. This theme is really interesting: rich garments of different historical times; accessories, equipment ... it gives me the possibility, to use the experience obtained with the classic pictorial technology, while still relying on the new technical possibilities, as well as traditional multilayer pictorial technology, using the transparent colors and painting alla prima (wet-on-wet).

ელენე ახვლედიანს ხომ არ გაიხსენებდით...

ქალბატონი ელენეს სახელოსნოში ხუთი წლის ასაკში მოვხვდი. ის ჩემი მშობლების უახლოესი მეგობარი იყო. მან დამაწყებინა და შემაყვარა ეს ურთულესი პროფესია. 13 წლის ვიყავი, როდესაც ქალბატონმა ელენემ თავის ნამუშევარში ცხენები ჩამახატინა. ნიკოლაძის სასწავლებელში ჩასაბარებლად მან მომამზადა.

მისი სახელოსნო, რომლის კარიც არ იკეტებოდა, ხელოვნების ნამდვილი ცენტრი იყო: აქ იკრიბებოდნენ იმ ეპოქის ბუმბერაზი ხელოვანები და საზოგადო მოღვაწეები, ქართველი და უცხოელი მხატვრები, მუსიკოსები, მეცნიერები, მწერლები... იმართებოდა გამოფენები, კლასიკური მუსიკის კონცერტები. ელენეს სახელოსნოში მოვუსმინე პირველად სვიატოსლავ რიხტერს, დავით ოისტრახს, მსტისლავ რასტრაპოვიჩს.

16 წლის ვიყავი, როდესაც ქალბატონი ელენე საკუთარ გამოფენაზე მოულოდნელად გარდაიცვალა.

დღეს არსებობს ბაზარი, ფასი განსაზღვრავს მხატვრულ ღირებულებას...

მხატვრული ნაწარმოების ფასი ყოველთვის არსებობდა.. მხატვარს შემოსავალი ხომ უნდა ჰქონოდა. მაგრამ მთავარი ამ პროფესიისადმი დამოკიდებულება იყო. მხატვრის პროფესია ყველა ეპოქაში დამკვეთზე იყო დამოკიდებული. იშვიათი გამონაკლისის გარდა, ამ პროფესიის ხალხს არასოდეს ულხინდა.

მე ვფიქრობ დღეს გალერისტები ადგენენ კრიტერიუმებს... სამყარო შეიცვალა

დღევანდელ დღეს ნამუშევრის შეფასების კრიტერიუმები აღარ არსებობს. მეტსაც გეტყვი, ხელოვნების კრიტიკა, როგორც მისი განუყოფელი ნაწილი პრაქტიკულად გაქრა. ეს სამწუხარო რეალობაა, რადგან სრულფასოვანი კრიტიკის გარეშე ხელოვნების განვითარება ფერხდება.

Could you tell us something about Elene Akhvlediani ...

I came to Elene Akhvlediani's workshop when I was 5 years old. She and my parents were very close friends. She made me love and become involved with this difficult profession. I was 13 years old when she let paint horses into one of her paintings. She was the one who prepared me for admission to Nikoladze Art school.

Her workshop, was always open and it represented a real art centre: the biggest artists and public figures of that time used to gather there, Georgian and foreign painters, musicians, scientists, writers ... they held exhibitions, classic music concerts. It is in her workshop that I first heard Sviatoslav Richter, David Oistrakh, Mstislav Rostropovich.

I was 16 years old when Elene suddenly passed away on her own exhibition.

Today, we have a market; price determines the artistic value ...

There always existed a price for artistic work ... painters also had to have an income, but the most important thing is the attitude towards their profession. It always depended on commissioners. Except for some exceptions, people of this profession never lived richly and happily.

I believe that the gallerists are those who come up with the , today ... the world has changed...

Today there are no more criteria for evaluating a piece of art. Also, art critique, which is an essential part of art itself, has vanished. It is a rather unfortunate reality, since without the strong critique, the development of art is arrested.

ცოტნე დადიანი / Tsothne Dadiani
მხატვარი - გიორგი გეგეჩკორი / Painter: Giorgi Gegechkori

საავტორო უფლებების დაცვა, ერთ-ერთი წამახალისებელი თუ არა სასიცოცხლო ფაქტორია ხელოვანისთვის და ზოგადად ხელოვნებისთვის. მეთანხმებით?

მივესალმები ყოველმხრივ. რთულია ინდივიდუალურად მართო ეს პროცესი. წლების წინ არსებობდა საავტორო უფლებათა დაცვის ერთიანი სისტემა, რომელშიც მეც ვიყავი გაერთიანებული. ის ძალიან ეფექტურად მუშაობდა. ზოგჯერ არც კი ვიცოდი, საიდან მერიცხებოდა ჰონორარები.

დღემდე სხვადასხვა ჟურნალ-გაზეთები ჩემს ნამუშევრებს ისე იყენებდნენ, რომ არც კი მეკითხებოდნენ. ჩემს მიერ შექმნილი პორტრეტები ხშირად ისტორიული პირის იდენტიფიცირების ერთადერთი წყაროა. ერთხელ ერთ-ერთ ქართულ გაზეთში ჩემი ნამუშევრების კოლაჟი აღმოვაჩინე, რომელიც ისეთ სტატიას ერთვოდა, რომ გულზე შემომეყარა. ავტორი (არ ვიცი, როგორ შეიძლება მას ისტორიკოსი ვუწოდო) წერდა, რომ ბაგრატ მესამემ სამი ათასი რუსი კახაკი ჩამოიყვანა და საქართველო ისე გააერთიანა. მკითხველი რომ ამას წაიკითხავს და დახედავს ჩემს ნამუშევრებს, იფიქრებს, რომ ამ სისულელეს მეც ვეთანხმები. ჩემი ნამუშევრების უნებართვოდ გამოყენების უამრავი ფაქტი მქონია. უცხოეთში ამას კერავინ გაბედავს და თუ გაბედავს, სერიოზულ ჯარიმასაც გადაიხდის.

საბედნიეროდ, თქვენი ასოციაციის ეფექტური ამუშავების შედეგად საავტორო უფლებების დაცვის საქმე საგრძნობლად გაუმჯობესდა. ამაში სულ ცოტა ხნის წინ დავრწმუნდი, როდესაც ერთ-ერთმა პერიოდულმა გამოცემამ ჩემი ნამუშევარი უნებართვოდ დაბეჭდა. ასოციაციის დახმარებით, უმოკლეს ვადაში მოხდა რეაგირება აღნიშნულ ფაქტზე და გამომცემლობას ჯარიმა დაეკისრა.

თუ გვინდა, რომ ევროპული სტანდარტების ქვეყნად ჩამოვყალიბდეთ, ამ ტიპის ურთიერთობები წესად უნდა ვაქციოთ, რადგან ხელოვანისთვის მისი შემოქმედება სულიერ საზრდოობასთან ერთად ხშირ შემთხვევაში შემოსავლის ერთადერთი წყაროცაა.

Would you say that copyright protection is one of the crucial factors in favor of artists and art?

Absolutely. It is very difficult to manage this process individually. Years ago, we had a unified system of copyright protection and I was a member of it. It was very effective; sometimes I could not even understand where the honorarium came from.

Until today people use my work in many magazines and media outlets and never even ask for permission. The portraits created by me often are the only way to identify a historical figure. Once, I found a collage of my works in one of the newspapers. It was accompanied by an article. I almost got a heart attack. The author (I cannot even call him a historian) wrote, that Bagrat III brought three thousand Kazaks to Georgia and this way united the country. When people read this, and see my paintings there, they will believe that I agree with this nonsense. I've had many facts of them using my work without permission. Abroad, no one will dare to do so, because they know they will have to pay some serious fines.

Luckily, after your association started working actively, the copyright protection got significantly better. Recently, when one of the periodical outlets published my work without permission, I addressed the association and they reacted very swiftly. The publisher got a fine.

If we really want to become a country of European standards, this type of relationships should become a rule, since for artists their work is not only the soul food, but also a means of survival.

პრეცედენტები

PRECEDENTS

JAY-Z & KANYE WEST

Jay-Z-ი და Kanye West-ი სავარაუდოდ თავს ბედნიერად გრძნობენ, მას შემდეგ რაც გაირკვა, რომ მათ წინააღმდეგ აღძრული ფედერალური სარჩელი სიმღერის, "The Joy", ირგვლივ მხარეთა შეთანხმებით დასრულდა. "Watch the Throne"-ის რეპერებს სილ ჯონსონმა უჩივლა, სიმღერის, "Different Strokes", ნიმუშის უნებართვოდ გამოყენებისთვის. ჯონსონის მტკიცებით Jay-Z-ი ცდილობდა სიმღერის საკუთარ სოლო ალბომში, "My Beautiful Dark Twisted Fantasy", გამოყენებას, თუმცა ვადებში ვერ ჩაეტიდა, და როდესაც

სიმღერის ნიმუში "WTT" - ში გამოჩნდა, ჯონსონმა სასამართლოს მიმართა.

ილინოისის შტატის სასამართლოს მიერ დოკუმენტების შეგროვების პერიოდში კი მხარეები შეთანხმდნენ და საქმის შემდგომი დეტალებიც საზოგადოებისთვის უცნობი დარჩა. თავად სილ ჯონსონი ცნობილია საავტორო უფლებების დარღვევებისათვის ბრალდებების წაყენებაში, მანვე უჩივლა მაიკლ ჯექსონს, ჯეფერსონ აირპლეინს და საიპრეს ჰილს.

Jay-Z and Kanye West should feel happy, after the federal lawsuit against them initiated because of the unauthorized use of the song "The Joy", ended in settlement between the parties. Watch the Throne rappers were sued by Syl Johnson, who claimed that the duo used an unauthorized sample of his song "Different Strokes". According to Johnson, West had attempted to clear the sample for his 2010 record My Beautiful Dark Twisted Fantasy, but could not get the deal ready in time for its release and

ended up putting the track on Throne without his permission, so Johnson filed the lawsuit.

Legal papers filed in Illinois last week indicate that the suit has been dismissed; however the details of settlement have not been made public. Johnson has pursued previous legal action against violators of copyrights; he was the one to sue Michael Jackson, Jefferson Airplane and Cypress Hill.

GUCCI GUESS-ის წინააღმდეგ GUCCI VERSUS GUESS

მოდების სახლებმა, Gucci-მ და Guess-მა სასამართლოს მიმართეს, მას შემდეგ რაც Guess-მა Gucci-ს საავტორო უფლება დაარღვია და არავისთვის უოფილა მოულოდნელი Gucci-ს უპირატესობა. მდიდრული ტანსაცმლის მწარმოებელმა ბრენდმა 2009 წელს Guess-ის წინააღმდეგ სასამართლოს მიმართა და საავტორო უფლებების დარღვევისთვის 221 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობის კომპენსაცია მოითხოვა. Guess-მა თავისი ფეხსამელების ახალი სერიისთვის გამოიყენა Gucci-ის ბრენდის მსგავსი ლოგოები, წითელი და

მწვანე ზოლები, Guess-მა ასევე წარმატებით განახორციელა Gucci-ის ბრენდისთვის დამახასიათებელი ყავისფერის და კრემისფერის დატანა ფეხსაცმელების კოლექციაზე და გაყიდვების მაღალ მაჩვენებელსაც მიაღწია. სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებით Gucci-ის გადაეცემა 4.7 მილიონი აშშ დოლარი, რაც დაფარავს სასამართლო პროცესში მიმდინარეობისას დახარჯულ ადვოკატების ხარჯებს. ხოლო Guess-ს სამუდამოდ აეკრძალა სადაო დიზაინის პროდუქციის დამზადება და გაყიდვა.

Fashion brands Gucci and Guess went to court, after Guess violated Gucci's copyright and no one was surprised that Gucci won. The brand producing luxurious clothes initially sued Guess in 2009 and demanded the compensation of 221 million US dollars, because the Guess fashion brand allegedly imitated four specific Gucci designs: the green and red stripe; as well as putting crème and brown

colors, characteristic to Gucci, on a shoe collection, in order to achieve higher sale rates. Court awarded Gucci \$4.66 million dollars, which represents the profit Guess made from using certain unauthorized Gucci trademarks, according to The Fashion Law. The court also granted Gucci a permanent injunction against Guess' use of three of the four challenged designs.

ექსპერტი

EXPERT

გვესაუბრება თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
პროფესორი გვანცა გუგუშაშვილი

Interview with Professor Gvantsa Gugeshashvili, I.Javakhishvili Tbilisi State University

რატომ ინტერესდებიან მომავალი იურისტები საავტორო სამართალით ?

WHY DO FUTURE LAWYERS BECOME INTERESTED IN COPYRIGHT LAW?

ბოლო რამდენიმე წელია საავტორო სამართალი დაინტერესება მკვეთრად გაიზარდა. მე ვფიქრობ ეს სწორედ საავტორო უფლებათა ასოციაციის ბოლოდროინდელი აქტივობითაა გამოწვეული. მართალია ასოციაცია დიდი ხანია არსებობს, მაგრამ საზოგადოების დიდმა ნაწილმა არაფერი იცოდა ამის თაობაზე. ისე გამომდის, რომ რეკლამას ვაკეთებ, მაგრამ ამას გულწრფელად ვამბობ. სხვისი ინტელექტუალური საკუთრების მითვისება თითქოს დანაშაულად არ აღიქმებოდა. რეალურად კი ეს დანაშაულია, და თანაც ავტორს მორალურ ზიანსაც აყენებ, მატერიალურად ერთავ. ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორი, რამაც საზოგადოებისა და სტუდენტების დაინტერესება გამოიწვია არის ინფორმირებულობა. ჩვენ პროფესორას, რამდენიც არ უნდა გვესაუბრა ამ თემაზე, თან იმის გათვალისწინებით, რომ ინტელექტუალური საკუთრების სამართალი სავალდებულო საგანი არ არის, სტუდენტმა შესაძლოა ისე დაამთავროს ბაკალავრიატი, ამ სფეროში არ ჰქონდეს გავლილი მასალა. ინფორმირება უფრო მედია საშუალებებით ხდება. იმატა იმ სტუდენტების რიცხვმა, ვინც არჩევით საგნად საავტორო უფლებების სამართალი აირჩია. იწერება სამაგისტრო ნაშრომები ამ სფეროში. მე მუავს დოქტორანტი, რომელმაც საავტორო უფლებების სამართალი აირჩია. ასევე უნივერსიტეტს ჰქონდა საქბატენტთან კლინიკები მაგისტრატურის ფარგლებში. ერთი სემესტრის განმავლობაში ადგილზე

In the last few years, the interest towards the copyright law has increased. I believe that this is due to the recent activeness of the Georgian Copyright Association. It is true, that the Association has existed for a long time, but the major part of our society did not have any information about it. It seems like I am advertising, but I am really speaking from my heart. Before, people did not even consider that appropriating others' intellectual property is a crime. Although it is, in fact, a crime, and while committing this crime, you cause moral and material harm to the author. One of the main factors, which helped raise the interest of society and students in this case, is awareness. We, professors, could talk about it, but since intellectual property law is not an obligatory subject, students would graduate, without having touched any kind of copyright-related materials. The main source of information is media. The number of students who take copyright law as optional subject increased. Some of them wrote MA works on this topic. I have a PhD student who chose copyright law. The University also had MA internships with Sakpatenti. Students spent one semester in Sakpatenti and familiarized themselves with the work of this organization. Some of the students went to the Georgian Copyright Association for the internship.

The Association made a special certification courses. They invited famous foreign experts who, alongside with the Georgian professors lead the program ...

It makes me very glad. When I decided to follow the intellectual property law, my fellow students made

იყვნენ მივლენილნი საქპატენტში და ადგილზე ეცნობოდნენ ამ ორგანიზაციის საქმიანობას. ნაწილი სტუდენტებისა საავტორო უფლებათა ასოციაციაში იყო პრაქტიკის მისაღებად.

ასოციაციამაც გააკეთა სპეციალური სასერტიფიკატო კურსი. მოიწვია ცნობილი უცხოელი ექსპერტები და ისინი ქართველ პროფესორებთან ერთად უძღვებოდნენ ამ პროგრამას...

მე ეს ძალიან მახარებს. მე როცა გამოვთქვი სურვილი ინტელექტუალური საკუთრების სამართლის განხრით წავსულიყავი, ჩემი თანაკურსელები დამცინოდნენ. მაშინ ეს სფერო არ იყო წინ წამოწეული. მხოლოდ თამარ ტალიაშვილი მოღვაწეობდა აქტიურად. დღეს სიტუაცია შეიცვალა, ეს სფერო მეტად პოპულარული გახდა. პროფესიონალიზმი კი გამოცდილებას, პრაქტიკულ საქმიანობას მოაქვს. ეს ახალაზრდები იმუშავებენ ამ საკითხებზე, საბოლოო ჯამში შეიძლება კარგი სპეციალისტები ჩამოყალიბდნენ. ეს ქვეყანასაც გამოადგება და მათ პირად კარიერასაც.

როგორ ფიქრობთ ეს დაკავშირებულია ზოგადად ქვეყნის ეკონომიკურ-პოლიტიკურ კურსთან?

ინტელექტუალური და საავტორო სამართლის ობიექტები, როგორცაა სასაქონლო ნიშნები, პატენტები, ნაწარმოებები, მეტად ძვირად ღირებულ აქტივებად ითვლება და მათი წილი მსოფლიო ბაზარზე ძალიან დიდია. წამყვანი საწარმოების წილის 70-80% ინტელექტუალურ საკუთრებაზე მოდის. რა თქმა უნდა ეს ქვეყნის კურსიდანაც მომდინარეობს. საზოგადოების დიდმა ნაწილმა გაიაზრა და გაიგო, რომ ინტელექტუალური საკუთრება ეკონომიკური წინსვლის ერთგვარი გარანტიაა, მეც ამას რა თქმა უნდა ვეთანხმები.

ეს გარკვეულწილად სტაბილურობასთან და კეთილდღეობასთანაც ასოცირდება...

თავისთავად ცხადია, როცა საზოგადოება ამაზეც ზრუნავს, ესე იგი მას, მეტ-ნაკლებად ყოფითი საკითხები მოგვარებული უნდა ჰქონდეს. მე ვინტერესდები ხოლმე ჩვეულებრივი რიგითი მოქალაქეების

fun of me. This sphere was not so popular back then. Only Tamar Taliashvili was really active in this sphere. Today, the situation has changed, this field is more popular and professionalism emerges through experience and practical work. These young people will work on these issues, and may become very good specialists. This will serve both their careers and the country.

How do you think, is it connected to the overall politico-economic course of the country?

Objects of intellectual property and copyright law, such as brands, patents, works, are expensive assets and their share on the World Market is quite big. 70-80 % of the share of leading companies is occupied by intellectual property. Of course, it does depend on the course of the country. Major part of the society realized, that intellectual property, is a certain guarantee of economic progress. I also agree with that, of course.

It is also associated with stability and well-being ...

Of course. If society starts caring for this issue, it means that other, more pressing, problems have been solved. I usually take interest in asking the opinion of regular citizens and they often reply, that now is not the time for copyrights and their protection. I believe that situation will improve, when people will start considering copyright protection among other important issues to solve. It will change, when they stop addressing this problem in such a nihilistic way.

What is the situation in the universities, in terms of copyright protection?

Our university signed a memorandum with the Georgian Copyright Association. It regards the use of the educational literature. It means that the materials should be obtained legally, in order not to harm the authors. It is impossible to totally control this process, however the precedent itself, is already noteworthy. In addition, computer software, which is necessary for the learning process should be licensed or there should be a special permission about its free sharing. We face many obstacles here. Everything goes back to the insufficient material resources of students and the university.

Both, copyright protection issue and the mechanism of enforcement need revision and changes.

განწყობით. ხშირად მკვასუხობენ: რა დროს საავტორო უფლებებია და მათი დაცვა. მე ვფიქრობ მაშინ გამოსწორდება მდგომარეობა, როცა ადამიანები სხვა მნიშვნელოვან პრობლემებთან ერთად, საავტორო უფლებების დაცვის საკითხსაც გაითვალისწინებენ, როცა ასეთი ნიჭილისტური დამოკიდებულება არ იქნება ამ პრობლემისადმი.

საუნივერსიტეტო პროცესებთან დაკავშირებით რა სიტუაციაა საავტორო უფლებების დაცვის თვალსაზრისით?

გაფორმდა მემორანდუმი ჩვენს უნივერსიტეტსა და საავტორო უფლებათა ასოციაციას შორის. ეს ეხება სასწავლო ლიტერატურის გამოყენებასაც.

გულისხმობს ლიტერატურის მოპოვებას ლეგალური გზით, რათა არ დაზარალებდნენ ავტორები. ამის სრულად კონტროლირება შეუძლებელია. თუმცა თავად პრეცედენტი უკვე საუურადღებოა. ასევე კომპიუტერული პროგრამები, რომელიც აუცილებელია სასწავლო პროცესისთვის უნდა იყოს ლიცენზირებული ან არსებობდეს მათი თავისუფლად გაგრძელების ნებართვა. აქაც უამრავ წინააღმდეგობას ვაწყდებით. ყველაფერი სტუდენტისა და მთლიანად უნივერსიტეტის არასაკმარის მატერიალურ უზრუნველყოფამდე მიდის.

საავტორო უფლებების დაცვის საკითხი და მისი აღსრულების მექანიზმები თავის მხრივ ასევე დახვეწას საჭიროებს.

ხელოვნების საბანკო

TREASURE OF ART

გიორგი კალანდია / მუზეუმის დირექტორი, პროფესორი

Giorgi Kalandia / Director of Museum, Professor

მიუხედავად დიდი სახელოვნებო თუ სამუზეუმო ტრადიციისა, საქართველოში დღემდე ვერ ჩამოყალიბდა ხელოვნების ნიმუშთა ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო. მართალია არსებობს საკმაოდ დვაწლმოსილი და კომპეტენტური საექსპერტო კომისია, მაგრამ არ გაგვაჩნია ექსპერტთა მომზადების გამოცდილება. ცალკეული მუზეუმები თუ არქივები ხშირ შემთხვევაში ამა თუ იმ ნამუშევრის ავტორის დადგენას სათანადო კადრების სიმწირის გამო წლობით ვერ ახერხებენ. სამწუხაროდ არ არსებობს არც საექსპერტო დასკვნის სტანდარტული ფორმა, რომელიც ამა თუ იმ ხელმოუწერელი

Despite the fact that Georgia has a long art and museum tradition, until this day we do not have a national bureau of art expertise. It is true, that we have an experienced and competent committee of experts, but we have no experience of training the experts. Various museums or archives often cannot manage to identify the author of a particular piece because they human and other resources. Unfortunately, there is no standard template for expert conclusion, which alongside with the history of an unsigned piece would scientifically explore and identify its author. The Georgian State Museums of Theatre, Music, Cinema and

ერთი ნახატი ისტორია, ანუ ყველა ნახატს თავის ავტორი ჰყავს EVERY PAINTING HAS ITS AUTHOR – STORY OF ONE PAINTING

(დასავლეთ ევროპული მხატვრობის შედეგრი ხელოვნების სასახლეში)
(A Western European masterpiece at the Georgian Art Palace)

ნამუშევრის ისტორიასთან ერთად მეცნიერულად შეისწავლის და დაასაბუთებს ავტორის ვინაობას. საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმი ხელოვნების ნიმუშების კვლევის ევროპული ფორმის დამკვიდრებას ცდილობს. წარმოდგენილი საექსპერტო დასკვნა ერთ უნიკალურ ნამუშევარს ეხება, რომლის ავტორი საქვეყნოდ განთქმული მხატვარი უნდა იყოს.

Choreography attempt to establish the European methods of research for the pieces of art. The presented expert conclusion regards one particular piece, whose author is considered to be an internationally famous artist.

ნივთის ისტორია

2012 წლის აპრილში საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმმა, შემსყიდველი კომისიის თანხმობით, მოქალაქე მარო პატარქალიშვილისაგან შეისყიდა ოვალური ფორმის ნამუშევარი, რომელზეც მამაკაცისა და ქალის არშიყი იყო ასახული. პირველივე შეხედვისთანავე ჩანდა, რომ ნამუშევარი დასავლეთ ევროპული, კერძოდ კი ჰოლანდიური ან ფლამანდიური სკოლის საინტერესო და შეიძლება ითქვას ღირსშესანიშნავ ნიმუშს წარმოადგენდა. თავად ნახატი პატარა ზომისაა 15-20 სმ. ჩარჩოიანად 21-25 სმ. დასახატ მასალად გამოყენებულია ხის დაფა, რომელიც საფუძვლადგაულოდაა ხელით გათლილი, ხის საფუძველზე გაკეთებულია გრუნტი და ნახატი უკვე მასზეა შესრულებული. საყურადღებოა ის მომენტიც, რომ ჩარჩო ნახატის თანადროული უნდა იყოს, რადგან ისიც ხელითაა გათლილი, რაც კარგად ეტყობა როგორც შიდა მხარეს, ასევე ჩარჩოს უსწორმასწორო კონტურებს.

History of the object

In April 2012, the Georgian State Museum of Theatre, Music, Cinema and Choreography, with permission from the buyer's commission purchased an oval-shaped painting, representing a scene of flirtation between a man and a woman, from the citizen Maro Patarqalishvili. It was obvious, that the work represented an interesting and noteworthy example of Western European, more specifically Dutch or Flemish school. The painting itself is small in size: 20-15 cm, or 25-21 cm including the frame. A wooden board is used as canvas, and is thoroughly hewn by hand; the ground is applied on the abovementioned wooden base preparing it for the painting itself. It is also worth mentioning, that the frame seems to have been made at the same time with the painting, since it is also hand-hewn and the signs of this work can be seen on uneven contours of the frame.

This piece is unsigned, although the manner of performance, colorites, shadow and light, thoroughly naturalistic method of painting details and most importantly, the genre of the theme, provides the possibility to look for the parallels of the piece in concern, within the depths of the European art.

Epoch

In the 17th century, the Dutch pictorial art was rich and entering into its golden age. This is the time when the world-class painters like Rembrandt, Michiel van Mierevel, Anthony van Dyck emerge. It is also necessary to note that a certain part of painters was particularly keen on transmitting the lifestyle of rural people and peasants. Their eyes rest upon the lives of shoemakers, alchemists, bandits, gamblers; the painters' eyes, looked inside the inns, taverns or hotels; part of the Flemish painters describe the flirtation of prostitutes, eagerness of passionate men, confusion of young men hazy with smoke and inappropriate behavior of tipsy elders, in a vivid and colorful way. The Dutch pictorial art of this time is unbelievably human, as it has never been since.

Possible authors

One of the most significant representatives of the abovementioned time and genre is Adriaen

ნამუშევარი ხელმოუწერელია, თუმცა შესრულების მანერა, ფერთა კოლორიტი, შუქჩრდილები, დეტალების ხატვის ზედმიწევნით ნატურალისტური მეთოდი და რაც მთავარია დახატული თემის ჟანრი, საშუალებას იძლეოდა ჩვენთვის საინტერესო ნამუშევრის პარალელები გვეძებნა დასავლეთ ევროპული მხატვრობის წიაღში.

ეპოქა

მე-17 საუკუნეში ისედაც მდიდარ ნიდერლანდურ მხატვრობას ოქროს ხანა დაუდგა, ამ პერიოდში ასპარეზზე გამოდიან ისეთი მსოფლიო დონის შემოქმედნი, როგორებიც არიან რემბრანტი, მიხილ ვან მირეველტი, ენტონი ვან დეიკი და ასე შემდეგ. უნდა აღინიშნოს ის გარემოებაც, რომ მხატვართა გარკვეული ნაწილი განსაკუთრებული მონდომებით გადმოსცემს სოფლის ადამიანთა, ანუ ჩვეულებრივ მოკვდავთა ყოფას. მათი მხერა მიიპყრო მეწაღეების, ალქიმისკოების, ყაჩაღების, ბანქოს მოთამაშეების ცხოვრებამ, მხატვრების თვალმა, თუ შეიძლება ითქვას, შეიხედა ჩვეულებრივ ტრაქტირებში, ლუდხანებში, ტავერნებსა თუ სასტუმროებში. ფლამანდიელ მხატვართა ნაწილი მთელი სიხასხასითა და კოლორიტით გადმოგვცემს სიძვის დიაცთა კეკლუსს, ვნებამოძალეული მამაკაცების ჟინს, თამბაქოს ბოლით გაბრუებული ყმაწვილების დაბნეულობას და შეზარხოშებული მოხუცების შეუსაბამო საქციელს. ერთი სიტყვით რომ ითქვას, ამ პერიოდის ნიდერლანდური მხატვრობა მანამდე არნახულად და შემდეგ განუმეორებლად გაადამიანურდა.

შესაძლო ავტორები

ამ პერიოდის და ამ ჟანრის ერთ-ერთ გამორჩეულ მხატვრად ადრიან ბრაუვერი (1605 - 1638) ითვლება. მისი ნამუშევრების უმეტესობა დაცულია მიუნხენის პინაკოტეკში, სანქტ-პეტერბურგში, მადრიდში, დრეზდენსა და ვენის ლიხტენშტეინის გალერეაში. ბრაუვერი, მიუხედავად ფლამანდიური წარმოშობისა, ჰოლანდიური მხატვრობის დიდ გავლენას განიცდიდა, ამიტომაც მისთვის უცხოა იმ პერიოდის ფლამანდიური საზეიმო და მდიდრული ხატვის სტილი. მისი მთავარი

ინტერესი გლახთა ცხოვრების ჟანრული სცენებია. საილუსტრაციოდ ერთ მაგალითს წარმოვადგენთ:

1630 წელს შექმნილი ნამუშევარი გლახების ჩხუბს გადმოგვცემს, თუმცა მასზე კარგად მოსჩანს ბრაუვერის ხატვის მანერა: ინტერიერი, რომელიც აუცილებლად ფანჯრითაა გაფორმებული და ამ ინტერიერში აუცილებლად მოსჩანს ერთი მოქმედი პირი რომელიც ან შეშინებული ან საგანგებოდ მობილიზებული ადევნებს თვალუურს მთავარ სცენას.

ბრაუვერს ბევრი მიმდევარი გაუჩნდა, ცნობილია რომ მას განსაკუთრებით პიტერ პაულ რუბენსი აფასებდა, რომელმაც მისი ნახატებიც კი შეიძინა თავისი კოლექციისათვის. შემორჩენილია ბრაუვერის მიმდევართა ან მისი სკოლის წარმომადგენელთა რამდენიმე ნიმუში: ნახატი "ჩახუტება" ან "სცენა ტრაქტირში".

თუმცა ბრაუვერის ჟანრის ყველაზე გამორჩეული გამგრძელებელი და წარმომადგენელი დავით ტენიერს მეორეა

Brouwer (1605–1638). The majority of his works are protected at the Munich Pinacothèque, St. Petersburg, Madrid, Dresden and Vienna Liechtenstein Gallery.

Brouwer, despite his Flemish roots, experienced a huge impact from Dutch pictorial tradition, this is why the festive and rich style of the contemporary Flemish art was so strange to him. His primary interest were the scenes from rural life of peasants. To illustrate this, I will present one example.

A piece from 1630 transmits a fight between the peasants. On this piece we can see very clearly his manner of painting: we see interior, which is always accompanied by a window, then there appears one of the protagonists which looks either scared or mobilized and is keeping an eye on the scene.

Brouwer had many followers, and it is known, that Peter Paul Rubens appreciated him particularly much and even purchased Brouwer's his paintings for his own collection. We have several pieces left from Brouwer or followers of his school: "Embrace", or "Tavern Scene".

(1610 - 1690). ფლამანდიური სკოლის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფიგურა პიტერ პაულ რუბენსისა და ენტონი ვან დეიკის გვერდით.

დავით ტენიერს უმცროსი 1610 წლის 15 დეკემბერს მოინათლა, ხატვის პირველ გაკვეთილებს მამამისისაგან დავით ტენიერს უფროსისაგან იღებდა, ითვლება რომ სწავლობდა ასევე რუბენსთან და ბრაუვერთან. 1637 წელს ის იან ბრეიგელ უფროსის ქალიშვილზე დაქორწინდა, ქორწინებამ მდიდარი მზითვევი, ამასთანავე რუბენსის მეგობრობა და მფარველობა მოუტანა. 1651 წელს ერგჰერცოგ ლეოპოლდ ვილჰელმ ავსტრიელის მიწვევით ის ბრიუსელში სამეფო კარის მხატვარი გახდა. ტენიერსს ევროპის მონარქთა მფარველობა არ აკლდა, მისი ხელოვნების მოტრფიალენი იყვნენ ესპანეთის მეფე ფილიპ მეოთხე, შვედეთის დედოფალი ქრისტინე და ასე შემდეგ. 1662 წელს მან რუბენსის მეუღლისგან, ელენესაგან ვილგორდში ციხე-სიმაგრე იყიდა, რომელიც მის საზაფხულო რეზიდენციად იქცა. დავით ტენიერს უმცროსმა უდიდესი როლი ითამაშა ანტვერპენის სამხატვრო აკადემიის დაარსებაში. 1633 წელს ის ამ აკადემიის პირველ დირექტორად დაინიშნა.

ტენიერსის ადრეული ნახატები ფლამანდიური ფერწერისათვის ტრადიციულია. 1632 წლიდან ის ბრაუვერის გავლენით ჟანრული ნახატებისა და პეიზაჟების შექმნას იწყებს, სადაც მოყავისფრო-რუხი ფერები დომინირებს. თავისი კარიერის მწვერვალზე, კერძოდ კი 1640-1650 წლებში იგი მცირე ზომის ჟანრული სცენების ამსახველ ტილოებს ქმნის, სადაც გლახთა ცხოვრების იდილიური მომენტებია გადმოცემული. აქ უკვე პირიქით, ფერთა პალიტრა ნათელი და გამორჩეულია.

თუმცა ტენიერსის მხატვრობაში ჩვენთვის ყველაზე საინტერესო ის სტილი და მანერაა, რომელიც აშკარად შეინიშნება საქართველოში დაცულ ნახატზეც. მეტი სიცხადისათვის რამდენიმე პარალელურ მაგალითს მოვიყვანთ, რომელსაც ჟანრის, ატრიბუტიკისა და დეტალების ზუსტი განხილვით წარმოვადგენთ.

Although the most significant follower of the Brouwer's genre is David Teniers the Younger (1610–1690), one of the most important representatives of the Flemish school, alongside with Peter Paul Rubens and Anthony Van Dyck.

David Teniers the Younger was baptized on December 15, 1610, he received painting lessons from his father David Teniers the Elder and it is also believed, that he was a student of Rubens and Brouwer. In 1637 he married the daughter of Jan Breughel. This marriage brought him a rich dowry, and friendship and protection of Rubens. In 1651, he was invited work at the court of Archduke Leopold Wilhelm of Austria, in Brussels. Teniers did not lack the protection of the European monarchs; among the admirers of his art were Phillip IV of Spain and Queen Christina of Sweden. In 1662 he bought a castle in Vilvoorde from Rubens's wife, which became his summer residence. David Teniers the Younger played a significant role in founding the Antwerp academy of arts. In 1633 he was appointed the very first headmaster of this academy.

განხილვა

ჟანრი

1640 წლისათვის ტენიერსმა საუცხოო ნაწარმოები პირობითი სახელით, "სცენა ტავერნაში" შექმნა. ჩვენ უკვე აღვნიშნეთ, რომ ნამუშევარი მხატვრის მოღვაწეობის მეორე ეპოქას, ანუ 1640-1650 წლებს მიეკუთვნება და აქედან გამომდინარე ფერთა პალიტრა უფრო ნათელი და ხატვის მანერაც უფრო დახვეწილია, მაგრამ აშკარაა ჟანრობრივი მსგავსება, უფრო მეტიც ორივე ნახატის შემთხვევაში ქალი და მამაკაცი თითქმის ერთნაირ პოზაში ზის, რაც ვფიქრობთ შემთხვევითი არ უნდა იყოს. საერთოდ დავით ტენიერსისათვის ქალისა და მამაკაცის არშიუი და კეკლუცი უცხო არაა. მხატვრობაში მისი ეს გატაცება კარგად ჩანს ისეთ ნამუშევრებში როგორიცაა "არშიუობა მარანში", "მწვეელი დედაკაცი და შეზარხოშებული მამაკაცი" - ნახატი ლონდონის ნაციონალური გალერეიდან და "ქალი და მამაკაცი ლუდხანაში" - ნახატი კერძო კოლექციიდან. ამდენად ჩვენს ხელთ არსებულ ნამუშევარსა და ტენიერსის სახელგანთქმულ ნახატებს შორის ჟანრობრივი მსგავსება აშკარაა

ატრიბუტიკა

ცნობილია რომ, თუ ნამუშევარს მხატვრის ხელმოწერა არ ახლავს, ასეთი ნამუშევრის იდენტიფიკაციისათვის დიდი ყურადღება

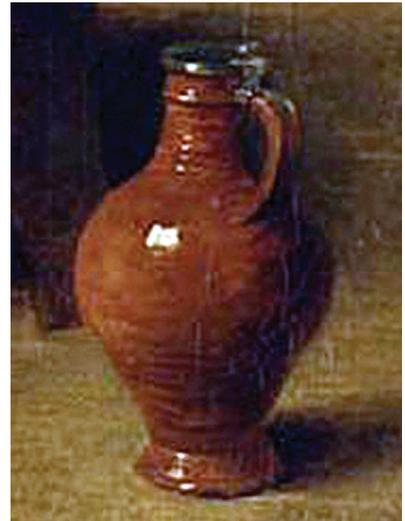
The early paintings by Teniers are traditional to Flemish pictorial art. After 1632, he begins creating genre and landscape paintings under the influence of Brouwer, with dominating brownish grey colors. At the top of his career, in 1640–1650 he creates small canvas describing genre scenes, of the idyllic moments of peasant's life. Here the colors are lighter and more vivid. (pic. 9. david teniers the younger.smokers.Antwerp, 1610 - Brussels, 1690. XVIIe siècle Oil on wooden panel. 27,5 x 34,7 cm.).

Although, the most interesting part of Teniers' work, is style and manner, which is also evident on the painting preserved in Georgia. For further clarity, we will describe several examples, which will be presented through genre attributes and precise exploration of details.

Discussion

Genre

In 1640 Teniers created a piece called "Tavern Scene". We already mentioned that this painting belongs to the second period of author's work, that is 1640-1650s. Thus, the color pallet is lighter and the manner of performance is more sophisticated. The genre similarity between the two paintings is obvious, in both pictures man and the woman sit in almost the same position which I believe is not a coincidence. Flirtations and coquetry between men and women is not something new to Teniers. This is obvious in his pieces like "The Old Man and the

ტილოზე წარმოდგენილ ცალკეულ ნივთებს ეთმობა, ანუ იმ ატრიბუტიკას, რომელიც ერთ მთლიანობას და აქედან გამომდინარე მხატვრის საერთო ხელწერას ქმნის.

დავით ტენიერსი, თუ შეიძლება ითქვას დეტალიზაციის დიდოსტატია, მას რუდუნებით და ზოგჯერ ზედმეტად ნატურალისტურად შეუძლია გადმოსცეს ისეთი დეტალები როგორცაა დოჭი, ლამბაქი, ჭიქა და ასე შემდეგ. ეს ტენდენცია კარგად შეიმჩნევა მის ისეთ ცნობილ ნამუშევრებში როგორებიცაა: "ახალგაზრდა ალქიმიკოსი", "დუეტი", "ტავერნა" და "ბანქოს მოთამაშენი"

თუ ხელოვნების სასახლეში დაცულ ნახატზე წარმოდგენილი ჭურჭლის ხატვის მანერასა და ზემოხსენებულ ტილოებზე გადმოცემულ ცალკეულ ნივთებს ვიზუალურად ერთმანეთს შევადარებთ, დავინახავთ, რომ მსგავსება აშკარაა, ერთი ხელწერა კი განსაკუთრებით დოჭების ხატვის დროს იგრძნობა.

დეტალები

დავით ტენიერსის ფერწერისათვის დამახასიათებელია ერთი მანერა, რომელსაც შემოქმედი უმეტეს შემთხვევაში არ ლალატობს. ეს არის თითქოს ორი უმნიშვნელო დეტალი, თუმცა მხატვრის შემოქმედებაში მათ მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს. ტენიერსის ინტერიერში, ოთახის ზედა რეგისტრში, როგორც წესი

Maid"– painting from a private collection. Thus, the piece we have at hand and the famous painting by Teniers are similar in genre.

Attributes

It is known, that if a piece is not signed by the author, to identify it piece every detail and object on canvas should be considered carefully, all the attributes which constitute a whole and thus create author's signature, should be thoroughly studied.

David Teniers, is a master of details, he thoroughly and sometimes too naturalistically describes details like a jar, a plate, a cup etc. This tendency is obvious in his famous pieces like "The Alchemist", "The Duet", "Tavern Scene" and "Gamblers in a Tavern".

If we visually compare the style of painting he uses with the kitchen-ware present on the canvas exhibited at the Tbilisi Art Palace, as well as different objects, we will see that the similarity is obvious, this similarity is especially visible in terms of painting jars.

Details

There is one peculiarity characteristic to David Teniers' pictorial work, which is almost never betrayed by him. There are two seemingly insignificant details, which, in reality, occupy an important position in painter's work. In Teniers' interior, in the higher register of the room, we usually

მოსჩანს სარკმელი, რომლიდანაც ხან სინათლე გამოდის, ხან კი ვიღაც იუჟრება. ამ მხატვრულ პასაჟს ვხედავთ მის ისეთ ცნობილ ნამუშევრებზე როგორებიცაა: "ბანქოს მოთამაშენი სამიზარეულოში", "სამი მამაკაცი სამიკიტნოში", "ლოთთა ხელმწიფის კარნავალი", "არშიყი" და "სამი მწვეველი". არც თუ ისე იშვიათად ტენიერსის ინტერიერში მოსჩანს ბუ, რომელიც ან გაღებულ სარკმელში ან კი მის დარაბაზე ზის. საილუსტრაციოდ შემდეგ ნამუშევრებს დავასახელებთ, პრადოს მუზეუმში დაცული "თავგატეხილის მკურნალობა", "სოფლის მუსიკოსი" და "მრეცხავი ქალი, რომელსაც მოხუცი ეარშიყება".

აქვე უნდა აღინიშნოს რომ ტენიერსი ბუს შემთხვევით არ ხატავდა, ქრისტიანობაში ეს ფრინველი ბნელი ძალებისა და ჯადოქრობის სიმბოლოდ ითვლებოდა, ის სამ მომაკვდავ ცოდვას: გაუმაძღრობას, სიზარმაცეს და ვნებას განასახიერებდა. ტენიერსიც ბუს სწორედ იქ ხატავს, სადაც ადამიანური ცოდვებისა თუ ვნებების განსაკუთრებული გადმოცემა უნდა.

ამდენად ხელოვნების სასახლეში დაცულ ნამუშევარზეც ტენიერსისათვის დამახასიათებელი, ზემოხსენებული დეტალები მოსჩანს, რომელიც დიდი მხატვრის შემოქმედების განუყრელ და შეიძლება ითქვას განმასხვავებელ ხელწერად იქცა.

ხედა რეგისტრში გამოჭრილი ფანჯარა, ფანჯრის რაფაზე შემომჯდარი ბუ,

see a window, through which sometimes the light falls in and sometimes someone is looking through it. This pictorial passage can be seen on his famous paintings like "Two Men Playing Cards in The Kitchen" "Three Men in a Tavern", "Twelfth Night (the King Drinks)", and "Smokers in an Interior". It is not so rare to see that in Teniers' interior there is an owl, which either sits on an open window or on its sill. To illustrate our point, we name several paintings like "Surgical Operation on a Man's Head (fool's stone)", "A Village Musician" and "Interior scene with a young woman scrubbing pots while an old man makes advances" preserved in Prado Museum.

It is necessary to note, that Teniers did not paint the owls by accident, in Christianity this bird was considered to symbolize dark powers and witchcraft, it represented three deadly sins: gluttony, sloth and passion. Teniers painted the owls exactly when he wanted to transmit human sins or passions.

Thus on the painting preserved in Art Palace, there are details characteristic to Teniers' painting, which have become the undivided parts of his signature.

A window cut in the upper register, owl sitting on a windowsill, women watching, thoroughly pictured kitchen-ware and most importantly, genre similarity, makes us think that the painting from the Art Palace belongs to the brush of David Teniers The Younger. We believe that the piece was created between 1632–1640, when Teniers was working under Brouwer's influence using brownish dark colors in his genre paintings. The piece preserved at the Art Palace, was performed in a similar manner to Teniers early works, like „The Four Seasons” or “The Five Senses”. It is also curious to mention, that the majority of the abovementioned paintings are not signed by the author, not unlike the piece preserved at our Art Palace.

Our assumption was that the painting purchased by the Art Palace, belongs to the brush of the famous David Teniers the Younger. Further research made our arguments stronger and we can even say that this version now is almost undeniable. It is well known that Teniers as well as being a great painter was also skilled in engraving. The engravings prepared by Teniers according to his

მოთვალთვალე ქალი, ზედმიწევნით გამოსახული ჭურჭელი და რაც მთავარია ჟანრობრივი მსგავსება გვაფიქრებინებს, რომ ხელოვნების სასახლის ნახატიც დავით ტენიერს უმცროსის ფუნჯს უნდა ეკუთვნოდეს. ჩვენი აზრით ნამუშევარი 1632-1640 წლებს შორისაა შექმნილი, როცა ტენიერსი ბრაუვერის გავლენით მოყავისფრო-რუხი ფერებით გაჯერებული ჟანრული ნახატების შექმნას იწყებს. ხელოვნების სასახლის ნიმუში შესრულების მანერით ახლოს დგას ტენიერსის შემოქმედების ადრეული ეპოქის იმ ნიმუშებთან როგორებიცაა: "წელიწადის ოთხი დრო" ან "ხუთი გრძნობა". სხვათაშორის უნდა აღინიშნოს, რომ ზემოხსენებულ ნამუშევართა უმეტესობა, როგორც ჩვენს შემთხვევაში, ავტორის მიერ ხელმოწერილია.

ჩვენი ვარაუდი, რომ ხელოვნების სასახლის მიერ ახლად შექმნილი ნამუშევარი საქვეყნოდ განთქმულ დავით ტენიერსს ეკუთვნოდა შემდგომმა კვლევა-ძიებამ უფრო გაამყარა და შეიძლება ითქვას უტყუარიც კი გახადა. კერძოდ, ცნობილია რომ ტენიერსი არა მარტო საუცხოო მხატვარი, არამედ ბრწყინვალე გრავიორიც იყო. დღემდე შემორჩენილია გრავიურები, რომლებსაც ავტორი თვითონვე საკუთარი ნამუშევრებისგან აკეთებდა. მისი გრავიურები ფერწერული ტილოების თავისებური ინტერპრეტაცია იყო, იცვლებოდა დეტალები, თუმცა არსი და ჟანრი ერთი და იგივე რჩებოდა. ამ ფაქტის საუკეთესო ილუსტრაციაა ნახატი "კარტით მოთამაშე მაიმუნები" და მათ მიხედვით გაკეთებული გრავიურები, თუმცა ყველაზე საყურადღებოა გრავიურა სახელწოდებით "ეჭვიანი ცოლი". იგი ბრიტანეთის მუზეუმის კოლექციაშია დაცული. გრავიურაზე მითითებულია რომ ის 1747 წელს დავით ტენიერსის ნამუშევრებისგანაა გაკეთებული. წიგნი რომელშიც აღნიშნული გრავიურაა დაბეჭდილი 1858 წელს გამოვიდა, მისი ავტორი ჯონ ქესელია, წიგნს კი "ხელოვნების საგანძური" ეწოდება (John Cassell's art treasures exhibition. W. Kent and Co., 1858) აი როგორ აღწერს ჩვენს ხელთ არსებულ ნამუშევარს ჯონ ქესელი "ეჭვიანი ცოლის" ათასამდე ვერსია არსებობს, მაგრამ მიუხედავად ამისა, ყოველი ეგზემპლარი ძალიან მნიშვნელოვანია, არცერთ მათგანს ფასი არ აკლდება, რადგან ნიჭმა ეს ტილო განსაკუთრებით ღირებულად

აქცია. ჩვენ ყოველთვის მივიღებთ ვნახოთ შედეგების ნუსხაში ჩართული ნამუშევრები და "ეჭვიანი ცოლი" მათ შორისაა. ნახატი რომელიც შექმნილია სინათლისა და ჩრდილის ძლიერი ეფექტებით. ფრთხილი და ფაქიზი ხატვის მანერით. აქ ისეა გაცოცხლებული ყოველდღიურობა, რომ გგონია სცენა შენს წინაშე თამაშდება.... ყველა ქვეყანაში სადაც ფერით წერის კულტურა არსებობს ტენიერსის ნამუშევრებს უდიდეს პატივს სცემენ. მართალია ლიტერატორები არ წყალობდნენ ტენიერსს და იგი არაა საკადრისად დაფასებული, მაგრამ ხეპირსიტყვიერებამ შემოგვინახა ის, რაც ისტორიამ უღირსად ჩათვალა. ყველა იმ დიდ ავტორთა შორის, ვისი ნამუშევრებიც გასაყიდად გამოაქვთ, ყველაზე ძვირად ფასობს და მასშიც ყველაზე მეტი საკომისიოს მიღებაა შესაძლებელი. უფრო მეტიც, ეს არის ავტორი, რომლის შემოქმედების შესახებაც კრიტიკოსებმა ყველაზე მეტი წვრილმანი დეტალი იციან ვიდრე ნებისმიერ სხვაზე; ეს იმიტომ, რომ მის შესახებ ყველაზე მეტს გაიგებდით, იგი ყველაზე ხშირი მასალაა მიბადვისათვის, მაგალითისთვის თუნდაც აბზოვენის, რიკერტის თუ სხვათა მინაბადების დასახელებათა კმარა"

აღსანიშნავია რომ ტენიერსმა ნახატის "ეჭვიანი ცოლი" მართლაც უამრავი ვარიანტი და ინტერპრეტაცია შექმნა, თუმცა ხელოვნების სასახლეში დაცული ეგზემპლარი ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეულია, რადგან მისი გრავირებული ვარიანტი ჯონ ქესელმა საკუთარ წიგნს ილუსტრაციის სახით დაურთო.

own paintings are still preserved. His engravings were a peculiar interpretation of his own art: he changed details, although concept and genre remained the same. The best illustration of this is the painting called "Monkeys Playing Cards" and the engravings made according to it, although the most noteworthy engraving is "A Jealous Wife". It is preserved in the collection of the British Museum and it is indicated on the engraving itself, that it was performed after David Teniers painting in 1747. The book in which the abovementioned engraving is included was published in 1858, and the author is John Cassell. The book is named "Art Treasures" (John Cassell's art treasures exhibition. W. Kent and Co., 1858). This is how John Cassell describes the piece preserved at our museum: "A Jealous wife – there is almost a thousand versions of it, but despite this, each piece is very important, none of them decreases in value, since the talent made this painting very significant. We always long to see the pieces included in the list of masterpieces and "A Jealous Wife" is one of them. This painting, created with strong effects of shadow and light, careful and delicate technique. The everyday life is so alive here, that one gets a feeling that the scene is happening right in front of you ... every country where there is a tradition of pictorial art, respects Teniers work. It is true, that men of letters do not like Teniers and he is not duly appreciated, however the oral tradition preserved what history considered unworthy. Out of the authors whose work is being sold, Teniers' work is one of the most expensively valued. Moreover, this is the author whose life is known in more details to the art critics than anyone

ორიოდე სიტყვით შევეხებით მიბაძვის თემასაც, ტენიერსის მხატვრობის პოპულარობამ მას ბევრი მიმდევარი და მიმბაძველი გაუჩინა, თუმცა ეს პროცესი ტენიერსის შემოქმედების ცალკეული ნიმუშების პირდაპირ და ზუსტ კოპირებას კი არ ნიშნავს, არამედ მისი სტილისა და ჟანრის იმიტაცია. მაგალითად ტენიერსის ცნობილი ტილოა "სოფლის ექიმი", არსებობს ამ ნახატის თანადროული იმიტაციაც, თუმცა, ამ შემთხვევაში იმიტატორი არა ნახატის ზუსტ კოპირებას, არამედ მხატვრის სტილისა და მანერის გადაღებას ცდილობს.

იგივე შეიძლება ითქვას მიმდევრებზე, რომლებიც ტენიერსის გავლენით, მისი ესთეტიკისა და გემოვნების გაზიარებით საუცხოო პორტრეტებსა თუ ჟანრობრივ ნიმუშებს ქმნიდნენ.

ამდენად მცირეა ალბათობა ხელოვნების სასახლეში დაცული ნამუშევარი ტენიერსის მინაბაძი იყოს, ასეთ შემთხვევაში მიმბაძველი აუცილებლად გადმოიღებდა მხატვრის ხელმოწერას, რადგან თანადროული მინაბაძის შექმნის ძირითადი მიზანი ასლის დედნად გასაღების სურვილი იყო და იმიტატორებიც პირველ ყოვლისა ავტორის ხელმოწერას აკოპირებდნენ. საუკეთესო ილუსტრაცია ზემოთ ხსენებული "სოფლის ექიმი"ა, სადაც ორიგინალზე ტენიერსის ხელმოწერა არ არსებობს, მინაბაძზე კი იმიტატორს ტენიერსის ხელრთვა საგანგებოდ გამოუყვანია .

შესაძლოა გაჩნდეს მოსაზრება, რომ ჩვენი ნამუშევარი ზემოხსენებული გრავიურის ასლია, თუმცა ამის ალბათობა მინიმალურად არსებობს, რადგან უმეტეს შემთხვევაში გრავიურას ამზადებდნენ ნახატისაგან და არა პირიქით, ამასთანავე საყურადღებოა ის გარემოება, რომ ჩვენი ნამუშევარი მე-17 საუკუნისათვის შესაბამისი ტექნოლოგიითაა შემქნილი, მაშინ როცა გრავიურა 1845 წელსაა დაბეჭდილი.

other artist's; this is due to the fact that his work is the most frequent material for imitation."

It is noteworthy that Teniers created numerous interpretations and versions of his painting "A Jealous Wife", although the piece preserved in Art Palace is one of the most significant ones, since the engraved version of it was used by John Cassell in his book as an illustration.

We will shortly regard the theme of copies; popularity gained by Teniers gave him many followers and imitators, although this did not entail the direct and precise copy of his works, but imitation of his style and genre. For instance, one of the Teniers famous paintings is "The Village Doctor". There is also a contemporary copy of this painting, although the imitator did not try to make an identical piece, but to use the manner and style of the painter.

The same can be said about the followers who influenced by Teniers, his aesthetics and taste, were creating incredible portraits and genre pieces.

Thus, it is highly unlikely that the piece preserved at Art Palace is an imitation of Teniers work, in this case the painter would by all means use the signature of Teniers, since the primary wish would be to pass a copy for original and imitators always copy the signatures of the authors. The best illustration of it is the abovementioned "Village Doctor", where the original does not have Teniers signature, whereas the copy does.

Some may think that the piece preserved at the Art Palace is a copy of the abovementioned engraving, however, this is unlikely, since most of the times engravings are prepared according to the painting and not vice versa; also it is important to note that our piece was created with the technology appropriate to the 17th century, whereas the engraving was performed in 1845.

დასკვნა

ამდენად ხელოვნების სასახლის კოლექცია 2012 წელს დასავლეთ ევროპული, კერძოდ კი ფლამანდიული სახვითი ხელოვნების შედეგით შეივსო. აღნიშნული ნიმუშის საქართველოში მოხვედრის დრო და გზები განხილვის ცალკე თემაა და იგი მომავალ კვლევა-ძიებას მოითხოვს. ამჟამად კი ავტორის ვინაობა გარკვეულად უნდა ჩაითვალოს. იგი საქვეყნოდ განთქმული დავით ტენიერს უმცროსია

Conclusion

We can now conclude that in 2012, the collection of the Art Palace was complemented by a masterpiece of pictorial art from Western European - Flemish tradition. How and when did this piece arrive to Georgia is a completely different story, which requires further research and investigation. For now, we should believe that the author is known. He is the famous artist David Teniers the Younger.

TELIANI VALLEY®

Preserved History

შედეგის ისტორია

HISTORY OF THE MASTERPIECE

მერაბ კოკოჩაშვილი / Merab Kokochashvili

"დიდი მწვანე ველი" 1967, რეჟისორი: მერაბ კოკოჩაშვილი, სცენარის ავტორი: მერაბ ელიოზაშვილი, ოპერატორი: გია გერსამია, როლებში: დოდო აბაშიძე (სოსანა), ლია კაპანაძე (პირიმზე), მზია მაღლაკელიძე (სოფიო)

"BIG GREEN VALLEY" 1967, DIRECTOR: MERAB KOKOCHASHVILI, SCREENWRITER: MERAB ELIOZASHVILI, CAMERA: GIA GERSAMIA, CAST: DODO ABASHIDZE (SOSANA), LIA KAPANADZE (PIRIMZE), MZIA MAGLAKELIDZE (SOFIO)

"არდადეგებიდან" მოყოლებული ყველა ჩემი ფილმი პროტესტია

SINCE "THE HOLIDAYS", ALL OF MY FILMS ARE ABOUT PROTEST

ბატონო მერაბ საიდან დაიწყო "დიდი მწვანე ველი"?

მერაბ ელიოზიშვილმა ეს სცენარი ელდარ შენგელაიასთვის დაწერა. ელდარს უკვე "თეთრი ქარავანი" ჰქონდა გადაღებული. იქაც მწუქემსების ცხოვრებაა მოგეხსენებათ. მე მირჩია წამეკითხა, აღარ უნდოდა ამ თემასთან დაბრუნება. ჩემთვის ძალიან საინტერესო აღმოჩნდა მთავარი გმირის სოსანას სახე. ასე დაიწყო ყველაფერი.

მერაბი, უნიჭიერესი ადამიანი იყო, ან როგორი ხალხური კოლორიტი იგრძნობოდა მის ნაწერებში. სოსანა, ფილმის გმირი, შეყვარებულია თავის საქმეზე, მიწაზე, ამ ველის ნაგლეჯზე. მისი ცოლი პირიმზე კი, სულ სხვა ცხოვრებისეული ინტერესების მატარებელია. ამ განსხვავებულ ადამიანებს ერთმანეთი უყვართ, თუმცა მერე რთულდება სიტუაცია, ვინაიდან ეს ორი სამუარო ერთმანეთს არ ემთხვევა და მათი ინტერესები ერთმანეთს უპირისპირდება. მთავარი კი მაინც ცივილიზაციის და ბუნების კონფლიქტია. ცივილიზაცია ნელ-ნელა იპყრობს ამ ველს. სოსანას რწმენა, მისი წარმოდგენები ცხოვრებაზე, ცოლთან ურთიერთობაზე ეჭვქვეშ დგება. ეს ყველაფერი მერაბს ბრინჯივით ჰქონდა გაფანტული, ანუ ფაფა ჯერ არ იყო მოხარშული. დავჯექით, დავიწყეთ ყოველივე ამის გამთლიანება. იყო კიდევ ბოშა ქალის სახი, ფილმში მას მზია მალლაკელიძე ასრულებს. ბოშები ცივილიზაციას დაპირისპირებული კიდევ ერთი ჯგუფი იყო. ჩვენ ბევრი რამის ამოღება მოგვიწია სცენარიდან. შევეცადეთ მხოლოდ არსებითი დავგვეტოვებინა. კინოში

Merab, where did the "Big Green Valley" start?

Merab Eloizashvili wrote this script for Eldar Shengelaia. Eldar had already filmed "White Caravan" and, as far as you know, it also describes the life of shepherds. He advised me to read the script; he did not want to return to this theme. I read the text and discovered that the character of Sosana, the protagonist, seemed very interesting. This is how it all started.

Merab was an incredibly talented person and you could feel the folk colorite in his writings. Sosana, the protagonist of the film, is in love with his work, with earth, with the piece of this valley, while his wife Pirmze, is dreaming to pursue a completely different life and interests. These two, completely different people, are in love with each other, but the situation later becomes more complicated. Since these two universes do not really coincide, their interests begin to clash with each other. The most important issue however, is the conflict of nature and civilization. Civilization gradually conquers the valley. Sosana's belief, his view on life, on relationship with his wife, is subjected to doubt. All of this was scattered around in Merab's screenplay like grains of rice, so the porridge was not ready yet. We sat down and started to connect all the elements. There is one more line in this film, about a gypsy woman; her role is performed by Mzia Maglakelidze. Gypsies represent one more group opposing the civilization. We had to eliminate many things from the screenplay and tried to keep only the

სხვაგვარად შეუძლებელია - დროში ჩაწერილი ხელოვნებაა და იძულებული ხარ ამ დროში მოაქციო სათქმელი. კინო რომანი არ არის, რომ იკითხო, გადადო, მერე ისევ დაუბრუნდე. კინო ერთიანად უნდა ჩაუღებო.

პროცესი თავიდან უმტკივნეულოდ მიდიოდა. მოსკოვშიც უპრობლემოდ მიიღეს სცენარი. ალბათ იფიქრეს, მწუხმსების ცხოვრებაზე ფილმი და საეჭვო ვერაფერი შენიშნეს. უკვე ფილმის 3/4 გვქონდა გადაღებული, მოსკოვიდან რედაქტორები რომ ჩამოვიდნენ. აი მაშინ კი შემოიკრეს თავში ხელი და დაბლოკეს ფილმი. საკავშირო კინოკომიტეტის მხატვრული ფილმების განყოფილებას რეჟისორი იური ეგოროვი ხელმძღვანელობდა, მადლიერი ვარ ამ ადამიანის. მან მითხრა: როგორმე კოლმეურნეობის თემა უნდა შემოიყვანო, სხვანაირად არაფერი გამოვივაო. მე ვუთხარი, ეს შეუძლებელია, სოსანა ინდივიდუალისტია, ის ებრძვის ცივილიზაციას და ამიტომაც მარცხდება კიდევ. ეს ხომ უკვე საბჭოთა მიდგომაა, ვითომ ვიეშმაკე მე. ეგოროვმა მითხრა, რომ რაიმე მომეფიქრებინა, სხვაგვარად არაფერი გამოვიდოდა. რა გვექნა, დაგვეჩით მე და მერაბი და მოვიფიქრეთ ისეთი თავმჯდომარე, რომელიც აცნობიერებს ცვლილებების გარდაუვალობას, მაგრამ სოსანასიც ესმის, ცდილობს სხვებსაც აუხსნას, რომ შიმშილობის დროს ამ ველმა იხსნა ხალხი, და სოსანას ეს უნდა დაუფასდეს. კინოკომიტეტისთვის ეს ვარიანტი მისაღები აღმოჩნდა.

ამასობაში საქართველოში ცეკა-ს იდეოლოგიურმა განყოფილებამ შეგვიქმნა წინაღობები. არ მინდა ის ხალხი დავასახელო. ისინი თავადაც იძულებულნი იყვნენ ასეთ ნაბიჯებზე წასულიყვნენ, თორემ მე მათ კარგად ვიცნობდი, ნიჭიერი, განათლებული ხალხი იყო. მათთვის მიუღებელი აღმოჩნდა ის, რომ სოსანა დადებითი გმირია. მე ვუმტკიცებდი, სოსანა ცოლს ღალატობს, ძალადობს, ცივილიზაციის გარდაუვალობის არ ესმის - გამოდის რომ არ არის დადებითი. ისინი კი კატეგორიულად მთხოვდნენ ჩემი უარყოფითი დამოკიდებულება სოსანას მიმართ პირდაპირ გამომეხატა. საქმე იქამდე მივიდა, მომთხოვეს ფილმისთვის იგავები და აფორიზმები დამერთო. ეს სრული აბსურდი იყო.

essential bits. It is impossible to make a film otherwise – it is the art of putting things in a strict time frame, you are forced to do so. A movie is not a novel, which you can read, put aside and then pick up again where you left it. When you're watching a film, you need to swallow it at once.

The work was proceeding in a harmless way, at first. Moscow approved the screenplay without a problem. Maybe they thought, that the film was simply about a shepherd's life and did not notice anything suspicious. We had 3/4 of the material filmed, when editors from Moscow arrived. This is when they realized their previous mistake and blocked the production. The feature movie department of the Soviet Cinema Committee was lead by director Iuri Egorov and I am thankful to this person. He told me, that I needed to introduce the Kolkhoz theme into the film somehow, because otherwise they would not let me carry on. I told him that it was impossible, because Sosana is an individualist, he fights civilization and this is exactly why he is defeated, which is also a Soviet attitude towards this subject. Egorov understood I was trying to be sly, but still told me, that I needed to think of something, otherwise it wouldn't be possible. There was nothing else to do, so we sat down and invented a president of Kolkhoz, which understood the inevitability of change, but also understood Sosana, tried to explain to others, that during starvation this was the valley that had saved people and that Sosana wanted it to be appreciated. This version turned out to be quite acceptable for the Committee.

In the meantime, the ideological department of Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union in Georgia started giving us obstacles. I don't want to name those people. They were also forced to take the steps they took, and I knew them quite well, they were talented and educated people. They felt it was unacceptable, that Sosana is a positive character. I tried to convince them that Sosana cheats on his wife, is violent, does not understand the inevitability of civilization – thus he is a villain in the story! They kept on categorically demanding that I should be more explicit about my negative

ერთ ასეთ ფაქტსაც ჰქონდა ადგილი. მე შვებულეებაში გამიშვეს და ფილმის ნახვას უჩემოდ გეგმავდნენ. მე ვთხოვე ჩემს მემონტაჟეს დაეჭრა ფილმი და სხვადასხვა კოლოფებში გადაენაწილებინა. მან ეს შეასრულა. ასე რომ ფილმის ნახვა ვერ მოახერხეს. ფილმის დირექტორმა ზოოპარკიდან დამირეკა, იმდენად შეშინებული იყო იქ იმალებოდა.

მაშინ "გოსკინოს" ხელმძღვანელობდა ვლადიმერ ბასკაკოვი. უმკაცრესი ადამიანის რეპუტაცია ჰქონდა. მე მასთან ერთად უნდა მენახა ფილმი. მაღალი, ჯმუხი კაცი იყო. მომესალმა და დაჯდა სავარძელში. იჯდა კი არა, ფაქტიურად იწვა. მე გავხედე ერთი-ორჯერ, ვიფიქრე ეძინა. ფილმი მოეწონა, მაგრამ პირდაპირ მითხრა ასლები ძალიან მცირე ტირაჟით დაიბეჭდებაო. გამოდიოდა, რომ ფილმს ვერავინ ნახავდა. ასეც მოხდა.

შემდეგ სურათი ერევანის საკავშირო ფესტივალზე წარადგინეს და სამი პრიზი მიიღო: საუკეთესო რეჟისურისთვის, გია გერსამიამ საოპერატორო ნამუშევრისთვის და დოდო აბაშიძემ მამაკაცის როლისთვის.

ფილმი ეკრანებზე ორშაბათს გავიდა და ხუთშაბათს უკვე მოხსნეს. "მაყურებელი ტოვებს დარბაზს" - ამ სახელწოდებით დაიბეჭდა რეცენზია ჩემს ფილმზე და თენგიზ აბულაძის "ვედრებაზე". 1976 წელს, სრულიად მოულოდნელად გერმანიაში წაიღეს, იქ ქართული ფილმების რეტროსპექტივა ტარდებოდა. სელექციონერს თავდაპირველად უარი უთხრეს ფილმის ჩართვაზე პროგრამაში, მაგრამ მან კატეგორიულად დასვა საკითხი - "დიდი მწვანე ველის" გარეშე რეტროსპექტივა საერთოდ აღარ ჩატარდებოდა. მე ვიცი, რომ აკაკი დვალისვილი ითამაშა დადებითი როლი. მე იგი უოველთვის მეხმარებოდა. ისევე, როგორც მიხეილ კვესელავა, "ქართული ფილმის" დირექტორი 60-ანი წლების დასაწყისში, რომელმაც ფაქტიურად მთელი ჩვენი თაობა გადაარჩინა, თავად კი შეეწირა ამას. ამ დროს ოთარ იოსელიანმა გადაიღო თავისი პირველი ფილმები, ელდარმა "თეთრი ქარავანი", მე ჩემი "არდადეგები". ძალიან დიდი წნეხის ქვეშ მოვექცით, მიხეილ კვესელავამ კი საკუთარ თავზე აიღო პასუხისმგებლობა და სრული თავისუფლება მოგვცა. არ აპატიეს მას ეს და დაატოვებინეს თანამდებობა.

attitude towards Sosana... also, as if all that was not enough, they told me to apply fables and proverbs to the film. It was absurd.

They also sent me on vacation, once because they wanted to view the film in my absence. I asked the editor to cut the film in several parts and distribute it in some boxes. He did it and they couldn't manage to screen it anymore. The head of the production was so scared, that when he called me, he was actually hiding in the Zoo.

At that time, the head of "Goskino" was Baskakov. He had a reputation of a strict man. I had to view the film with him. He was a tall and grim man. He greeted me and sat down in an armchair. He almost lay there. I looked at him once or twice, trying to figure out if he was asleep. He liked the movie, but he told me directly that there wouldn't be too many copies of it. This, of course, meant that no one would see it. This is exactly what happened.

After that, they presented the film at the Union festival in Yerevan and it received three awards: best director, Gia Gersamia received one for his camera work and Dodo Abashidze for the best male actor.

The movie was screened on Monday, and was taken off on Thursday. They published a review about my film and Abuladze's Vedreba, saying: "the spectators are leaving the hall". In 1976 the film was suddenly taken to Germany, where they were organizing a retrospective of Georgian cinema. At first, the selectioner was denied the inclusion of my film, but he was very decisive in demanding "The Big Green Valley" and said that without it the retrospective would not take place. I know that Akaki Dvalishvili played a positive role in this situation. He always helped me, as well as Mikheil Kveselava, who was the president of "Georgian Film" in the beginning of 60s. He practically saved our whole generation and sacrificed himself while doing it. This was the time when Otar Ioseliani filmed his first works, Eldar filmed "White Caravan", I finished my "Holidays". We were under a huge press, and Mikheil Kveselava took all the responsibility and gave us

გამოდის 1976 წლამდე ფილმი თაროზე იყო შემოდებული?

დიახ, არ უჩვენებდნენ, კინოსტუდია "ქართულ ფილმში" ინახებოდა ერთი ასლი.

სოსანას როლზე დოდო აბაშიძე როგორ შეარჩიეთ?

თავიდან დოდოზე არ მიფიქრია. ერთ დღეს კინოსტუდიაში ჩემს ოთახში ვზივარ და ფანჯრიდან ოხვრა მომესმა. გავიხედე და დოდო ზის კიბეებზე, პერანგგაღებული და ოხრავს. მაშინ გამიელვა აზრმა, რომ დოდოს ეთამაშა სოსანა. დოდო ყველასთვის საყვარელი ადამიანი იყო. ამავე დროს სულიერად და ფიზიკურად ძლიერი, უნიჭიერესი, მომხიბვლელი, გმირის თვისებები ჰქონდა და ვიფიქრე აქედან

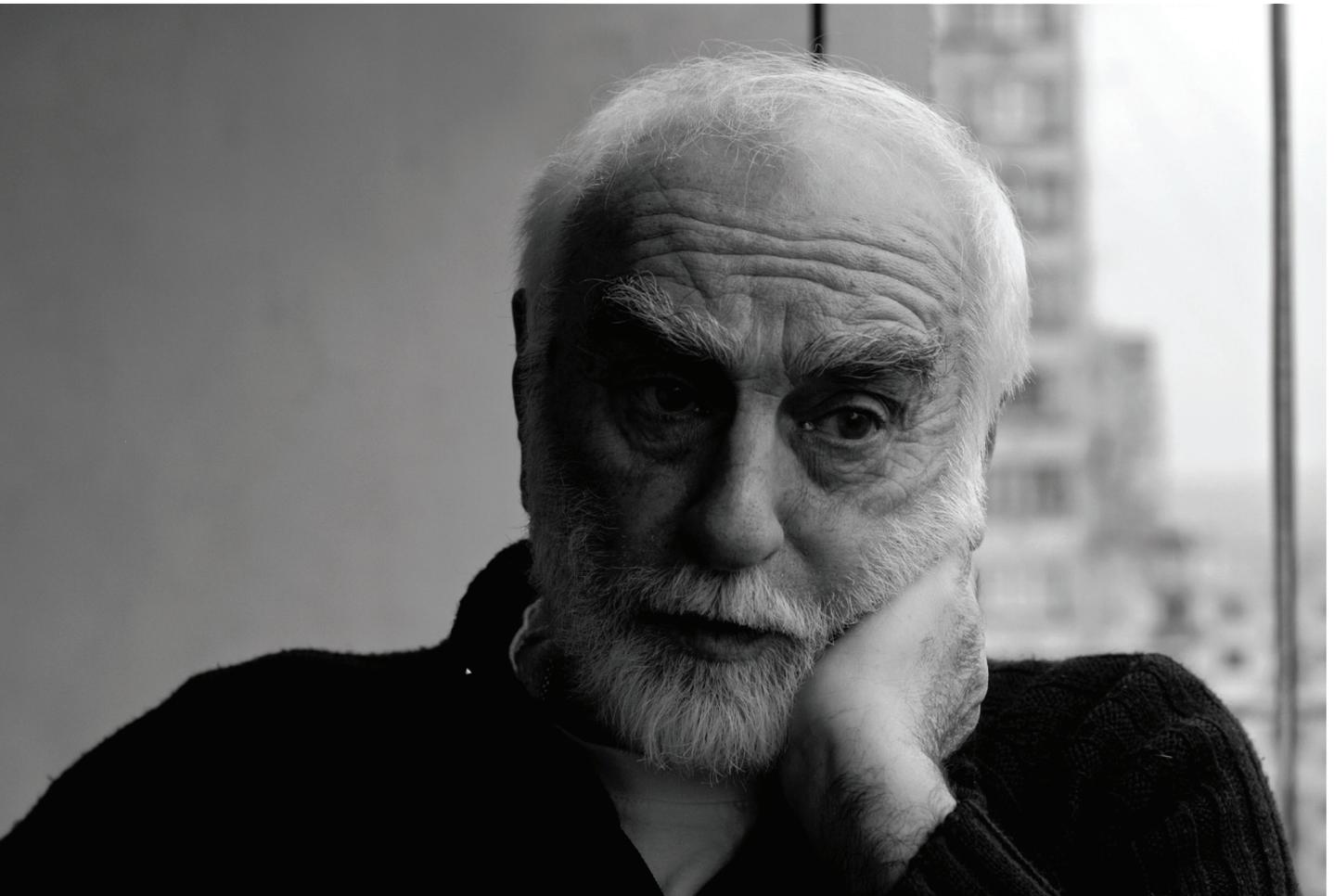
complete freedom. They did not forgive him and made him leave the position.

Does this mean that until 1976 the film was resting on a shelf?

Yes, they did not screen it. Only one copy was preserved at the studio "Georgian Cinema".

How did you select Dodo Abashidze for the role?

I didn't really think about Dodo at first. One day I was sitting in my room at the studio and I heard some noises through the window. I looked out and saw Dodo sitting on the stairs. His shirt was unbuttoned and he was breathing heavily. This is when I thought that Dodo could play Sosana.

გამომდინარე ფილმის გმირის პიროვნული დრამა მაყურებლისთვის უფრო ახლობელი იქნებოდა.

თანაც განათლებული ადამიანი იყო და ესეც ეხმარებოდა მას. სოსანას სახეში ლამის დოსტოევსკისეული ტრაგიკული ანტირომიები...

მართალია, სულ წიგნებში იყო ჩაფლული. გარეთ კი საზოგადოების სული და გული იყო. მე ვფიქრობ ძალიან სწორი გადაწყვეტილება მივიღე. ისევე, როგორც ლია კაპანაძის შემთხვევაში. ლია სინჯებზე არ მომეწონა. უკვე კაბასაც სხვა მსახიობზე ვკერავდით. ლია მოვიდა ჩემთან და საუბრისას მივხვდი, რომ მისთვის იყო ეს როლი. მართალია ის მეორე ქალბატონი ძალიან გამინაწყენდა. ისიც ნამდვილად არაჩვეულებრივი არტისტი იყო, მაგრამ ლიას უფრო შეეფერებოდა ეს როლი.

ვინ იყო ის მეორე მსახიობი ?

ქალბატონი მედეა ჩახავა.

ნამდვილად ძალიან განსხვავებულები არიან... ჩემი აზრით ამ ფილმში თქვენ ქართული კულტურისთვის, მენტალობისთვის ჩვეული კლიშეები უარყავით..

ეს რთული სათქმელია. მე არ დამისახავს მსგავსი ამოცანა. მე შევეცადე გამოუვალი წინააღმდეგობა შემექმნა ქართული ბუნების მატარებელი ადამიანებისთვის და მიმეცა მათთვის შესაძლებლობა სიმართლით შებრძოლებოდნენ ამ წინააღმდეგობებს. ამით საზღვარგარეთაც გასაგები და ახლობელი გახდა ფილმი. კარგად მახსოვს, დასავლეთ ბერლინში ჩვენებისას, როცა დოდო კარავს მოგლეჯს და მისდევს თავის ცოლს, პირიმიზეს, დარბაზში მყოფმა ქალმა, საშინელი სიტყვები იძახა გმირის მისამართით. ერიკა გრეგორი გადმოიხარა ჩემსკენ და მთხოვა არ გეწყინოსო. მე კი ვუპასუხე, რომ პირიქით მახარებდა ასეთი რეაქცია.

რუსებმა ეგრეთ წოდებული ძალადობის სცენების სამი მეოთხედი ამოჭრეს და აღარც მაქვს ის კადრები. ჩემთვის ეს სცენა ფსიქოლოგიურ და არა სექსუალურ დატვირთვას ატარებს.

Dodo was a person loved by everyone. He was physically and mentally strong and talented. He was attractive and had heroic features. This is why I thought that with him playing Sosana's role, this character would be better accepted by public.

He was also an educated person and it really helped. Sosana's face is bearing almost Dostoyevsky-like tragic antinomes.

It is certainly true. He always buried himself in books, although socially he was the heart of the company. I think I made the right decision; as well as when I chose Lia Kapanadze. I didn't like her on the audition. We even started preparing clothes for another actress. Lia came to us and while speaking with her I realized that the role was meant for her. I knew this other lady would be offended, since she was also an incredible actress, but this role suited Lia more.

Who was this second actress?

Medea Chaxava.

They are really different from each other ... I believe that in this film you broke all the clichés inherent to Georgian culture and mentality ...

It is hard to say. It was not my purpose to do so. I just tried to create unthinkable obstacles for people carrying Georgian nature and mindset and give them the possibility to oppose these obstacles with truthfulness. This film was very well understood abroad as well. I remember, when they showed it in Western Berlin, when it came to the scene where Dodo tears down the tent and chases after his wife, Pirimze, women present in the hall started shouting out insults against the protagonist. Erika Gregor leaned towards me and apologized, while I told her that I was glad to receive such reactions.

Russians cut out three quarters of, so called, violent scenes and I don't even have those scenes anymore. For me this scene bears a psychological rather than a sexual charge.

დიახ, აბსოლუტურად გეთანხმებით.

აქ სულ სხვა ამოცანა იყო. ეპიზოდს, როცა გმირში მხეცი იღვიძებს ებმის ნახირის კადრები. პანორამაა ძროხები წყაროდან წყალს სვამენ და შემდეგ პანორამითვე კამერა სოსანაზე გადადის. ზუსტად იგივენაირად სვამს წყალს სოსანაც. ეს ყველაფერი გაგრძელება იყო იმ ცხოველურობის, რაც გმირში გამოვლინდა. კინემატოგრაფიული მეტაფორა დაიბადა.

ეს ალბათ ანარქიამდე მისული თავისუფლებაა. იგივე პირიშეს საჭიციელი, მისივე პიროვნული თავისუფლების კომპენსაციაა...

"არდადეგებიდან" მოყოლებული ყველა ჩემი ფილმი პროტესტია. იქ ბავშვების პროტესტი იყო მშობლის ძალადობის მიმართ. "მიხაში" პროტესტი მათ მიმართ ვინც თრგუნავს თავისუფალ სიყვარულს და ა.შ. ყველა ჩემს ფილმში პროტესტია მორალური, იდეოლოგიური, სოციალური ან სხვა ძალადობის მიმართ, "დიდ მწვანე ველშიც" პროტესტია, ცივილიზაციის მხრიდან ბუნების და სამყაროს დათრგუნვის მიმართ, რაც კატასტროფით შეიძლება დასრულდეს თვით ცივილიზაციისთვის. აი ეს პრობლემა კიდევ უფრო მეტად აღელვებს დღეს კაცობრიობას.

ჩემი თაობისთვისაც, ანდა ჩემი სტუდენტებისთვისაც ძალიან ახლოებულია ეს ფილმი.

და ეს არის ჩემთვის, სიმართლე გითხრათ, ყველაზე ძვირფასი..

ეს ფილმი ვერ შეიქმნებოდა 90-იან წლებში. მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან მძიმე დრო იყო, მაგრამ არსებობდა გამთლიანებული ცნობიერება...

60-იან წლებში ჩემთვის უფრო ნათელი იყო ამოცანა, რისთვისაც უნდა მებრძოლა. მე აბსოლუტურად ნათლად ვიცოდი, რომ არ შემეძლო ამ წნეხში ყოფნა და ყველაფერს რასაც ვაკეთებდი ამ წნეხის საწინააღმდეგოდ იყო მიმართული. ყოველივე ეს ჩემი ოჯახიდან, წინაპრებიდან მოდიოდა. ჩემი ნათესავები რეპრესირებულნი ან უცხოეთში გადახვეწილები იყვნენ. ეს ისტორიები

Yes, I absolutely agree with you.

The scope was different. The episode, where the animal awakens inside the protagonist is accompanied by the image of a cattle mob. It is a panoramic scene and the cows are drinking water from the spring, then camera shifts towards Sosana. He is drinking water the same way as the cattle. This was the continuation of his inner animal, which later appears on the surface. It was a cinematographic metaphor.

This is probably a freedom which came to the edge of becoming anarchy. Same with Pirimze's behavior, the compensation for her own freedom...

Since "The Holidays" all of my films are about protest. There was children's protest towards violence of parents; In "Mikha" there's protest towards those who oppress freedom of love etc. All of my films express protest towards moral, ideological, social or other violence. "The Big Green Valley" also represents the protest against the oppression of our world and nature by civilization, which can result in a catastrophe for the civilization itself. This is the problem which concerns humanity even more today.

I can say, that this film is really important for my generation and my students.

To tell you the truth, hearing this, is what is the dearest thing to me.

This film couldn't have been filmed in 90s. Despite the fact that we had a rough life back then, but we still had a united consciousness.

In the 60s the task was clearer to me, I knew what I had to fight for. I absolutely clearly knew that I could not live in this oppression. Everything I did was against this oppression. All of this came from my family, from my ancestors. Many of my relatives were exiled due to the repressions. These stories were always alive in my memory. I was 13-14 years old when I found out that my father was exiled. I will never forget when my uncle's wife (my uncle, that is my mother's

ჩემს მეხსიერებაში იღეჭებოდა. 13-14 წლისა ვიყავი, როცა გავიგე, რომ მამაჩემი გადასახლებული იყო. არ დამავიწყდება როდესაც ბელგიიდან ჩემი ბიცოლა ჩამოვიდა (ბიძაჩემი, დედის ძმა უკვე გარდაცვლილი იყო. ის ქაჭუცა ჩოლოყაშვილს გაჰყვა თავის დროზე, მისი თანამებრძოლი იყო. 1943 წელს გარდაიცვალა). ბებია და დედა მათთან მიმოწერა არ ჰქონდათ. ბიცოლა ჩვენს სახლთან მოვიდა, გარედან უყურებდა ფანჯრებს და შემოსვლა ვერ გაბედა, ეშინოდა ხელისუფლებას რამე არ დაეშავებინა ჩვენთვის. ეს იყო 50-იანი წლების ბოლოს. ჩვენ მას პირველად მხოლოდ 90-იანებში შევხვდით, სოჭში. უკვე "პერესტროიკა" იყო დაწყებული. მან მოიწერა, რომ სოჭში ჩამოდიოდა, როგორც ტურისტი. მე მოვკიდე დედას ხელი და წავიყვანე. ერთად გავატარეთ რამდენიმე დღე. 20 წლით ადრე კი ვერ გაბედა სტუმრად მოსვლა. წარმოიდგინეთ, როცა ამას ვისმენდი და ვგრძნობდი რას განვიცდიდი. მე ხომ ბიძის პატივსაცემად დამარქვეს მერაბი. მე, რომ დავიბადე მამამ ბებიას ჰკითხა რა დავარქვათო. ბებია არ უთქვამს მერაბიო, მაგრამ მამა ხვდებოდა ბებიას სურვილს. მაშინ მამამ შესთავაზა ფურცლებზე დავწეროთ სახელები და რომელიც ამოვა, ის დავარქვათო, ყველა ფურცელზე კი მერაბი ეწერა. ამით ბებია ძალიან ბედნიერი იყო. ერთი წლის შემდეგ ბებია გარდაიცვალა.

დედა მიყვებოდა ჩვენი ოჯახის ამბებს. ამ აურაში ვარსებობდი. ვაცნობიერებდი რა იყო ჩემთვის კარგი და რა ცუდი. ეს ყველაფერი მერე შენს მიერ შექმნილზე აისახება.

არისტოკრატიული სული თქვენს და ოთარ იოსელიანის ფილმებში იგრძნობა..

რა ვიცი, მე ისე სულ გლახურ რეჟისორს მეძახდნენ.

ვინ? რატომ?

მაგალითად სიკო დოლიძე ამბობდა ამას... ალბათ ჩემი ფილმების თემატიკის გამო. სოფელი მიყვარდა ბავშვობიდან. ომის დროს შიმშილი იყო. ჩვენ ზაფხულში სოფელში ჩავდიოდით ხოლმე. მოგეხსენებათ, დედაჩემი და დეიდაჩემი კნეინები იყვნენ. ერთ-ერთი, ასევე ყოფილი კნეინას სახლში დავდიოდით ხოლმე. ჩვენი სახლ-კარი ჩვენ აღარ

brother was already dead, he had left together with Kakutsa Cholokashvili as his supporter. He passed away in 1943). My grandmother and my mother did not have any correspondence with him. His wife came to our house once and could not dare to come in. She was scared that the government would harm us if she did. So, she just stood there staring at our windows. This was in the end of 50s. We first met her in the 90s, in Sochi. It was the "Perestroika" time. She wrote us that she was going to Sochi, as a tourist, so I took my mother by the hand and we went. We spent several days together, while 20 years ago she wouldn't dare to visit us. Can you imagine how I felt listening to this? Also, I was named after my uncle. When I was born, my father asked my grandmother what name she would choose for me. My grandmother did not say anything, but my father knew what she wanted, so he told her that they would write down all the options on pieces of paper and whichever they drew first, would become my name. All of the pieces had Merab written on them. My grandmother was very happy. A year later she passed away.

My mother used to tell me our family stories. This was the aura I lived in. I realized what was good for me and what was bad. All this reflects on what you later create.

You can feel the aristocratic spirit in your films and in Otar Ioseliani's works ...

I don't know, they used to call me a peasant director.

Who ? Why?

Siko Dolidze, for instance ... maybe because of the themes of my films. I loved village since I was a child. There was starvation during wartime. We used to go to the village in the summer. You probably know that my mother and aunt were of a noble family. We used to visit the house of another noble family. Our household did not belong to us anymore. In some places they had opened schools, in some places something else ... so, the peasants would bring supplies to us

გვეკუთვნოდა. ზოგან სკოლა იყო გახსნილი, ზოგან კიდევ რაღაც... ჰოდა, გლეხებს უოველ საღამოს მოჰქონდათ ძღვენი. ვისაც რა ჰქონდა, ხილი, რძე.. ჩემები კი მათთან მადლობის გადასახდელად მიდიოდნენ სოფელში. ერთ მშვენიერ დღეს მეც წამიყვანეს. მახსოვს მოხუცი ბრმა ქალი იყო, რომელიც თუ არ ვცდები, მოახლედ მუშაობდა ჩვენებთან თავის დროზე. ამ ქალმა, ბებიას ბიძაშვილი სოსო გაიხსენა. სოსო ეჭიმი იყო და მთელს სოფელს მკურნალობდა. რევოლუციის დროს იგი უაჩალებს სხვის ნაცვლად შემოაკვდათ. ეს ქალი მომეფერა სახეზე და ასე თქვა : "დიდი სოსოს ნაპერწკალი". ეს სიტყვები ჩამრჩა გონებაში და მერე "ნუცას სკოლაში" გამოვიყენე. აი ყველაფერი ეს არ გზორდება და თუ ახერხებ, გადმოგაქვს შემოქმედებაში, თუ არა და მესხიერებაში გრჩება.

as a gift every evening. Everyone brought what they had, fruit, milk ... my family used to go to the village and thank them. One day they took me with them. I remember an old blind woman, which, if I'm not mistaken, used to work as a servant in my family's house back in the day. This woman, remembered my grandmother's cousin Soso. Soso was a doctor and he would take care of the whole village. During the Revolution the bandits killed him instead of someone else by mistake. This woman touched my face and told me: "You're a sparkle of big Soso." These words remained in my mind forever and I later used them in "Nutsa's School". All of this never leaves you and if you manage to, you transfer it into your art, if not it just remains in your memory.

RENAULT

DRIVE THE CHANGE

ახალი *კოსმეტიკა*

NEW BY KRISTI

წიგნის გვერდებზე ხატვის ამბავი...

ABOUT A GIRL WHO PAINTED INSIDE THE BOOKS

წიგნს უნდა გაუფრთხილდე, მოუარო. ასე მასწავლეს, ვერ წარმოვიდგენდი ვერასდროს, თუ შესაძლებელი იქნებოდა მენახა ნახატები წიგნებში, პირდაპირ ტექსტზე, ეს არის ახალი მიმდინარეობა პეპისგან. მხატვარი, სოფიო ტუსიშვილი, იგივე პეპი რომელიც ხატავს მხოლოდ წიგნებში, ჩემი რუბრიკის სტუმარია.

პეპი, პროფესიით მხატვარი ხარ, თუმცა კაფეში მუშაობ...

ჰო, პროფესიით ანიმატორი ვარ, სამხატვრო აკადემია დავამთავრე, მაგრამ ამჟამად კაფეში ვმუშაობ. ერთ დღესაც ვიგრძენი, რომ ხალხთან ურთიერთობის ნაკლებობას განვიცდიდი, გადავწყვიტე პროფესია ცოტა ხნით გვერდზე გადამედო და საკუთარი თავი სხვა მხრივ გამომეცადა. მუშაობა დავიწყე თბილისის ერთ-ერთ ხალხმრავალ კაფეში, რომელიც "უიქენდის" დღეებში ღამის კლუბის რეჟიმში მუშაობს. ახლა დღე-ღამეში ზოგჯერ 500 ადამიანთან მიწევს ურთიერთობა და ეს ძალიან საინტერესოა.

ამბობ, პროფესია ცოტა ხნით გვერდზე გადავდეო. მაინც რამდენი ხნით?

არ ვიცი, წარუმატებელი პროექტების შემდეგ პროფესიული კუთხით ველარ ვვითარდებოდი და გული ამიცრუვდა. მეერ ასეთი გამოსავალი ვიპოვე: დავიწყე იმაზე ფიქრი, რომ ახალი გამოცდილება მიმელო, ახალი ენერჯია, ახალი ემოცია... ვფიქრობდი, რომ ეს სრული გადართვა სხვაგვარ სტიმულს მომცემდა და ისევ ხატვა მომიხდებოდა. ასეც მოხდა.

წარუმატებელი პროექტები ახსენე...

ჰო, იყო რაღაც პროექტები, რომლებიც არ შედგა. არ ვიცი რატომ, მაგრამ ხდება ხოლმე ასე, არ გეძლევა საშუალება ჩანაფიქრი ბოლომდე მიიყვანო. ჩემი სცენარი

Books should be taken care of and kept neatly. This is what they taught me and I could never imagine I'd ever find someone painting inside the books, right on the pages covered with text. We present a new genre from Pepi. Our guest today is a painter, Sophio Tusishvili-Pepi who only paints on the pages of a book.

Pepi, you're a professional painter, but you work in a café...

I'm a professional animator, I have graduated from the State Academy of Arts, but at the moment I work in a café. One day, I just felt, that I experienced lack of human interaction, so I decided to put my profession aside for a while and try my luck in a different field. I started working at one of the busiest cafés in Tbilisi, which also works as a night club at weekends. Sometimes we have around 500 guests, and I get to socialize with all of them, which is pretty interesting.

You said, you put your profession aside for a little while, for how long to be precise?

I don't know. After some failed projects I couldn't further develop professionally and I got frustrated. Then I found a solution: I started thinking about some new experiences, new energy, new emotions ... I thought that this drastic change would give me a different kind of motivation and would make me want to paint again. This is exactly what happened.

You mentioned failed projects ...

Yes, I've had some projects, which were not fulfilled. I don't know why, but it happens

დამტკიცებული იყო და საქმე თითქმის გაკეთებული მქონდა, როცა სცენარის წერა თავიდან დაიწყო. მუშაობის პროცესში ვიყავი, ლამებს ვათენებდი, ნახევარი უკვე გაკეთებული მქონდა და ამ დროს მოინდომეს დასაწყისის გადაკეთება. მოკლედ, ამდენი ნამუშევარი წყალში ჩამეყარა. გული ამიცრუვდა და მივატოვე ის საქმე.

მე ვიცი რომ ანიმაციის კეთება ძალიან ძნელი და შრომატევადია. ერთ წამში რამდენი კადრი უნდა ჩაატო?

24 კადრი, ექვსასზე მეტი ფურცელი მქონდა დახატული, როცა უცებ გადაწყვიტეს მოდი დასაწყისი შევცვალოთ. კინლამ მოგკვდი... მას მერე გადავწყვიტე აღარასოდეს გავეკარო მსგავს შეკვეთებს.

რაც კაფეში დაიწყო მუშაობა აღარ ხატავ? დრო აღარ გრჩება?

იცი, ახლა უფრო მიხდება რაღაცების კეთება და როცა გინდა, დროსაც პოულობ. კაფეში დატვირთული სამუშაოს გამო უცებ უნდა მოვასწორო რისი გაკეთებაც მინდა, ამიტომ გაცილებით სწრაფად უნდა ვხატო ვიდრე, მაშინ, როცა ბევრი თავისუფალი დრო მქონდა. ადრე ერთი თვე ვხატავდი ერთ ნახატს. ახლა უკვე ვიცი, რომ, როცა რაღაც ემოცია წამოვა, უნდა დავიწყო და იმ დღესვე დავამთავრო, მეორე დღეს ამისათვის აღარ მეცლება. ახლა მგონია, რომ ეს გაცილებით უკეთესია ვიდრე ის, რომ ერთი თვე ვწელო სამუშაო და საბოლოო ჯამში ემოციებიც გამიცვდეს და გამიხუნდეს.

გამორჩეული ხელწერა გაქვს როგორც მხატვარს - წიგნებში ხატავ. თეთრ ფურცელზე კი არა, როგორც სხვები, ტექსტით სავსე წიგნის ფურცლებზე. რატომ? ესეც თავისთავად, რაღაც სათქმელს გამოხატავს?

არ ვიცი... თეთრი ფურცლის მიმართ თავიდანვე უცნაური შეგრძნება მქონდა, თითქოს ცივი იყო და არ მიზიდავდა სუფთა ფურცელი. ბავშვობიდანვე გაუვიტლებულ ფურცლებზე ვხატავდი ან ძველი წიგნების ყდებზე... თუ მაინცადამაინც თეთრ ფურცელზე დავხატავდი, ისე ვავსებდი

sometimes, you can't find a possibility to fulfill your plan and complete it. My screenplay was approved and I had almost done all the work, when they started to rewrite it. I was working, didn't sleep at night, half the work was already done, when they decided that they wanted to change the beginning. All my work was thrown away. I got so disappointed, that I left it all.

I know that working as an animator is very difficult and requires a lot of work. How many frames do you have to fit in one second?

24 frames. I had more than 600 pages ready, when they suddenly decided to change the beginning. I almost died... since then I decided never to take any commissioned work again.

Since you work at a café, do you have any time for painting?

You know, now I want even more to do something and when you want to, you find time. Because the place is so busy, you need to do what you plan to in a short period of time, this is why I have to paint much faster, than when I had a lot of free time. Before it used to take me a month to finish one painting. Now, I know that when I get some emotion, I need to start and finish the painting the same day, because I won't have time for it the next day. I believe, that it is much better, than when I procrastinated and working process lasted long and in the end the emotions were all worn out and discolored.

You have a special signature as a painter – you paint inside the books. Not on white pages, as others do, but on pages full of text. Why? Do you use it to express something?

I don't know ... I had a strange feeling about white paper from the beginning, like it's cold and I wasn't really attracted to it. As a kid I used

ფურცელს, რომ თეთრი ადგილი აღარ დარჩენილიყო. გახუნებულ უვითელ ფურცლებზე მიყვარდა ხატვა, ან წიგნის გვერდების ვიწრო არეებსა და მინდვრებზე. სულ მეჩხუბებოდნენ, წიგნებში ნუ ხატავ, ნუ აფუჭებ, წიგნი იმისთვის არის რომ წაიკითხო და არა შიგნით ხატო.

ტექსტს რა მნიშვნელობას ანიჭებ? კითხულობ და შემდეგ ამის მიხედვით ხატავ? ანუ ეს ტექსტის თავისებური ილუსტრაციაა თუ ტექსტისაგან სრულიად დამოუკიდებელი ნახატი?

იზვიათად, რომ ტექსტის კითხვა დავიწყო. ტექსტი უფრო გრაფიკული გამოსახულებაა ჩემთვის და გვერდსაც გრაფიკული მონახაზის მიხედვით ვარჩევ - აბზაცების, წერტილ-

to paint on yellowed paper or on the covers of old books... if I had to paint on a white paper, I used to fill it with color so that there was no blank space left. I also liked painting on worn yellowish paper and on the sides of book pages. They always argued with me about it, don't ruin the books, they told me, books are for reading and not for painting in them.

Does the text have any meaning for you? You read and then paint according to the story? I mean, is it a specific illustration of the text or is it a completely independent piece?

I rarely read the text. The text is rather a graphic image for me, and I choose the page

მძიმეების, გამოტოვებული ციფრების მიხედვით. დავხედავ და ზუსტად ვიცი სად, რა ადგილზე, რა შეიძლება დავხატო. მერე კი თვითონაც მიკვირს, ისე ემთხვევა ხოლმე სიტყვები ნახატის კონტექსტს. გადავშლი წიგნს და ხატვას ვიწყებ... თავიდან აბსურდულ რაღაცებს ვხატავ, რომ ხელი გავივარჯიშო, როცა უკვე ვამთავრებ, ტექსტსაც ჩავხედავ ხოლმე, და აღმოჩნდება, რომ ნახატებს შორის აქა-იქ დარჩენილი სიტყვები ხშირად პირდაპირ კავშირშია თემასთან, რომელსაც ვხატავ.

პირველად რომ შევამჩნიე სიტყვები შენს ნახატებში, გამახსენდა ბავშვობაში რომ ვმარჩიელობდი - თვალებს დავხუჭავდი, წიგნს გადავშლიდი და თითს ბრმად ვადებდი რომელიმე სიტყვას, მერე ამ სიტყვის მნიშვნელობაზე ვაგებდი აზრებს. რაღაც ეგეთს ჰგავს...

ჰო აი მაგას ჰგავს.. ეგ არის ყველაზე მაგარი, შუა ხატვაში, უცბად თვალი გაგეჭყევა და აღმოაჩენ რომ ტექსტი კონტექსტის შესაბამისია.

წიგნის შინაარსს აქვს მნიშვნელობა? ან იმას, რა ენაზეა წიგნი, ქართული შრიფტია თუ ლათინური მაგალითად?

გააჩნია რას ვხატავ. თუ ხელის გასავარჯიშებლად ვხატავ, მაშინ ქართული შრიფტი უფრო მირჩევნია, რომელსაც მეტი სიმრგვალე აქვს, თითქოს უფრო მეტ სიმყუდროვეს ქმნის ქართული შრიფტი. ხომ გითხარი, ბავშვობაში ყველა მეუბნებოდა, წიგნებს ნუ აფუჭებო, მაგრამ მე ძირითადად ისეთ წიგნებში ვხატავ, რომლებიც უკვე გაფუჭებულია, ან გვერდები აკლია და გადაგდებას უპირებენ. პირველი წიგნის ამბავიც ასე იყო - წიგნების გადაყრას აპირებდნენ, მე ერთ-ერთს დავხედე და დღესაც მახსოვს ის გრძობა: ყდა და გვერდის არეები ჰქონდა ისეთი ყვითელი... ვთხოვე ჩემთვის ეჩუქებინათ. ახლაც მახსოვს ეს იყო წიგნი ელექტროგაყვანილობაზე. მას შემდეგ ვაგროვებ წიგნებს ლენინზე, სტალინზე, კომუნისტური დროის წიგნებს, რომლებიც აღარავის სჭირდება და ყრიან. ან მაგალითად, მამიდაჩემი საავადმყოფოში

according to the graphic line – paragraphs, dots and commas, numbers. I look and I clearly see where exactly I can paint. After I feel surprised myself, how the words coincide with the context of the drawing. I open the book and start painting... in the beginning I paint absurd things, just to warm up and then when I'm almost done, I sometimes look at the text and it turns out that there are words left between the illustrations, which often are directly connected to the theme of my drawing.

When I first noticed words in your paintings, I remembered how I used to play as a child – I would close my eyes, open the book, blindly put my finger on a word and then build thoughts around the meaning of that particular word. It seems somehow alike ...

Yes, it feels like it ... it is the best part, when in the middle of the process, you suddenly look and the text coincides with the context of your work.

Is the content of the book important? Or the language, whether it's a Georgian font, or Latin, for instance?

Depends on what I paint. If I paint to warm up, then I prefer Georgian font, because it is more round, I feel like Georgian font gives me more coziness. As I already mentioned, everyone told me as a child not to ruin the books, but I usually paint in the books that are already ruined, miss pages or are about to be thrown away. I once looked at a book like that and I still remember the feeling: cover and sides were so yellow ... I asked them to give that book to me. I remember that the book was about electricity. Since then I collect old books about Lenin, Stalin, books from communist era that nobody needs anymore. Or, for instance, my aunt used to work at a hospital and had many old pages, that had "notice" written on them, and on the other side the pages were filled with typed text. I loved painting on those ...

მუშაობდა და სამსახურში ჰქონდა უამრავი ძველი ფურცელი წარწერით "ცნობა", რომლებსაც მეორე მხარეს, ნაბეჭდი წარწერები ჰქონდა. ძალიან მიყვარდა ამ ფურცლებზე ხატვა...

შენს თავზე და შენს ოჯახზე გვიამბე რამე...

ვერ დავიტრაბახებ, რომ მხატვრების შვილი ვარ და ნიჭი მემკვიდრეობით გამომყვა. მამა ოქრომჭედელია, დედა ინგლისურის სპეციალისტი. ანუ არც ერთი არ არის ხელოვნებასთან კავშირში.

რატომ? ოქრომჭედელი არის.

ოქრომჭედელი კი, მაგრამ მგონი მე მაინც დედის მხრიდან მაქვს ეს ამბავი

Tells us something about yourself and your family ...

I cannot really boast that I'm a daughter of painters and that I inherited this talent from my parents. My father is a goldsmith and my mother specializes in English language. None of them have any connection to art.

But why, goldsmith has...

Yes, maybe the goldsmith has that connection, although I still believe that I have inherited my artistic inclinations from my mother's side of the family. My grandparents used to paint, but they also did it the same way as I do, I often open a book and find my aunt's paintings on

გამოყოლილი. დეიდაჩემი და ბაბუაჩემი ხატავდნენ, ოღონდ ისინიც ჩემსავით - ხშირად გადამიშლია წიგნი და პატარა ფურცლებზე დახატული დეიდაჩემის ნახატები მიპოვია, მახსოვს ვფიქრობდი, რომ იქნებ ერთ დღესაც ჩემი ნახატები ეპოვათ როცა წიგნებს გადაშლიდნენ.

თეთრ ფურცელზე არასოდეს დაგინატავს?

კი როგორ არა. მე ხომ სამხატვრო აკადემიაში ვსწავლობდი. იქ გრაფიკასაც ვაკეთებდი, აკვარელსაც და ფერწერასაც. უველაფერი გავიარე და ვისწავლე და სწორედ მაშინ მივხვდი, რომ ჩემი გზა უნდა მეპოვა ხელოვნებაში. ჩემი ნახატი მართო ჩემია. ეს არავის უსწავლებია.

რამდენად მნიშვნელოვანია შენთვის, სხვების აზრი შენს ნახატებზე?

როცა გამოფენის გაკეთებაზე დავთანხმდი, ძალიან ვინერვიულე. არასდროს მიფიქრია, რომ ჩემს ნახატებს ვინმე ნახავდა. როდესაც ვინმე ჩემს ნახატს უყურებს და ფიქრს იწყებს, სულ ვნერვიულობ - აი ახლა მიხვდება, რომ მე ეს გაბრაზებულზე დავხატე, აი ახლა მიხვდება, რომ შევგარებული ვარ...

საინტერესო იქნებოდა, რომ შენი ამბავი, შენივე ილუსტრაციებით წიგნად დაბეჭდილოყო.

ერთადერთი რაშიც მართლა ვხედავ ჩემს თავს, წიგნების ილუსტრირებაა. მაგრამ სამწუხაროდ, უკვე არსებული ილუსტრაციების გამოყენება, ან დაბალი ხარისხის კომპიუტერული ორნამენტები უფრო იაფი უჯდებათ და როგორც წესი, ისევ ამ გზას ირჩევენ ხოლმე.

რამდენი წლის ხარ?

23 წლის.

პეპი ვინ დაგარქვა?

პეპი სამხატვრო აკადემიაში დამარქვეს. ერთმა ჩემმა მეგობარმა გადაწყვიტა რომ პეპის ვგავარ, ამბობდა, რომ მასავით

the margins. I remember thinking, that one day someone will find my drawings inside a book.

Have you ever painted on white paper?

Yes, of course. I graduated from the Academy of Arts. There I did graphics, aquarelle and studied pictorial art. I went through all the stages and that's when I realized that I needed to find my own way in art. My art is only mine. No one has taught me that.

How important is it for you, what others think about your art?

When I decided to hold an exhibition, I was really worried and anxious. I never thought that someone would come to see my paintings. When I see someone looking at my painting and thinking, I always get nervous – now they will understand that I was painting it when I was angry ... now they will understand that I'm in love ...

It would be interesting to have your life story published as a compilation of your own paintings.

The only thing I see myself in is the book illustration. But, unfortunately it is cheaper for publishers to use the existing illustrations or the lower quality digital ornaments, and this is usually what they do.

How old are you?

23 years old.

Who named you Pepi?

They named me Pepi at the Academy of Arts. One of my friends decided that I look like Pippi Longstocking, that I'm joyful like her, strong like her – not physically though. Since then I decided to read the book about Pippi Longstocking again and I re-discovered many things. I saw myself in many aspects of this

მხიარული ვარ, მასავით ძლიერი, ალბათ ფიზიკურ სიძლიერეს არ გულისხმობდა. მას მერე გადავწყვიტე, რომ თავიდან წამეკითხა "პეპი გრძელი წინდა", წავიკითხე და რაღაცეები სულ სხვაგვარად დავინახე, რაღაცეებში ჩემი თავი აღმოვაჩინე და ეს ძალიან მესიამოვნა. ასე შემრჩა სახელი "პეპი", მხოლოდ პეპის დაძახებაზე ვიხედები, საკუთარი სახელი და გვარიც კი დამავიწყდა...

და "პეპილოტი" რა არის?

"პეპილოტი" არის ჩემი და ჩემი მეგობრის ახალი პროექტი. გადავწყვიტეთ, რომ რაღაცეები შევცვალოთ ჩვენს და არამარტო ჩვენს ცხოვრებაში. ძალიან ბევრი იდეა გვაქვს. ეს მხოლოდ ჩემს მხატვრობას არ ეხება, ეს დიზაინსაც უკავშირდება, პერფორმანსსაც და ა.შ. პროექტისათვის სახელი გვჭირდებოდა, რომელიც ორივეს გაგვაერთიანებდა და თან განსხვავებული იქნებოდა. ასე მოვიფიქრეთ - "პეპილოტი", რასაც ორნაირი გაგება აქვს: პეპი-ლოტი, ან პე-პილოტი-პილოტი და პეპი. ჩემი მეგობარი და თანაავტორი საავიაციო საქმესთან არის დაკავშირებული...

რაკი პროექტებიც წამოგიწყია... სასწრაფოდ უნდა გაწევრიანდე საავტორო უფლებათა ასოციაციაში, საერთოდ რას ფიქრობ საავტორო უფლებებზე?

ძალიან კარგია და აუცილებელი საავტორო უფლებების დაცვა. ბევრი კარგი იდეის გადარჩენას და დაცვას შეძლებთ. როდესაც მეცოდინება, რომ ჩემი ნამუშევრები დაცულია, ძალიან ამაყი ვიქნები.

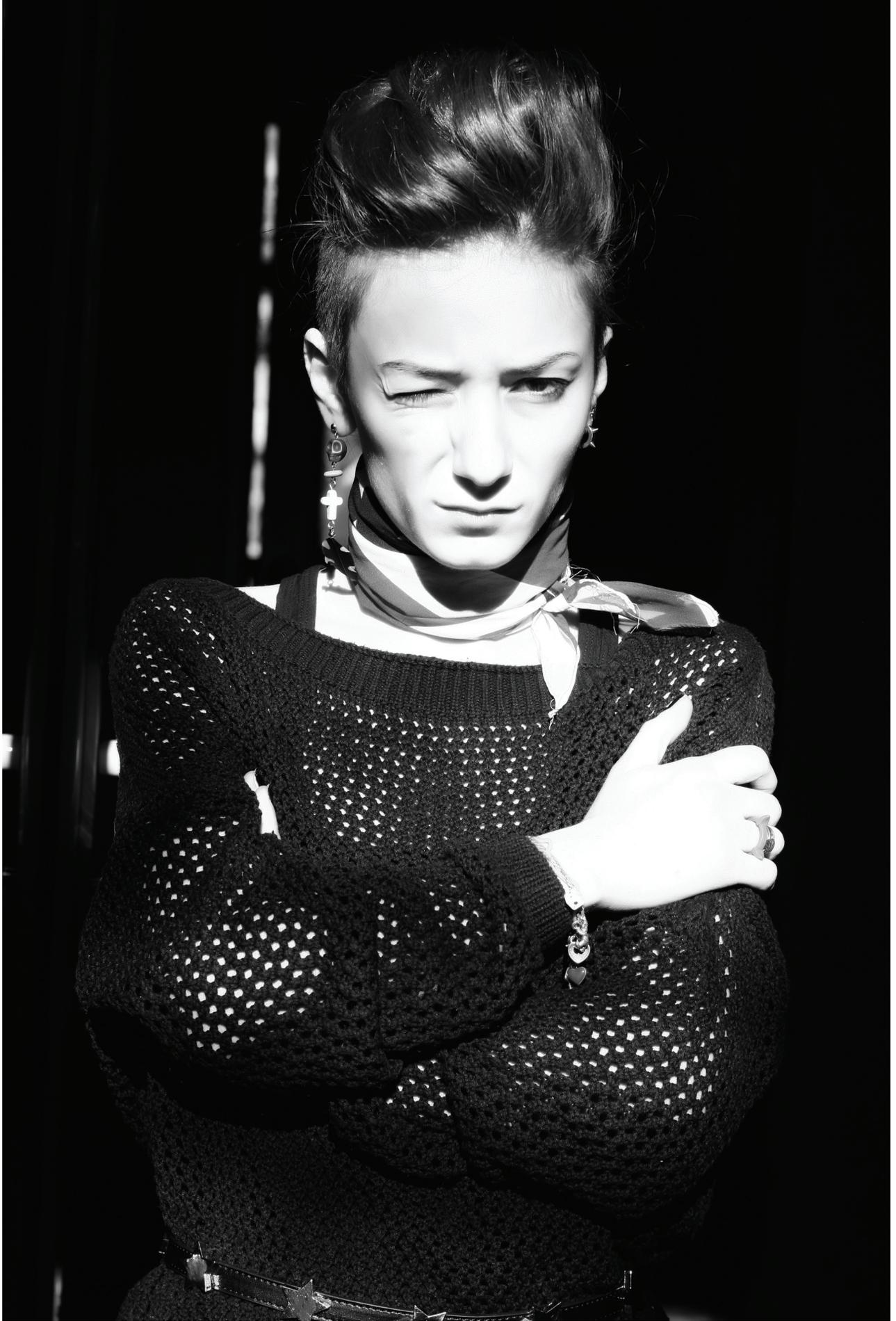
book and it made me happy. That's how the name "Pepi" stayed with me. Nowadays you can only attract my attention by calling me that, I think I almost forgot my first and last name. ..

And what is "Pepiloti" ?

Pepilot is a new project made by me and a friend of mine. We decided to change some things in our lives (and not only ours). We have many ideas. It doesn't only regard our art, it is connected to design and performance as well. We needed a name for our project, which would unite both of us and would also be original and different. This is how we came up with "Pepilot", which has a double meaning – Pepi-lot or Pe-pilot, which means Pepi and the Pilot. The co-author of this project is connected to the aviation sphere.

Since you even started a new project ... you need to enlist in our Copyright Association. What do you think about copyrights in general?

It is very good and necessary to protect copyrights. It will help us preserve and protect many good ideas. I would be really proud to know that my work is protected.

დაიჯესტი

THE DIGEST

საბჭოთა მოდერნიზმი 1955-1991 წლები

SOVIET MODERNISM 1955-1991

ტრანსპორტის სამინისტროს შენობა, 1974, თბილისი, საცურაო აუზი "ლაგუნა ვერე", 1978, ეს ის მცირე ჩამონათვალია, რომელიც საბჭოთა მოდერნიზმის არქიტექტურის ნუსხაშია შესული.

20-იანი წლების კონსტრუქტივიზმმა და სტალინური ეპოქის არქიტექტურამ დიდი ხანია მიიქცია მკვლევარების ყურადღება. მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრის არქიტექტურა ჩრდილში იყო მოქცეული, ამასთანავე ნაცრისფერ და უგვანო, ერთფეროვან შენობებთან ასოცირდებოდა ხშირად. ამ სტერეოტიპს სრულიად აქარწყლებს გამოფენა და სამეცნიერო კონფერენცია "საბჭოთა მოდერნიზმი 1955-1991 წლები", რომელსაც ვენის არქიტექტურის მუზეუმმა უმასპინძლა. ავტორები არა მხოლოდ ნოვატორული არქიტექტურული იდეების და არტეფაქტების რეპრეზენტაციას ახდენენ, არამედ იკვლევენ კონტექსტს. ანუ ეთნოგრაფიულ თავისებურებებს შუა აზიისა თუ სამხრეთ კავკასიის, ბალტიისპირეთისა თუ სლავური რესპუბლიკების საბჭოთა არქიტექტურაში. ამ მხრივ ეს პროექტი ჩემი აზრით უნიკალურია. ნაციონალური იდენტურობის ნიშნები როგორაა შერწყმული ერთიან იმპერიულ სტილთან. უნიფიკაცია და ინდივიდუალური სტილი, ეს ორი საპირისპირო პოლუსია გაანალიზებული.

ბალტიისპირეთის რესპუბლიკების არქიტექტურაში, გამომდინარე გეოგრაფიული მდებარეობიდან და ამასთანავე "დაუმორჩილებლობის" ინსტინქტიდან, სკანდინავური ქვეყნების გავლენა იგრძნობა. საქართველოში კი, როგორც მეცნიერები აღნიშნავენ, მაინც ყალიბდება ნაციონალური ელიტარული სკოლა და რაც ძალიან საამაყოა ჩემთვის, დასავლური გავლენა იგრძნობა.

Building of the Ministry of Transport, 1974, Tbilisi and swimming pool Laguna Vere, 1978 - these are just a few items on the list of Soviet Modernist Architecture.

Constructivism characteristic of the 1920s and architecture inherent to Stalin era have attracted the attention of researcher's a long time ago. The architecture of the second half of the XX century often remains in shade. It was often associated with grey, ugly, homogenous buildings. The exhibition and conference called "Soviet Modernism 1955-1991", which was held in Vienna Architecture Museum aimed to break this stereotype. The authors not only represent the innovative architectural ideas and artifacts, but also explore and study the context. That is, the ethnographic peculiarities of Central Asia and South Caucasus, Baltic and Slavic republics incorporated in the Soviet architecture. In this regard, this project is unique. It explores how the signs of national identity merged with the unified imperial style. The researchers analyze unification and individual style, these two opposite concepts.

In the architecture of Baltic republics, we can feel the influence of Scandinavian countries, both due to the geographical position and instinct of insubordination and disobedience. In Georgia, scientists state that the national elite school is currently forming, and what makes me really proud, they say that the Western influence is more and more obvious.

ქართველი მხატვრები "სოთბის" აუქციონზე

GEORGIAN PAINTERS ON SOTHEY AUCTION

პირველად არსებობის მანძილზე "სოთბი" ცენტრალური აზიისა და ამიერკავკასიის ქვეყნების მხატვრებისთვის აუქციონს აწყო. 4 მარტს ლონდონში ქართველი მხატვრების ნამუშევრებიც გამოიფინება. ქართველებთან ერთად, გამოფენაში სახელწოდებით "გზაჯვარედინი", მონაწილეობენ მხატვრები სომხეთიდან, აზერბაიჯანიდან, ყაზახეთიდან, უზბეკეთიდან. "სოთბის" ფოკუსში, მისთვის მანამდე უცნობი ქვეყნები ექცევა.

რუსული კონცეპტუალური არტი ბოლო ათწლეულების მანძილზე ევროპასა და ამერიკაში კარგადაა ცნობილი. სხვა პოსტსაბჭოთა ქვეყნების მასშტაბური წარდგენა თუ "აღმოჩენაც" სახეზეა.

ნამუშევრებს, რომლებიც საქართველოდან "სოთბიზე" გაიგზავნა "ბაია გალერეამ" უმასპინძლა. ესენია ირაკლი ფარჯიანის "ჯვარცმა", მერაბ აბრამიშვილის "კუმაონის კაციჭამია" და კოტე სულაბერიძის "დალტონიკის თვალებით".

ასევე ავთო ვარაზის, კოკა რამიშვილის, თამარ კვესიტაძის, ლევან ჭოღორიშვილის, ალექსანდრე ბანძელაძის, ჯიბსონ ხუნდაძის ნამუშევრებს "სოთბის" გალერეა 4 მარტიდან - 12 მარტამდე უმასპინძლებს. ეს არის საქართველოს პირველი რეგიონალური მონაწილეობა "სოთბის" აუქციონში და ამ კუთხით ეს ძალიან მნიშვნელოვანია.

For the first time in history, Sotheby organizes an auction for painters from Central Asia and South Caucasus. On March 4, the work of Georgian painters will be exhibited in London. Alongside with Georgian artists, painters from Armenia, Azerbaijan, Kazakhstan and Uzbekistan will take part in the exhibition called "Crossroads". Sotheby focuses on countries, that remained unknown for a long time.

Russian conceptual art has become very well known in the past few years in Europe and USA. Other post soviet countries are currently in the process of being discovered.

Pieces, which were sent to Sotheby from Georgia, are being hosted by "Baia Gallery". These include Irakli Parjiani's "Crucifixion", Merab Abramishvili's "A Cannibal from Kumaon" and Kote Sulaberidze's "Through the Eyes of a Color Blind"

In addition, works by Avto Varazi, Koka Ramishvili, Tamar Kvesitadze, Levan Chogorishvili, Alexandre Banzeladze, Jibson Xundadze will be exhibited in Sotheby Gallery from 4 to 12 March.

კოტე სულაბერიძე "დალტონიკის თვალებით"

Kote Sulaberidze "Through the eyes of a Colour Blind"

ირაკლი ფარჯიანი "ჯვარცმვა"
Irakli Parjiani "Crucifixion"

მერაბ აბრამიშვილი "კუმბონის კანიკალი"
Merab Abramishvili "A Cannibal from Kumaon"

დენ ფლავინი LIGHTS

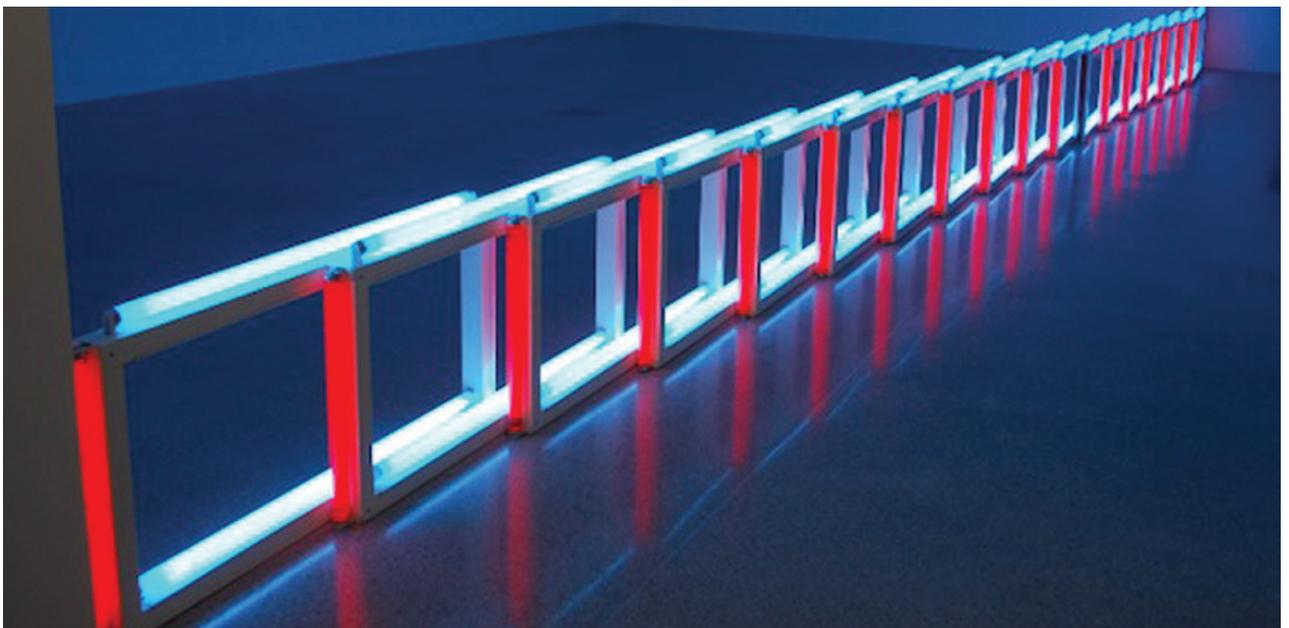
DAN FLAVIN - LIGHTS

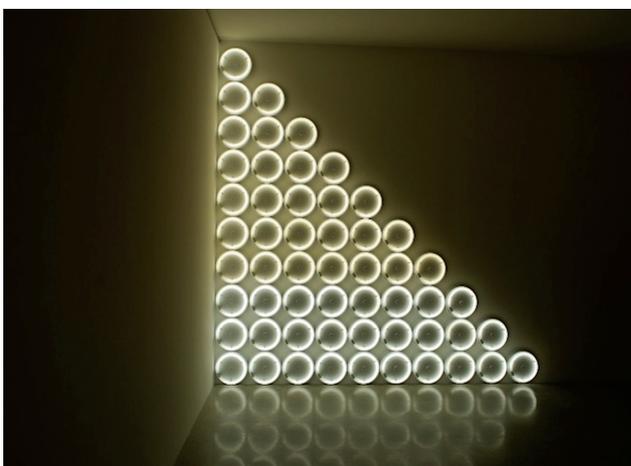
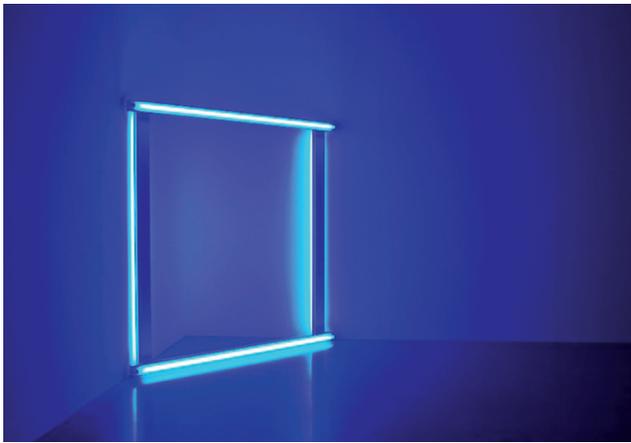
ამერიკელი მხატვარი-მინიმალისტი ფლუორესცენტული მილებით მასშტაბურ შუქის ქანდაკებებს ქმნის. მისი 30 ნამუშევარი MUMOK-ში იყო გამოფენილი. ეს უტილიტარული ნივთი ფლავინთან შუქის, ფორმისა და ფერის ექსპრესიაში გადადის. მისი ექსპერიმენტები ძალიან საინტერესოა. იქმნება არა მხოლოდ უჩვეულო ატმოსფერო, არამედ ეს ხერხი სივრცის მრავალმხრივი მოდელირებისა და გააზრების საშუალებას იძლევა. საგამოფენო დარბაზები მთლიანად იცვლება, თითოეული მათგანი ინსტალაციიდან გამომდინარე იცვლის ფორმას. გეომეტრიული ფორმები შუქით და ფერით იქმნება, ასევე მათი ინტენსივობა უშუალო ზემოქმედებას ახდენს მაყურებლის ქვეცნობიერზე. გამოფენის მერე ისე გრძნობ თავს, თითქოს კინოდარბაზიდან გამოხვედი, ვინაიდან შენს ფსიქიკას შუქის ინტენსიური წყარო მართავს.

აბსოლუტური სისადავე და მინიმალიზმი გამომსახველობისა. შედეგი - ფერისა და ფორმის ნაირგვაროვანი გრადაცია. ზემოქმედება - რაციოს დათრგუნვა, ირაციონალურის გამონთავისუფლება.

American minimalist artist Dan Flavian is famous for creating sculptural objects from fluorescent tubes. Thirty of his works were exhibited at MUMOK. In Flavin's art the utility objects transform into an expression of light form and color. His experiments are very interesting. Not only does he create an unusual atmosphere, but this method provides the opportunity to transform and model the space in many different ways. The exhibition halls are completely transformed, each of them changes shape according to the installation. Geometrical shapes are created by light and color, and the intensity has an immediate effect on the spectator's unconscious mind. After one of these exhibitions you feel as if you just left the cinema, since your psyche is being governed by an intense source of light.

There is an absolute simplicity and minimalism of expression. Result - various gradations of light and color. Impact - suppression of rationality and liberation of the irrational.

ქვევის ლობიკური მოდელი:

24 საათის განმავლობაში

მომხივდა...

მეზარება სახლიდან
გასვლა...

პარ გურმანი...

პირველ კერძებს საიტზე:
www.cafediscovery.ge

შუქვეთავ ტელეფონზე:
2 212 313, ან 5 77 40 77 14

შუქვეთა მოდის 30-50 წუთში,
განმავლობაში კერძს...

მივირთმავ...

ვაფასებ...

გაგარია...

სოხცის
პოტატუნა
8,9 ლაჩი

თინუხის
საღათ
11,2 ლაჩი

ბუფალო უინგს
8 ც. - 14,8 ლაჩი

სტეიკი 300 გი.
11,8 ლაჩი

